

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

SRIVELSE
2026-02-26

Ärendenummer:
NV-05847-24

Förslag på förenklingar och förbättringar i spårbarhetssystemet för farligt avfall

Framställan om ändringar gällande transportdokument, anteckningsskyldighet
och att lämna uppgifter till avfallsregistret med mera.

Innehåll

SAMMANFATTNING	4
1. FÖRFATTNINGSFÖRSLAG	7
1.1 Förslag till förordning om ändring i avfallsförordningen (2020:614)	7
1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöstraffsavgifter	14
2. INLEDNING	15
2.1 Naturvårdsverkets utredning och framställan	15
2.2 Genomförande av utredning och dialoger	16
3. NUVARANDE REGLER OCH SYSTEM FÖR SPÅRBARHET FÖR FARLIGT AVFALL	18
3.1 Gällande rätt i EU och Sverige	18
3.2 Roller och ansvar för olika aktörer	20
3.3 Hantering av uppgifter i avfallsregistrets IT-system	23
4. PROBLEM I NUVARANDE SPÅRBARHETSSYSTEM FÖR FARLIGT AVFALL	25
4.1 Övergripande problem och utmaningar i spårbarhetssystemet för farligt avfall	25
4.2 Tolkningsproblem kring regelverket	26
4.3 Praktiska tillämpningsproblem i vissa typiska situationer	29
4.4 Behov kring uppgifter om farligt avfall – användbarhet, åtkomst och dubbelrapportering	31
5. REFERENSALTERNATIV: FORTSATT BRISTANDE OCH FELAKTIG RAPPORTERING MED HÖGA ADMINISTRATIVA KOSTNADER	33
6. FÖRSLAG OCH BEDÖMNINGAR	35
6.1 Förslag att förenkla och förbättra bestämmelserna om spårbarhet för farligt avfall i 6 kap. avfallsförordningen	36
6.2 Förslag om ändringar i bestämmelser om miljöstraffsavgift	59
6.3 Förslag om ikraftträdande och övergångsbestämmelser	60
6.4 Bedömning av nödvändiga anpassningar i avfallsregistrets digitala infrastruktur	61
6.5 Övriga bedömningar av problembeskrivningar som inte åtgärdas med förslagen i denna framställan	63
7. KONSEKVENSER AV NATURVÅRDSVERKETS FÖRSLAG	66
7.1 Angreppssätt i konsekvensutredning av förslagen	66
7.2 Berörda verksamhetsutövare och konsekvenser	67

7.3	Statliga och kommunala myndigheter i tillsyn och brottsbekämpande arbete	76
7.4	Påverkan på samhället i stort inklusive miljö och sociala konsekvenser	78
7.5	Det kommunala självstyret	78
7.6	Alternativa lösningar	79
7.7	Proportionalitetsbedömning	79
7.8	Förslagets överensstämmelse med EU-rätten och internationella överenskommelser	80
7.9	Utvärdering av föreslagna ändringar	82
8.	FÖRFATTNINGSKOMMENTARER	84
8.1	Förslaget till förordning om ändring i avfallsförordningen (2020:614)	84
8.2	Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöstraffsavgifter	97
9.	KÄLLFÖRTECKNING	98

Sammanfattning

Naturvårdsverket har under 2024 utrett hur avfallsregistret kan utvecklas för att förenkla rapporteringen för verksamhetsutövare som hanterar farligt avfall och samtidigt förbättra spårbarheten för farligt avfall. Detta arbete har under 2025 fortsatt som en del av Naturvårdsverkets handlingsplan inom ramen för regeringsuppdraget *att förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag* som ska slutredovisas senast den 15 mars 2026. Denna framställan innehåller slutsatser från utredningen, med författningsförslag med syfte att förenkla och förtydliga reglerna samt förslag om vilka åtgärder eller anpassningar som behövs för att genomföra förändringarna.

Förslag att förenkla för verksamheter att uppfylla sin antecknings- och rapporteringsskyldighet och förbättra spårbarheten för farligt avfall

Naturvårdsverket föreslår att bestämmelserna i 6 kap. avfallsförordningen (2020:614) ändras så att dagens krav på *transportdokument* (6 kap. 19 §) och *anteckningsskyldighet* för den som lämnar eller transporterar ett farligt avfall (6 kap. 1–3 §§ och 5 § punkt 1 och 3) ersätts med ett gemensamt ansvar mellan transportör och lämnare att ta fram en *transportanteckning*. För transport av mindre mängder eget avfall som uppstått inom *mobil installationsverksamhet, underhållsverksamhet eller annan liknande serviceverksamhet*, föreslås att skyldigheten att ta fram transportanteckning ska gälla först när avfallet transporteras bort från den plats eller anläggning där verksamheten vanligtvis lagrar sitt eget avfall.

För den som tar emot ett farligt avfall föreslår vi att dagens anteckningsskyldighet (6 kap. 3 § punkt 1 och 5 § punkt 1) ersätts med en skyldighet att ta fram en *mottagaranteckning* inom fem arbetsdagar från att avfallet togs emot.

Naturvårdsverket föreslår att uppgifterna i en transportanteckning respektive en mottagaranteckning ska lämnas senast *fem arbetsdagar* från det datum då anteckningen ska vara förd. Det innebär att tidsramen utökas med tre arbetsdagar jämfört med dagens två.

Vi föreslår att den som lämnar uppgifter i en transportanteckning till avfallsregistret ska få ett unikt *identifikationsnummer* som genererats av Naturvårdsverket. Identifikationsnumret ska uppvisas för mottagaren i ett format som går att läsa elektroniskt och inom fem arbetsdagar från att transporten påbörjades. Syftet är att förbättra spårbarheten för farligt avfall och skapa en tydligare koppling mellan den som lämnar eller transporterar ett avfall och den som tar emot avfallet.

Vi föreslår särskilda bestämmelser om hur avfallsproducenten respektive insamlaren ska genomföra sin antecknings- och rapporteringsskyldighet vid hantering av farligt avfall i *gemensamma avfallsutrymmen*. Avfallsproducenten föreslås, i stället för att ta fram transportanteckning, föra löpande anteckningar om det farliga avfall som lämnas till ett sådant utrymme. Uppgifterna ska

sammanställas och lämnas till avfallsregistret halvårsvis. Vi föreslår även att den som samlar in farligt avfall från ett gemensamt avfallsutrymme, i stället för uppgift om vem som gett upphov till en avfallsmängd, ska få ange den totala mängden av varje typ av farligt avfall som samlas in från avfallsutrymmet och vem som tillhandahåller det.

Naturvårdsverket föreslår att dagens anteckningsskyldighet för den som *mäklar eller handlar* med ett farligt avfall (6 kap. 4 och 11 §§) ska ersättas med en skyldighet att löpande anteckna uppgifter om det farliga avfall som mäklats eller handlats och att uppgifterna halvårsvis sammanställs och lämnas till avfallsregistret. Likaså föreslår vi att även den som antecknat behandlingsresultat (6 kap. 5 § punkt 2) ska få sammanställa och lämna sina uppgifter halvårsvis.

Vi föreslår att *undantagen utökas för kommunen*, eller den som kommunen anlitar, *vid transport och insamling av farligt avfall från hushåll* (6 kap. 22 och 24 §§). Kommunen, eller den som kommunen anlitar, ska helt undantas krav på att ta fram transportanteckning och mottagaranteckning fram till dess att avfallet ska transporteras bort från den plats där kommunen samlar in sådant avfall, exempelvis kommunens återvinningscentral. I praktiken innebär detta en minskad regelbörda för kommunen främst genom att dagens krav på transportdokument tas bort.

Naturvårdsverket föreslår att undantaget från anteckningsskyldighet vid viss insamling av avfall som har producerats av hushåll utökas till att även gälla när hushåll lämnar *konsumentelavfall eller bärbara batterier* till en verksamhet som tar emot det enligt ett producentansvar. Detta innebär att till exempel butiker inte behöver ta fram mottagaranteckning när de samlar in sådant avfall från hushåll.

Vi föreslår också att bestämmelserna i 6 kap. förtydligas genom att en *definition av begreppet transport* införs.

Förslag om ändringar i förordningen om miljöstraffavgift

Naturvårdsverket föreslår att bestämmelserna om miljöstraffavgift för överträdelser av spårbarhetssystemet i 11 kap. 8 b och 9 §§ i förordning (2012:259) om miljöstraffavgifter ändras för att omhänderta Naturvårdsverkets förslag om ändringar i 6 kap. avfallsförordningen.

Spårbarhet för avfall som innehåller svårnedbrytbara organiska föreningar

Naturvårdsverket har i en framställan till regeringen den 26 februari 2026 (ärendenummer NV-26-001805) föreslagit att spårbarhet för avfall som innehåller långlivade organiska föreningar (Persistent Organic Pollutants, POPs) införs genom ändringar i 6 kap. avfallsförordningen. Förslaget om spårbarhet för POPs-avfall har därför infogats i författningsförslaget i denna framställan, men vi hänvisar i övrigt till den andra framställan med redovisning av bland annat konsekvenser av det förslaget.

Förslag om ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Naturvårdsverkets förslag att förordningsändringarna träder i kraft 18 månader efter beslut, samt att det i övergångsbestämmelser förtydligas att äldre föreskrifter

fortsatt ska gälla för hantering av farligt avfall, och för överträdelser, som skett före ikraftträdandet.

Bedömning av nödvändiga anpassningar i avfallsregistrets digitala infrastruktur

Naturvårdsverket bedömer att de föreslagna regelförändringarna kommer att kräva anpassningar i avfallsregistrets digitala infrastruktur för att genomföras. Utöver dessa nödvändiga justeringar bedömer Naturvårdsverket att det finns betydande möjligheter för myndigheten att ytterligare förenkla verksamheternas informationshantering genom strategiska utvecklingsinsatser.

Konsekvenser av förslagen

Naturvårdsverket bedömer att de föreslagna regeländringarna berör i stort sett samtliga verksamheter som är aktiva i Sverige idag eftersom de kan antas ha att göra med farligt avfall på något sätt någon gång. Det handlar om upp till 1,3 miljoner verksamheter i dag, varav cirka 1 miljon är företag. Det är dock endast cirka 62 000 verksamheter som hittills har rapporterat till avfallsregistret. Vi har inte kunnat kvantifiera förslagets påverkan på administrativa kostnader för verksamhetsutövare, bland annat eftersom vi saknar uppgifter om hur mycket tid eller andra resurser som berörda verksamheter lägger i dag på att uppfylla nuvarande krav på spårbarhet för farligt avfall.

Naturvårdsverket bedömer att förslagen skulle innebära tydligare regler, administrativa lättnader och ökad flexibilitet i rapporteringen för de flesta verksamheter som omfattas av rapporteringskraven i dag. De direkta positiva konsekvenserna av förslagen (i form av bl.a. förenklade krav, undantag och enklare system) berör främst de verksamheter som hittills har arbetat aktivt för att uppfylla nuvarande regler.

Konkurrensvillkoren förväntas påverkas positivt för de företag som redan idag arbetar aktivt med att efterleva reglerna. Dels genom att de administrativa kostnaderna blir lägre, dels genom att fler aktörer förväntas uppfylla sina rapporteringsskyldigheter och bära kostnader för detta. De föreslagna förändringarna innebär förbättrad spårbarhet för farligt avfall och förväntas ge mer ändamålsenliga uppgifter som kan användas av tillsynsmyndigheter och brottsbekämpande myndigheter, vilket på sikt kan bidra till att motverka osund konkurrens mellan företag. Förslagen förväntas även bidra till att förtydliga avfallsregistrets datamängder för att kunna användas på ett bättre sätt för statistikproduktion och analys av avfallsflöden i samhället.

Vi bedömer att förslagen kommer innebära omställningskostnader på kort sikt för verksamheter som hanterar farligt avfall, när rutiner och system behöver byggas upp eller anpassas till nya begrepp, e-tjänster och gränssnitt för kommunikation av uppgifter. Naturvårdsverket kommer att behöva utveckla och anpassa den digitala infrastrukturen för avfallsregistret, vilket förutsätter att medel tillförs myndigheten för detta. Naturvårdsverket kommer även att behöva göra anpassningar i sina föreskrifter och vägledning. Förslaget på ikraftträdande har utformats för att möjliggöra sådana anpassningar hos både verksamheter och myndigheter.

1. Författningsförslag

1.1 Förslag till förordning om ändring i avfallsförordningen (2020:614)

Härigenom föreskrivs i fråga om avfallsförordningen (2020:614)

dels att nuvarande 6 kap. ska upphöra att gälla,

dels att 7 kap. 7 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas ett nytt kapitel, 6 kap., av följande lydelse.

6 kap. Spårbarhet för vissa typer av avfall

Ordförklaringar och tillämpningsområde

1 § I detta kapitel avses med

transport: förflyttning av farligt avfall med transportmedel samt sådan lastning, lossning och annan hantering av avfallet som utgör ett led i förflyttningen, dock inte förflyttning endast inom ett område där avfallet produceras, lagras eller behandlas,

lämnare: den som i eller i samband med en yrkesmässig verksamhet överlämnar farligt avfall för transport utan att själv vara transportör,

transportör: den som i eller i samband med en yrkesmässig verksamhet transporterar farligt avfall,

mottagare: den som i eller i samband med en yrkesmässig verksamhet tar emot farligt avfall, dock inte när avfall tas emot efter transport mellan platser inom samma verksamhet utan att avfallet byter innehavare, och

gemensamt avfallsutrymme: utrymme inom eller i direkt anslutning till kontorsanläggning, flerbostadshus, galleria eller gemensam lokal för yrkesmässig hygienisk verksamhet där flera avfallsproducenter inför transport tillfälligt får lagra farligt avfall som uppkommit

1. i den egna verksamheten, och

2. i nära anslutning till det gemensamma avfallsutrymmet.

2 § Vad som i detta kapitel gäller för farligt avfall gäller även för icke-farligt avfall som innehåller långlivade organiska föroreningar över de koncentrationsgränser som anges i bilaga IV till förordning (EU) 2019/1021.

Anteckningsskyldighet

Transportanteckning

3 § En transportanteckning ska tas fram innan farligt avfall transporteras inom Sverige. Transportanteckningen ska tas fram och godkännas av

1. transportören, och

2. om sådan finns, lämnaren.

4 § En transportanteckning ska för varje typ av farligt avfall innehålla uppgifter om

1. avfallets vikt i kilogram,

2. datum då transporten ska påbörjas,

3. vem som är lämnare,
4. från vilken plats avfallet ska transporteras,
5. den mottagare och den plats där avfallet ska hanteras på annat sätt än genom att mottagaren transporterar eller lastar om det,
6. vem som är transportör, och
7. transportsätt.

Om avfallet transporteras från den plats där det uppkommit ska transportanteckningen, utöver vad som anges i första stycket, även innehålla uppgifter om vem som producerat avfallet.

Om avfallet transporteras från ett gemensamt avfallsutrymme ska transportanteckningen, i stället för vad som anges i första stycket 3 och andra stycket, innehålla uppgifter om vem som tillhandahåller det gemensamma avfallsutrymmet.

Mottagaranteckning

5 § Mottagaren ska ta fram en mottagaranteckning när farligt avfall tas emot på den plats där avfallet ska hanteras på annat sätt än genom att mottagaren transporterar eller lastar om det.

Mottagaranteckningen ska för varje typ av farligt avfall innehålla uppgifter om

1. avfallets vikt i kilogram,
2. datum då avfallet togs emot,
3. på vilken plats avfallet togs emot,
4. vem som är transportör, och
5. vem som är lämnare, om sådan finns.

Uppgifterna ska antecknas senast fem arbetsdagar efter att avfallet togs emot.

Anteckningsskyldighet för vissa avfallsproducenter

6 § Den som producerar farligt avfall i eller i samband med en yrkesmässig verksamhet och placerar avfallet i ett gemensamt avfallsutrymme ska för varje typ av farligt avfall anteckna uppgifter om

1. avfallets vikt i kilogram,
2. var avfallet producerats,
3. datum då avfallet lämnades till det gemensamma avfallsutrymmet, och
4. vem som tillhandahåller det gemensamma avfallsutrymmet.

Uppgifterna ska antecknas löpande och sammanställas halvårsvis senast den sista dagen i januari och juli månad för det närmast föregående halvåret.

Skyldigheten att anteckna enligt första stycket gäller inte avfall som producenten har antecknat enligt 3 §.

Anteckningsskyldighet för handlare och mäklare

7 § Den som är handlare eller mäklare ska för varje typ av farligt avfall anteckna uppgifter om

1. vem som sålde avfallet eller från vem avfallet förmedlades,
2. datum för när avfallet såldes, förmedlades eller köptes,
3. vikten i kilogram på det avfall som såldes, förmedlades eller köptes, och
4. till vem avfallet såldes eller förmedlades.

Uppgifterna ska antecknas löpande och sammanställas halvårsvis senast den sista dagen i januari och juli månad för det närmast föregående halvåret.

Anteckningsskyldighet avseende behandlingsresultat

8 § Den som yrkesmässigt behandlar farligt avfall ska för varje typ av farligt avfall när avfallet har behandlats, anteckna uppgifter om

1. avfallets vikt i kilogram,
2. de behandlingsmetoder som har använts,
3. vikten i kilogram på det avfall som efter behandlingen har blivit icke-farligt avfall,
4. den mängd produkter och material i kilogram som har upphört att vara avfall efter att ha förberetts för återanvändning, materialåtervunnits eller återvunnits på annat sätt, och
5. den plats där avfallet har behandlats.

Uppgifterna ska antecknas löpande och sammanställas halvårsvis senast den sista dagen i januari och juli månad för det närmast föregående halvåret.

När avfallet innehåller långlivade organiska föroreningar

9 § Den som antecknar enligt 3–8 §§ ska när avfallet innehåller långlivade organiska föroreningar över de koncentrationsgränser som anges i bilaga IV till förordning (EU) 2019/1021, för varje typ av avfall, ange vilken eller vilka långlivade organiska föroreningar som förekommer i avfallet.

Skyldighet att spara anteckningar

10 § Den som har antecknat enligt 5–8 §§ ska spara anteckningarna i minst tre år.

En transportanteckning som tagits fram enligt 3–4 § ska i minst tre år sparas av

1. lämnare,
2. transportör, och
3. avfallsproducent som inte är lämnare, transportör eller sådan avfallsproducent som avses i 6 §, om transportanteckningen avser
 - a) avfall som producenten gett upphov till, och
 - b) transport från den plats där avfallet uppkommit.

Uppgiftsskyldighet

11 § Den som har antecknat enligt 3–8 §§ ska ge tidigare avfallsinnehavare, och tillsynsmyndigheten möjlighet att ta del av innehållet i anteckningarna, om den tidigare innehavaren eller myndigheten begär det. Skyldigheten gäller även för en avfallsproducent som är skyldig att spara en transportanteckning enligt 10 § andra stycket 3.

12 § En transportanteckning som tagits fram enligt 3–4 §§ ska på begäran från tillsynsmyndigheten kunna uppvisas under den transport som transportanteckningen avser.

13 § Den som har tagit fram en transportanteckning enligt 3–4 §§ ska senast fem arbetsdagar efter att transporten påbörjades tillsända mottagaren

1. en kopia av transportanteckningen, och
 2. det identifikationsnummer transportanteckningen tilldelats enligt 18 §.
- Om transportanteckningen avser en transport av avfall från den plats där det uppkommit ska en kopia även tillsändas avfallsproducenten om denne inte är lämnare, transportör eller sådan avfallsproducent som avses i 6 §.

Avfallsregister

Ett elektroniskt register

14 § Naturvårdsverket ska föra ett elektroniskt register över uppgifter om farligt avfall som lämnas enligt 16 § (avfallsregistret).

15 § Uppgifterna i avfallsregistret får användas av Naturvårdsverket för

1. tillsyn,
2. framställande av statistik,
3. rapportering till Europeiska kommissionen och annan internationell rapportering, och
4. Naturvårdsverkets verksamhet i övrigt inom avfallsområdet.

Skyldighet att lämna uppgifter till avfallsregistret m.m.

16 § Den som är anteckningsskyldig ska lämna de uppgifter om farligt avfall som antecknats enligt 3–8 §§ till avfallsregistret. Uppgifterna ska lämnas elektroniskt senast fem arbetsdagar efter den tidpunkt när anteckningen ska göras enligt 3 eller 5 §§ eller sammanställas enligt 6–8 §§ och i enlighet med föreskrifter som har meddelats med stöd av 25 §.

17 § Den som har lämnat felaktiga uppgifter till avfallsregistret ska så snart som möjligt elektroniskt lämna korrekta uppgifter.

18 § När uppgifter i en transportanteckning som antecknats enligt 3–4 §§ har lämnats till avfallsregistret enligt 16 § ska Naturvårdsverket tilldela transport-anteckningen ett identifikationsnummer.

19 § När uppgifterna i en mottagaranteckning som antecknats enligt 5 § lämnas till avfallsregistret enligt 16 § ska även anges det identifikationsnummer som transportanteckningen avseende den föregående transporten har tilldelats enligt 18 §.

Om identifikationsnummer saknas ska Naturvårdsverket tilldela mottagar-anteckningen ett eget identifikationsnummer när uppgifterna lämnas till avfallsregistret.

Undantag från skyldigheten att lämna uppgifter till avfallsregistret

20 § Undantag från skyldigheten att lämna uppgifter till avfallsregistret gäller i fråga om

1. säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585), eller
2. uppgifter i övrigt om produkter för militärt bruk om ett röjande kan medföra skada för totalförsvaret.

21 § Försvarmakten, Försvarets materielverk, Fortifikationsverket och Försvarets radioanstalt ska lämna de uppgifter som inte omfattas av undantaget i 20 § till Förvarsinspektören för hälsa och miljö, i stället för att lämna uppgifter till avfallsregistret. Uppgifterna ska lämnas på det sätt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

22 § Totalförsvarets forskningsinstitut ska lämna de uppgifter som inte omfattas av undantaget i 20 § till den myndighet som har tillsyn över verksamheten, i stället för

att lämna uppgifter till avfallsregistret. Uppgifterna ska lämnas på det sätt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

23 § Försvarsinspektören för hälsa och miljö och de myndigheter som har tillsyn över Totalförsvarets forskningsinstitut ska senast den 31 mars varje år till Naturvårdsverket lämna en sammanställning av de uppgifter som har lämnats enligt 21 och 22 §§.

Skyldighet för Naturvårdsverket att lämna ut uppgifter som finns i avfallsregistret

24 § Naturvårdsverket ska på begäran lämna ut de uppgifter ur avfallsregistret som behövs för tillsyn, brottsbekämpande eller brottsförebyggande verksamhet till

1. en myndighet som ansvarar för tillsyn i fråga om avfall,
2. en myndighet som ansvarar för tillsyn av transporter av farligt gods enligt förordningen (2006:311) om transport av farligt gods,
3. Ekobrottsmyndigheten,
4. Kemikalieinspektionen,
5. Kustbevakningen,
6. Polismyndigheten,
7. Skatteverket,
8. Säkerhetspolisen, eller
9. Tullverket.

Bemyndigande för Naturvårdsverket

25 § Naturvårdsverket får meddela ytterligare föreskrifter om

1. anteckningsskyldigheten enligt 3–8 §§, och
2. skyldigheten att lämna uppgifter till avfallsregistret.

Undantag

Undantag för avfall som har producerats av hushåll

26 § I fråga om farligt avfall som har producerats av hushåll gäller bestämmelserna om anteckningsskyldighet i 3–8 §§ och skyldigheten att lämna uppgifter till avfallsregistret i 16 § endast sådan hantering som sker efter att det farliga avfallet har

1. sorterats ut från annat avfall, och
2. tagits emot av någon som yrkesmässigt ska hantera avfallet.

Undantag för vissa transporter inom installations- eller underhållsverksamheter m.m.

27 § Skyldigheten att ta fram en transportanteckning enligt 3–4 §§ och skyldigheten att lämna uppgifter till avfallsregistret i 16 § gäller inte för transport av mindre än 200 kilogram och mindre än 200 liter eget farligt avfall som producerats i Sverige inom mobil

1. installationsverksamhet,
2. underhålls- eller reparationsverksamhet, eller
3. annan liknande serviceverksamhet.

Undantaget i första stycket gäller endast transporter från den plats där avfallet har producerats till den plats eller anläggning i Sverige där verksamheten vanligtvis lagrar sitt avfall.

Undantag för vissa transportörer

28 § I fråga om farligt avfall som har producerats av hushåll gäller skyldigheten att ta fram en transportanteckning enligt 3–4 §§ och skyldigheten att lämna uppgifter till avfallsregistret i 16 § inte en transport till en stationär bemannad insamlingsplats.

Undantaget i första stycket gäller endast transporter som utförs av kommunen eller någon som kommunen anlitar från

1. en insamlingsplats, som inte är en behandlingsanläggning, där kommunen eller den som kommunen anlitar tar emot avfall direkt från hushåll, eller
2. en fastighet där avfallet har producerats.

Undantag för vissa mottagare

29 § I fråga om farligt avfall som har producerats av hushåll gäller skyldigheten att ta fram en mottagaranteckning enligt 5 § och skyldigheten att lämna uppgifter till avfallsregistret i 16 § inte insamling på en insamlingsplats, som inte är en behandlingsanläggning, där avfall tas emot direkt från hushåll.

Undantaget i första stycket gäller endast

1. när kommunen eller den som kommunen anlitar tar emot avfall som lämnas
 - a) av hushåll, eller
 - b) av en transportör som transporterar avfall från en insamlingsplats, som inte är en behandlingsanläggning, där kommunen eller den som kommunen anlitar tar emot avfall direkt från hushåll eller en fastighet där avfallet har producerats, eller
2. när hushåll lämnar
 - a) konsumentelavfall till en verksamhet som tar emot avfallet enligt förordningen (2022:1276) om producentansvar för elutrustning, eller
 - b) bärbara batterier till en verksamhet som tar emot avfallet enligt förordning (EU) 2023/1542 och förordningen (2025:813) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

7 §

Den som yrkesmässigt behandlar icke-farligt avfall ska för varje typ av avfall

1. senast *två* arbetsdagar efter att avfallet tas emot, anteckna uppgifter om
 - a) vem som senast hanterade avfallet på annat sätt än genom att transportera eller lasta om det och på vilken plats avfallet hanterades,
 - b) datum för mottagandet, och
 - c) avfallets vikt i kilogram, och
2. när avfallet har behandlats, anteckna uppgifter om
 - a) avfallets vikt i kilogram,
 - b) den plats där avfallet har behandlats,

Den som yrkesmässigt behandlar icke-farligt avfall ska för varje typ av avfall

1. senast *fem* arbetsdagar efter att avfallet tas emot, anteckna uppgifter om
 - a) vem som senast hanterade avfallet på annat sätt än genom att transportera eller lasta om det och på vilken plats avfallet hanterades,
 - b) datum för mottagandet, och
 - c) avfallets vikt i kilogram, och
2. när avfallet har behandlats, anteckna uppgifter om
 - a) avfallets vikt i kilogram,
 - b) den plats där avfallet har behandlats,

c) de behandlingsmetoder som har använts, och

d) den mängd produkter och material i kilogram som har upphört att vara avfall efter att ha förberetts för återanvändning, materialåtervunnits eller återvunnits på annat sätt.

Uppgifter enligt första stycket 2 ska sammanställas *kvartalsvis* senast den sista dagen i januari, *april, juli och oktober* månad för det närmast föregående *kvartalet*.

Anteckningarna ska sparas i minst tre år.

c) de behandlingsmetoder som har använts, och

d) den mängd produkter och material i kilogram som har upphört att vara avfall efter att ha förberetts för återanvändning, materialåtervunnits eller återvunnits på annat sätt.

Uppgifter enligt första stycket 2 ska sammanställas *halvårsvis* senast den sista dagen i januari *och juli* månad för det närmast föregående *halvåret*.

Anteckningarna ska sparas i minst tre år.

-
1. Denna förordning träder i kraft den [*arton månader efter beslut*].
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för hantering av farligt avfall som skett före den [*datum för ikraftträdandet*].

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöskaktionsavgifter

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2012:259) om miljöskaktionsavgifter

dels att 11 kap. 9 § ska upphöra gälla,

dels att 11 kap. 8 b § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

8 b §¹

För en överträdelse av 6 kap. 11 § avfallsförordningen (2020:614) genom att vara försenad med att till Naturvårdsverkets avfallsregister lämna de uppgifter som ska antecknas enligt 6 kap. 1–5 §§ samma förordning ska en miljöskaktionsavgift betalas med 5 000 kronor.

För en överträdelse av 6 kap. 3 eller 16 § avfallsförordningen (2020:614) genom att *inte ta fram en transportanteckning innan farligt avfall transporteras inom Sverige* eller vara försenad med att till Naturvårdsverkets avfallsregister lämna de uppgifter som ska antecknas enligt 6 kap. 3–9 §§ samma förordning ska en miljöskaktionsavgift betalas med 5 000 kronor.

9 §²

För en överträdelse av 6 kap. 19 § avfallsförordningen (2020:614) genom att inte upprätta transportdokument enligt de krav som framgår av samma paragraf ska en miljöskaktionsavgift betalas med 5 000 kronor.

-
1. Denna förordning träder i kraft den [arton månader efter beslut].
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för överträdelser som skett före den [datum för ikraftträdandet].

¹ Senaste lydelse 2020:690.

² Senaste lydelse 2020:690.

2. Inledning

2.1 Naturvårdsverkets utredning och framställan

Genom 6 kap. avfallsförordningen, som trädde i kraft i augusti 2020, introducerades en förändrad anteckningsskyldighet för den som hanterar farligt avfall och en ny skyldighet att rapportera antecknade uppgifter till ett nationellt avfallsregister. Bestämmelserna är ett genomförande av artikel 35 i Europaparlamentets och Rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 (avfallsdirektivet) med krav på medlemsstaterna att införa ett nationellt spårbarhetssystem för farligt avfall. Uppgifterna som lämnas till avfallsregistret är en viktig del i Sveriges spårbarhetssystem för farligt avfall, och ligger till grund för tillsyn, statistikproduktion och rapportering till EU.

Som framgår i problembeskrivningen i kapitel 4 fungerar nuvarande reglering av spårbarhet för farligt avfall (antecknings- och rapporteringsskyldighet samt krav på transportdokument) inte ändamålsenligt i Sverige. Bestämmelserna upplevs som svårtolkade och rapporteringen är administrativt betungande bland annat för små företag. Detta återspeglas i låg efterlevnad. Naturvårdsverket har uppskattat att upp till 1,3 miljoner verksamheter (företag, myndigheter och organisationer) i Sverige kan antas ha att göra med farligt avfall på något sätt någon gång och därmed bör omfattas av skyldigheterna. Men sedan införandet 2020 har endast ca 62 000 verksamheter lämnat en rapport.³ Bristande koppling mellan aktörers uppgifter gör det dessutom svårt att följa avfallsflöden, vilket kan försvåra tillsyn och brottsförebyggande arbete. Otydlighet i hur bestämmelserna ska tolkas i det enskilda fallet bedöms dessutom leda till felrapportering och brister i statistik.

Naturvårdsverket arbetar kontinuerligt med förbättringar och vidareutveckling av avfallsregistrets olika system.⁴ Utveckling av avfallsregistrets olika system kan dock inte åtgärda de grundproblem som myndigheten och berörda aktörer upplever i dag med regelverket. Därför inledde Naturvårdsverket under 2024 på eget initiativ en utredning om möjliga förbättringar i regelverket för spårbarhetssystemet. När myndigheten i juli 2024 fick i uppdrag av regeringen *att förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag*⁵ identifierades denna utredning som en prioriterad insats som därför lyftes fram i en handlingsplan i delredovisning⁶ av

³ Se närmare förklaring av dessa uppskattningar i kapitel 7.

⁴ Se avsnitt 3.3 samt kapitel 5 som beskriver fortsatt vidareutveckling i ett referensalternativ.

⁵ Klimat- och näringslivsdepartementet (2024). Uppdrag att förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag. Regeringsbeslut 2024-07-18. Diarienummer KN2024/01546.

⁶ Naturvårdsverket (2025). Naturvårdsverkets kartläggning och handlingsplan för att utreda möjliga regelförenklingar. Delredovisning av regeringsuppdraget att förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag (regeringsbeslut KN2024/01546). Skrivelse 2025-03-06. Ärendenummer NV-05847-24.

regeringsuppdraget. Denna framställan med förslag på regeländringar lämnas vid sidan av slutredovisningen av regeringsuppdraget för att underlätta vidare beredning hos Regeringskansliet.

2.2 Genomförande av utredning och dialoger

Utredningen har utgått från Naturvårdsverkets egna analyser och slutsatser, samt synpunkter och erfarenheter som myndigheten har fått genom löpande kontakter och dialogmöten med verksamhetsutövare, branschorganisationer och tillsynsmyndigheter under de senaste fem åren. Under genomförandet av utredningen under 2025 har Naturvårdsverket anordnat särskilda dialogmöten med aktörer från berörda branscher och tillsynsmyndigheter, för att presentera, förklara och inhämta synpunkter och alternativa förslag på möjliga lösningar. Den 22 maj 2025 genomförde vi ett webinarie med ca 80 inbjudna externa deltagare från branschorganisationer och företag för att presentera och förklara våra preliminära slutsatser utifrån problembeskrivning och möjliga lösningar. Detta följdes upp genom fem dialogmöten den 11–18 juni med grupper av olika typer av intressenter som har att göra med avfallsregistret. Dessa möten hade fokus på synpunkter och perspektiv från:

- Återvinningsindustrierna, med företrädare för branschorganisationen Återvinningsindustrierna samt sex medlemsföretag.
- Avfallsproducenter, med företrädare för Installatörsföretagen, HSB, Sveriges Allmännyttan, Fastighetsägarna, Riksbyggen och Hissförbundet.
- Avfallstransportörer, med företrädare för Sveriges Åkeriföretag, Sveriges Allmännyttan, Maskinentreprenörerna, Riksbyggen, Fastighetsägarna samt ett fåtal företag med verksamhet inom avfallstransporter.
- Kommuner och regioner och deras verksamheter, med företrädare från Avfall Sverige, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Region Gävleborg.
- En producentansvarsorganisation, med företrädare från El-Kretsen.

Den 3 september 2025 hade vi dialog med Myndigheten för civilt försvar (MCF) i fråga om dokumentationskrav för transporter av farligt avfall och farligt gods. Den 14 november 2025 genomförde vi dialogmöte med tillsynsmyndigheter (med ca 20 deltagare från kommuner och länsstyrelse) i syfte att förklara vidareutvecklade förslag på regeländringar och diskutera vilka eventuella konsekvenser det kunde leda till för tillsynsarbetet. Den 21 november 2025 hade vi ett liknande dialogmöte med ett mindre antal deltagare från regionalt ansvariga länsstyrelser som arbetar med gränsöverskridande avfallstransporter.

Vi har sedan hösten 2024 haft löpande kontakter och flera möten med Förenklingsrådets kansli för att utbyta information om våra respektive initiativ och

pågående utredningar som rör avfallsregistret.⁷ För att ge Förenklingsrådet insyn i vår utredning och hjälp att förstå problembild och möjliga lösningar har Förenklingsrådets kansli också bjudits in till webinarium och dialogmöten som vi har haft med branschaktörer och tillsynsmyndigheter. Naturvårdsverket har i november och december 2025 fått skriftlig återkoppling från kansliet på de preliminära slutsatser och förslag som vi presenterade och diskuterade med tillsynsmyndigheter och länsstyrelser som har särskilt ansvar inom tillsyn av gränsöverskridande avfallstransporter.

Naturvårdsverket har under 2025 även haft samtal med handläggare på Regeringskansliet för att utbyta information om utredningen och andra pågående arbeten med regelförändringar på avfallsområdet.

Vi har använt erfarenheter från dialogmöten, synpunkter och inkomna underlag från branschorganisationer och myndigheter i färdigställandet av denna framställan. Det framgår i texten i relevanta fall i problembeskrivning, förklaring av skäl till förslag och bedömningar samt i konsekvensutredning.

Beslut om denna framställan har fattats av Naturvårdsverkets generaldirektör Johan Kuylensstierna den 26 februari 2026 (NV-05847-24).

⁷ Förenklingsrådets kansli har informerat oss om att de, parallellt med Naturvårdsverkets utredning, undersökt om och i så fall hur rådet skulle kunna utveckla förslag på förenklningar i fråga om avfallsregistret. I juni 2025 beslutade Förenklingsrådet att de skulle ha fortsatt fokus på frågan om farligt avfall, genom att låta kansliet göra en rättsutredning om det från svenskt håll är frågan om en möjlig överimplementering av bakomliggande EU-rätt vad gäller avfallsrapporteringen, bl.a. mot bakgrund av hur andra länder valt att implementera reglerna.

3. Nuvarande regler och system för spårbarhet för farligt avfall

3.1 Gällande rätt i EU och Sverige

3.1.1 EU-rätt

Enligt artikel 35 i avfallsdirektivet ska medlemsstaterna inrätta ett elektroniskt register eller ett samordnande register för att registrera de uppgifter om farligt avfall som anges i artikeln. Det innebär att vi vid ett förslag till ett utvecklat avfallsregister behöver förhålla oss till flera krav angående vem som ska lämna uppgifter till registret och vilka uppgifter som ska inhämtas.

Sammanfattningsvis anger artikel 35 i direktivet att:

- Den som producerar, behandlar, samlar in, transporterar, handlar eller mäklar ett farligt avfall ska föra ett register.
- Registret ska föras i tidsföljd.
- Uppgifterna i registret ska minst omfatta avfallets mängd, typ och ursprung. När det är relevant ska uppgifterna även omfatta destination, insamlingsfrekvens, transportsätt och behandlingsmetod. Behandlaren ska även lämna uppgifter om mängden produkter och material som är ett resultat av förberedelse för återanvändning, materialåtervinning eller andra återvinningsförfaranden.
- Registrerade uppgifter ska tillgängliggöras för behörig myndighet.
- Registrerade uppgifter ska sparas i tre år och kunna uppvisas på begäran av behörig myndighet eller tidigare innehavare. Den som transporterar farligt avfall behöver endast spara uppgifterna i ett (1) år.

I artikel 19.2 i avfallsdirektivets anges vidare att när ett farligt avfall överläts inom en medlemsstat ska det åtföljas av ett identifieringsdokument. Artikeln ställer inga uttryckliga krav på vilka uppgifter som ska ingå i ett sådant dokument, men hänvisar till bilaga 1 B till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 av den 14 juni 2006 om transport av avfall i fråga om vilka uppgifter som kan vara lämpliga.

3.1.2 Nationell rätt

Antecknings- och rapporteringsskyldighet

Bestämmelser om antecknings- och rapporteringsskyldighet finns huvudsakligen i 6 kap. avfallsförordningen. Enligt 1–5 §§ ska den som producerar, transporterar, samlar in, handlar, mäklar eller behandlar ett farligt avfall anteckna vissa uppgifter

om avfallet. Uppgifter om behandlingsresultat ska enligt 5 § 2 sammanställas kvartalsvis.

Enligt 11 § ska den som är anteckningsskyldig enligt 1–5 §§ även lämna sina uppgifter elektroniskt till Naturvårdsverkets avfallsregister. Uppgifterna ska ha lämnats senast två arbetsdagar från det datum då anteckningen ska vara förd.

I Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2020:5) om antecknings- och rapporteringsskyldighet och lämnande av uppgifter om farligt avfall till avfallsregistret finns ytterligare bestämmelser om vilka uppgifter som ska antecknas och rapporteras till avfallsregistret.

Att lämna sina uppgifter för sent till avfallsregistret ska medföra miljöstraffavgift om 5 000 kronor enligt 11 kap. 8 b § förordningen om miljöstraffavgifter.

Enligt 7 kap. 7 § avfallsförordningen ska även den som behandlar icke-farligt avfall anteckna vissa uppgifter om avfallet.

Kraven avseende antecknings- och rapporteringsskyldighet i avfallsförordningen genomför artikel 35 i avfallsdirektivet.

Transportdokument

Enligt 6 kap. 19 § avfallsförordningen ska en transport av farligt avfall inom Sverige åtföljas av ett transportdokument. Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2022:2) om transport av avfall anger närmare vilka uppgifter ett transportdokument ska innehålla.

Skyldigheten att ta fram transportdokument gäller både vid yrkesmässig transport och vid transport av en verksamhets eget farliga avfall. Skyldigheten omfattar alltså även transporter inom verksamheten. Den verksamhet som ska transportera ett farligt avfall (transportören) och den verksamhet som lämnar ifrån sig avfallet (lämnaren) har ett gemensamt ansvar för att ett transportdokument tas fram och att uppgifterna i transportdokumentet stämmer.

Transportdokumentet ska medfölja transporten från att den påbörjas till att avfallet överlämnas till avsedd mottagare. Det finns inga krav på att spara ett transportdokument efter avslutad transport. Vid byte av transportör under transporten från lämnare till slutlig mottagare ska ett nytt transportdokument tas fram.

Ett transportdokument ska undertecknas av transportören och (om sådan finns) lämnaren. Att inte ta fram transportdokument enligt de krav som framgår av 6 kap. 19 § avfallsförordningen ska medföra miljöstraffavgift om 5 000 kronor enligt 11 kap. 9 § förordningen om miljöstraffavgifter.

Kraven avseende transportdokument genomför artikel 19.2 i avfallsdirektivet.

3.2 Roller och ansvar för olika aktörer

I detta avsnitt beskriver vi översiktligt hur antecknings- och rapporteringsskyldigheten fungerar i praktiken.

Den verksamhet som producerar (ger upphov till), transporterar, samlar in, handlar, mäklar, eller behandlar ett farligt avfall omfattas av antecknings- och rapporteringsskyldighet. Antecknings- och rapporteringsskyldigheten gäller all yrkesmässig verksamhet oberoende av storlek, typ eller mängd farligt avfall som uppkommer eller hanteras inom verksamheten.

Kortfattat ska verksamhetsutövaren:

- Anteckna och spara vissa uppgifter om det farliga avfallet.
- Rapportera uppgifterna elektroniskt till Naturvårdsverkets avfallsregister senast två arbetsdagar från det datum då anteckningen ska vara förd.
- Den som yrkesmässigt behandlar farligt avfall ska kvartalsvis sammanställa och rapportera uppgifter om behandlingsresultat.
- Behandlare omfattas dessutom av anteckningsskyldighet för icke-farligt avfall, uppgifter om icke-farligt avfall behöver dock inte rapporteras till avfallsregistret.

Samtliga verksamhetsutövare i en avfallskedja omfattas av sin egen antecknings- och rapporteringsskyldighet. När en avfallsproducent anlitar en transportör för att transportera ett farligt avfall till en insamlare eller behandlare, så kommer alltså både producenten, transportören och mottagaren att anteckna och rapportera sina egna uppgifter. Vilka uppgifter som anteckningen ska innehålla skiljer sig åt beroende på i vilken egenskap verksamheten hanterar avfallet.

En rapport till avfallsregistret ska innehålla samtliga uppgifter från den förda anteckningen. Verksamheten ska även lämna uppgifter om verksamhetens namn, organisationsnummer, kontaktuppgifter, och uppgifter om eventuellt ombud. Den som rapporterar i egenskap av avfallsproducent ska dessutom ange sitt CFAR-nummer (centrala företags- och arbetsställeregistret).

Den som är rapporteringsskyldig kan lämna sina uppgifter till avfallsregistret på två sätt:

1. Via Naturvårdsverkets e-tjänster för rapportering till avfallsregistret.
2. Via avfallsregistrets API (Application Programming Interface) för verksamheter genom att verksamheten anpassar sitt eget IT-system eller använder en IT-lösning som tillhandahålls av en tjänsteleverantör.

Verksamheten kan även låta ett ombud lämna verksamhetens uppgifter. Ett ombud ska vara en fysisk person och tillsynsmyndigheten kan vid behov be ombudet att styrka sin behörighet med fullmakt. Förhållandet mellan fullmaktsgivare och ombud regleras avtalsrättsligt. Nedan beskrivs de olika roller som omfattas av bestämmelserna om spårbarhet av farligt avfall enligt nuvarande regler samt vilket

ansvar de träffas av. Det kan även inkludera de olika rollernas ansvar utifrån andra bestämmelser med koppling till spårbarhet av avfall.

3.2.1 Övergripande ansvar

Den som hanterar avfall behöver känna till riskerna med avfallet och vidta de åtgärder som krävs för att hanteringen inte ska orsaka skador eller risk för skada på människors hälsa eller miljön (15 kap. 11 § miljöbalken).

Den som hanterar ett avfall ska klassificera avfallet utifrån dess ursprung och egenskaper (2 kap. avfallsförordningen). Att inhämta tillräckliga kunskaper om avfallet för att klassificera det korrekt är en förutsättning för att avfallet ska kunna hanteras på ett säkert sätt genom hela avfallskedjan. Avfallets klassificering blir dessutom avgörande för om hanteringen ska omfattas av antecknings- och rapporteringsskyldigheten, samt krav på att ta fram transportdokument som gäller för farligt avfall.

3.2.2 Avfallsproducent - 6 kap. 1 § avfallsförordningen

En verksamhet som transporterar bort eller får hämtat ett farligt avfall som verksamheten själv gett upphov till ska, när avfallet transporteras bort från den plats där det uppstod, anteckna och rapportera som avfallsproducent.

När avfallet ska transporteras omfattas avfallsproducenten dessutom av krav på att ta fram ett transportdokument enligt 6 kap. 19 §. Om transporten genomförs av någon annan delas kravet på att ta fram transportdokument med den som ska genomföra transporten. Med avfallsproducent avses den som ger upphov till avfall och den som genom förbehandling, blandning eller liknande ändrar avfallets art eller sammansättning (15 kap. 4 § miljöbalken).

Avfallsproducenten ansvarar bland annat för att avfallet genomgår en fullständig behandling utifrån principen i avfallshierarkin och kostnaden för hanteringen (15 kap. 11 a § miljöbalken). Avfallsproducenten ska kontrollera att transportörer och mottagande avfallsanläggningar innehar de tillstånd som krävs för att få hantera avfallet (5 kap. 18 § avfallsförordningen).

Avfallsproducenten är vanligtvis även först i avfallskedjan att omfattas av avfallsförordningens krav på att klassificera avfallet. Klassificeringen kan styra vilka tillstånd eller anmälan som krävs för att få transportera, samla in eller behandla avfallet, och därmed vem avfallet får lämnas till eller hur det ska behandlas. Avfallsproducenten kan därför anses ha ett särskilt ansvar för att avfallets klassificering genomförts på ett godtagbart sätt.

3.2.3 Transportör - 6 kap. 2 § avfallsförordningen

Den som transporterar ett farligt avfall inom sin egen verksamhet, direkt mellan två andra verksamheter, eller som i egenskap av behandlare hämtar ett farligt avfall från någon annan, ska anteckna och rapportera transporten i egenskap av transportör. Om verksamheten redan antecknar och rapporterar en viss transport i egenskap av avfallsproducent eller insamlare behöver den inte samtidigt anteckna

och rapportera samma transport i egenskap av transportör, när den själv utför transporten.

Den som transporterar ett farligt avfall ska tillsammans med lämnaren, när sådan finns, ta fram ett transportdokument.

3.2.4 Insamlare - 6 kap. 3 § avfallsförordningen

En verksamhet ska anteckna och rapportera som insamlare när den hämtar eller tar emot ett farligt avfall från en annan verksamhet i syfte att lagra eller sortera detta på annan plats än där det uppstod – såvida inte verksamheten hämtar eller tar emot avfallet för att behandla det. En verksamhet som samlar in farligt avfall ska även anteckna och rapportera när ett farligt avfall transporteras bort från den plats där verksamheten lagrat avfallet.

Insamlaren ska ta fram ett transportdokument när den transporterar ett farligt avfall. Om avfallet hämtas från någon annan delas ansvaret med lämnaren. Insamlaren ska även, i egenskap av lämnare, ta fram ett transportdokument när den får hämtat ett avfall från den plats där det lagrats. Ansvaret delas då med den som ska transportera avfallet.

3.2.5 Behandlare - 6 kap. 5 § och 7 kap. 7 § avfallsförordningen

Den som tar emot ett avfall i syfte att behandla det ska anteckna som behandlare. Om avfallet är farligt, ska verksamheten dessutom rapportera till avfallsregistret. Behandlaren ska även anteckna och rapportera när farligt avfall som tidigare tagits emot för behandling transporteras bort.

Den som behandlar avfall ska dessutom anteckna behandlingsresultat och kvartalsvis sammanställa uppgifterna. Om avfallet är farligt ska uppgifterna om behandlingsresultat rapporteras till avfallsregistret. Skyldigheten att anteckna och sammanställa behandlingsresultat gäller även för avfall som behandlats på den plats där det uppstod.

Behandlaren ska ta fram ett transportdokument när den transporterar farligt avfall. När avfallet hämtas från någon annan delas ansvaret med lämnaren. När avfallet transporteras bort från den plats där det tagits emot av någon annan, delas ansvaret med transportören.

En behandlare ger ofta upphov till ett nytt avfall i samband med att ett avfall behandlats. Verksamheten ska då betraktas som avfallsproducent för det avfall som uppstått till följd av behandlingen och omfattas av de skyldigheter som beskrivits i avsnitt 3.2.2.

3.2.6 Mäklare och handlare - 6 kap. 4 § avfallsförordningen

Den som mäklar eller handlar med ett farligt avfall ska anteckna och rapportera som mäklare eller handlare. En anteckning som mäklare eller handlare behöver däremot inte föras eller rapporteras om mäklaren eller handlaren redan antecknar

och rapporterar samma avfallsmängd som avfallsproducent, transportör, insamlare eller behandlare.

3.3 Hantering av uppgifter i avfallsregistrets IT-system

Avfallsregistret innehåller uppgifter från verksamheter som producerar, transporterar, samlar in, handlar, mäklar, eller behandlar farligt avfall, och som lämnats med stöd av antecknings- och rapporteringsskyldigheten i 6 kap. 1–5 §§ och 11 §§ avfallsförordningen och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2020:5) om antecknings- och rapporteringsskyldighet och lämnande av uppgifter till avfallsregistret.

Naturvårdsverket är systemägare till avfallsregistret och ansvarar för driftsättning och det kontinuerliga arbetet med systemet. Naturvårdsverkets e-tjänster för att rapportera till avfallsregistret utvecklades i samband med att bestämmelserna om rapporteringsskyldighet skulle träda i kraft i november 2020. E-tjänsterna kommer att ersättas med en ny e-tjänst som planeras bli lanserad senast den 31 maj 2026.

Naturvårdsverket äger och ansvarar för den information som lagras i systemet. Uppgifterna i avfallsregistret ska sparas i 10 år enligt nuvarande krav.

3.3.1 Tillgång till uppgifter i avfallsregistret

Uppgifter i avfallsregistret får enligt 6 kap. 10 § avfallsförordningen användas av Naturvårdsverket för tillsyn, framställande av statistik, rapportering till Europeiska kommissionen och annan internationell rapportering, och Naturvårdsverkets verksamhet i övrigt. På uppdrag av Naturvårdsverket sammanställer och hanterar SMED (Svenska MiljöEmissionsData) uppgifter i avfallsregistret för framtagande av statistik varje år.

Enligt 6 kap. 17 § avfallsförordningen ska uppgifter från avfallsregistret dessutom lämnas till en myndighet om de behövs för tillsyn på avfall eller farligt gods, eller brottsförebyggande verksamhet, vilket innefattar inspektörer på kommuner och länsstyrelser, Kemikalieinspektionen, Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen och Tullverket. För att möjliggöra att de myndigheter som listas i avfallsförordningen enklare ska kunna ta del av uppgifter i avfallsregistret tillhandahåller Naturvårdsverket dels ett API för att hämta uppgifter till ett eget IT-system, dels en e-tjänst (Avfallsregistrets tillsynsportal) som tillåter en inspektör som tilldelats behörighet att söka ut och hämta uppgifter. Avfallsregistrets tillsynsportal lanserade i juni 2025 och utvecklas kontinuerligt för att möta tillsynsmyndigheternas behov. E-tjänsten har för närvarande ca 900 användare.

Verksamhetsutövare saknar i nuläget egen tillgång till uppgifter som tidigare lämnats till avfallsregistret. Uppgifter från avfallsregistret begärs ofta ut som allmän handling av verksamhetsutövare eller privatpersoner. Vanligtvis inkommer begäran från en verksamhet som vill ta del av de uppgifter som den själv

rapporterat in, exempelvis för att sammanställa uppgifterna eller för att kontrollera att ett ombud genomfört sitt åtagande. Det förekommer även att uppgifter begärs ut av en annan verksamhet, journalist eller privatperson som önskar insyn i en viss verksamhets avfallshantering. Uppgifter i avfallsregistret omfattas dock ofta av sekretess och det finns särskilda bestämmelser i 18 kap. 18 a § och 31 kap. 11 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

3.3.2 Att rapportera uppgifter till avfallsregistret

Som nämnts i avsnitt 3.2 kan uppgifter lämnas till avfallsregistret antingen via Naturvårdsverkets e-tjänster eller via avfallsregistrets API för verksamheter. Ca 90 procent av uppgifterna till avfallsregistret rapporteras via API, samtidigt som en majoritet av rapporteringsskyldiga verksamhetsutövare rapporterar sina uppgifter via e-tjänsten. En stor del av rapporteringen genomförs av ett fåtal större verksamheter (främst insamlare) som har anpassat exempelvis sitt kundsystem för att lämna uppgifterna via API. Mindre verksamheter saknar oftast de resurser som krävs för att utveckla en egen IT-lösning, såvida de inte använder ett ombud eller ett system från en extern tjänsteleverantör. Totalt rapporterar endast ca 350 verksamhetsutövare sina uppgifter via API (ej medräknat verksamheter som rapporterar via ett ombud med API-lösning). Under 2025 lämnades totalt nästan 6 500 000 rapporter, i genomsnitt 17 800 rapporter per dag.

Den som vill rapportera via avfallsregistrets e-tjänster behöver idag legitimera sig med e-legitimation. Det förekommer emellertid ingen registrering eller kontohantering. Den som rapporterar via API identifierar sig i stället med en särskild API-nyckel som tilldelats av Naturvårdsverket.

Eftersom en stor andel av rapporterna lämnas via API kan även små förändringar i bestämmelserna om rapporteringsskyldighet innebära att verksamhetsutövare som använder avfallsregistrets API behöver göra följdändringar. Ändringar i fråga om vilka uppgifter som ska lämnas eller i vilket format innebär alltid att befintliga protokoll för anrop måste justeras. Förändringar i fråga om exempelvis när i tid en uppgift ska lämnas kräver vanligen inte att avfallsregistrets API eller databashantering behöver justeras. Det kan ändå innebära anpassningsbehov i Naturvårdsverkets egna lösningar som används för att sortera och analysera uppgifter i avfallsregistret. Det kan gälla exempelvis funktioner i avfallsregistrets tillsynsportal.

3.3.3 Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter

Uppgifter som är säkerhetsskyddsklassificerade enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) och uppgifter om produkter för militärt bruk, där ett röjande kan medföra skada för totalförsvaret, ska enligt 6 kap. 13 § avfallsförordningen inte rapporteras till avfallsregistret. Avfallsregistret innehåller inte heller uppgifter som enligt 6 kap. 14–15 §§ avfallsförordningen i stället ska lämnas till Forsvarsinspektören för miljö och hälsa eller den myndighet som ansvarar för tillsynen över Totalförsvarets forskningsinstitut.

4. Problem i nuvarande spårbarhetssystem för farligt avfall

I detta kapitel beskriver vi

1. övergripande problem och utmaningar med dagens spårbarhetssystem för farligt avfall
2. tolkningsproblem som har uppstått kring regelverket
3. praktiska tillämpningsproblem i vissa typiska situationer
4. behov kring uppgifter om farligt avfall – användbarhet, åtkomst och dubbelrapportering.

Problembeskrivningen baseras på synpunkter på bestämmelserna om antecknings- och rapporteringsskyldighet och krav på transportdokument som har framkommit i både Naturvårdsverkets löpande kontakter och dialogmöten med verksamhetsutövare, branschorganisationer och tillsynsmyndigheter under de senaste fem åren. Problembeskrivningen bygger även på erfarenheter från myndighetens löpande tillsynsvägledning och förvaltning av avfallsregistrets IT-system.

4.1 Övergripande problem och utmaningar i spårbarhetssystemet för farligt avfall

Nuvarande bestämmelser om spårbarhet för farligt avfall, med antecknings- och rapporteringsskyldighet samt krav på transportdokument, fungerar i flera avseenden inte ändamålsenligt. Naturvårdsverket har sedan bestämmelserna trädde i kraft fått synpunkter från verksamhetsutövare, branschorganisationer och tillsynsmyndigheter som pekar på svårtolkade regler, administrativa bördor och brister i datakvalitet. Det övergripande syftet – att säkerställa spårbarhet genom hela hanteringskedjan och ge robust underlag för tillsyn, statistik och EU-rapportering – uppnås i stort sett. Men spårbarhetssystemet fungerar sämre än vad det skulle kunna göra, samtidigt som det finns risk att förtroendet urholkas för nyttan och användningen av de uppgifter som samlas in.

Vi ser även att efterlevnaden av regelverket är betydligt lägre än förväntat. Naturvårdsverket har bedömt att upp till 1,3 miljoner verksamheter någon gång hanterar farligt avfall och därmed omfattas av antecknings- och rapporteringsskyldigheten. Sedan bestämmelserna om rapporteringsskyldighet trädde i kraft i november 2020 har endast cirka 62 000 verksamheter lämnat en rapport till avfallsregistret. Erfarenheten är att framför allt mindre avfallsproducenter, trots återkommande informationsinsatser, ofta saknar

kännedom om skyldigheterna eller upplever att kraven är svåra att tillämpa i praktiken.

Med nuvarande spårbarhetssystem är det ofta komplicerat för tillsynsmyndigheterna att identifiera och informera de verksamhetsutövare som inte rapporterar om sina skyldigheter. Samtidigt pekar tillsynsmyndigheter på att kopplingen mellan aktörers uppgifter är svag, vilket försvårar uppföljningen av enskilda transporter och att identifiera brister i efterlevnaden.

Sammantaget innebär detta att spårbarheten är otillräcklig, att systemet inte ger tillräckligt underlag för riskbaserad tillsyn, att kvaliteten på statistik som tas fram riskerar att ha otillräcklig kvalitet. Sammantaget kan det bidra till att seriösa aktörer riskerar sanktioner vid oavsiktliga fel medan den som inte rapporterar undviker kostnader. Detta bidrar i förlängningen till snedvriden konkurrens som riskerar att underminera förtroendet för regelverket.

4.2 Tolkningsproblem kring regelverket

4.2.1 Bedömning av i vilken egenskap en anteckning ska föras

Ett återkommande problem för många verksamhetsutövare är att det ofta kan vara komplicerat att avgöra i vilken egenskap enligt 6 kap. 1–5 §§ avfallsförordningen (producent, transportör, insamlare, behandlare, handlare/mäklare) som en anteckning ska föras, och därmed rapporteras, i det enskilda fallet. I vilken egenskap en anteckning förs påverkar inte bara vilka uppgifter som ska ingå eller när anteckningen ska föras och hur länge den ska sparas. Det kan i vissa fall även påverka hur uppgifterna sorteras och tolkas i avfallsregistret.

I praktiken kan samma aktör omfattas av flera roller vid olika tidpunkter, vilket ofta gör bedömningen komplicerad. Dessutom motsvaras i vilken egenskap en anteckning ska föras inte alltid av de definitioner som framgår av miljöbalken eller avfallsförordningen. Den som bedriver insamlingsverksamhet kan exempelvis i vissa situationer behöva föra sin anteckning som transportör, och samma avfall kan komma att uppstå flera gånger om inte avfallsproducenten i stället antecknar vissa transporter i egenskap av transportör.

Gränsdragningsfrågor kan dessutom kräva komplicerade utredningar, exempelvis vem som ska anses ha gett upphov till avfallet eller om mottagandet sker i syfte att samla in eller behandla avfallet. Tolkningssvårigheterna leder till felrapportering och risk att uppgifter inte blir konsekventa, vilka i sin tur gör uppgifter som samlats in svårtolkade vid tillsyn och framtagande av statistik.

4.2.2 Tidpunkter, tidsfrister och krav på att spara information

När i tid en anteckning ska föras, och därmed rapporteras, skiljer sig åt beroende på i vilken egenskap enligt 6 kap. 1–5 §§ avfallsförordningen som anteckningen

förts. Den som antecknar i egenskap av avfallsproducent eller transportör ska till exempel föra sin anteckning innan transporten påbörjas, medan den som tar emot ett avfall i egenskap av insamlare eller behandlare har två arbetsdagar på sig att föra anteckning. Kraven är olika om hur länge en anteckning ska sparas i den egna verksamheten, beroende på om anteckning har förts i egenskap av transportör (1 år) eller i annan egenskap (3 år). Olika tidsfrister upplevs ofta göra tolkning av reglerna komplicerad, speciellt mot bakgrund av de svårigheter som beskrivs i avsnitt 4.2.1 om att bestämma i vilken egenskap anteckningen ska föras.

Uppgifterna i en anteckning ska alltid rapporteras till avfallsregistret inom två arbetsdagar från det datum då anteckningen senast ska vara förd. Tidsfristen upplevs ofta som otillräcklig och ett vanligt återkommande önskemål från berörda branscher är därför att tiden behöver utökas. Tidsfristen upplevs som särskilt svår att förhålla sig till för verksamheter som genomför ett stort antal uppdrag per dag. Till exempel inom service- och underhåll, eller vid långväga transporter då kraven kan vara svåra att genomföra inom angiven tid vilket ökar risken för att rapporteringen försenas och medför miljöstraffavgift.

4.2.3 Dubbla informationskrav i transportdokument och anteckning

Nuvarande regelverk innebär att transportdokument ska tas fram och följa med transporten samtidigt som en anteckning ska föras med i huvudsak samma uppgifter och rapporteras. Detta innebär dubbla informationskrav utan att spårbarheten förbättras, och leder till merkostnader samt ökad risk för avvikande uppgifter mellan olika dokumentation. Likheter mellan transportdokumentet och anteckningen innebär förvisso att dokumenten kan anpassas till att leva upp till båda kraven. Men att avfallsförordningen innehåller två liknande krav, som dessutom till stor del är överlappande, kan samtidigt innebära att regelverket är onödigt komplicerat.

4.2.4 Krav på signering av transportdokument

Transportdokumentet ska undertecknas både av den som transporterar och den som lämnar ifrån sig det farliga avfallet. Signaturen kan ske fysiskt såväl som elektroniskt men kravet försvårar ofta elektronisk hantering av transportdokumentet. Kravet på signatur upplevs ofta som svårt att efterleva då lämnaren inte alltid är på plats när avfallet transporteras bort, samtidigt som det inte heller upplevs bidra till ökad spårbarhet.

4.2.5 Klassificering av avfall med avfallskoder

Särskilt mindre verksamheter upplever att det är svårt att uppfylla kravet att klassificera sitt avfall i enlighet med 2 kap. avfallsförordningen och enligt de avfallskoder som framgår av bilaga 3 till avfallsförordningen. Skyldigheten gäller oberoende av bestämmelserna om antecknings- och rapporteringsskyldighet, men aktualiserades i samband med att rapporteringsskyldigheten infördes. Detta dels eftersom klassificeringen krävs för att avgöra om avfallet är farligt och därmed

omfattas av bestämmelserna, dels eftersom avfallstyp ska anges med den avfallskod som bäst beskriver det farliga avfallets ursprung och egenskaper. Naturvårdsverket har fått synpunkter på att avfallskoderna i stället bör bytas ut mot ett enklare system för att beskriva avfallet, för att förenkla förfarandet för klassificeringen av avfall och därmed också sänka kunskapskraven för den som hanterar ett avfall.

4.2.6 Ombudsförfarandet och kunskapsöverföring

Enligt 14 § förvaltningslagen (2017:900) får den som är part i ett ärende anlita ett ombud eller biträde. Enligt 15 § får en myndighet begära att ombudet ska styrka sin behörighet genom fullmakt. Naturvårdsverket har tolkat dessa bestämmelser som att en rapporteringsskyldig verksamhet kan få anlita ett ombud att lämna uppgifter till avfallsregistret i dess ställe, eller att låta någon annan ta fram och signera transportdokumentet. Avfallsregistret och e-tjänsterna för rapportering är därför anpassade så att uppgift om eventuellt ombud kan anges. Det är idag vanligt att en verksamhet som yrkesmässigt samlar in eller transporterar farligt avfall även erbjuder sig att mot ersättning agera ombud⁸ åt sin kund.

Naturvårdsverkets erfarenhet är att aktörer som hanterar farligt avfall ofta feltolkar förhållandet mellan ombud och rapporteringsskyldig verksamhet, och tecknade fullmakter är ofta bristfälliga. Detta syns bland annat genom att många ombud vid rapporteringen blandar ihop ombudets organisationsnummer med den rapporteringsskyldiga verksamhetens, eller att enbart en av verksamheternas rapport lämnas i tron att de täcker upp för båda. Det kan leda till att den rapporteringsskyldiga verksamheten drabbas av miljö sanktionsavgift för att uppgifterna av tidigare skäl inte framgår i avfallsregistret eller lämnades för sent. Dessutom saknas ofta rutiner hos ombudet för att redovisa för kunden vilka uppgifter som lämnats till avfallsregistret, och ibland har kunden inte tagit fram eller sparat en anteckning i tron att ombudets rapportering är tillräcklig.

Ombudsförfarandet riskerar i vissa fall att bidra till att den rapporteringsskyldiga verksamheten tar ett mindre ansvar för delar i avfallshanteringen, till exempel klassificeringen. Det kan leda till sämre kunskapsöverföring exempelvis mellan en avfallsproducent och de aktörer som ska transportera och ta emot avfallet.

4.2.7 Begreppet "transport" och intern förflyttning

Det finns i den miljörättsliga lagstiftningen ingen definition av vad som menas med en transport. Detta påverkar förutsättningarna för att avgöra om en kortare förflyttning eller en förflyttning inom en verksamhet ska utgöra en transport och därmed omfattas av antecknings- och rapporteringsskyldighet.

⁸ Ombudet åtar sig att utöver sina egna uppgifter även rapportera kundens. En fördel med ett sådant förfarande är att rapporteringen genomförs av någon som yrkesmässigt hanterar farligt avfall till vardags och kan förväntas ha god kunskap om avfallsförordningens krav. Ombudet har ofta även tillgång till en egen API-lösning som tillåter att rapporteringen genomförs på ett smidigare sätt än vad kunden för närvarande kan erbjudas via avfallsregistrets e-tjänster.

Naturvårdsverket har i sin vägledning bedömt att en förflyttning av avfall inom en och samma verksamhet där avfallet uppkommit, lagras eller på annat sätt hanteras, till exempel inom ett inhägnat verksamhetsområde eller mellan två näraliggande byggnader på en fastighet, normalt inte ska behöva ses som en transport. I begreppet transport inkluderas förutom förflyttningen av avfallet även sådan lastning, lossning och annan hantering av avfallet som utgör ett led i förflyttningen. Ett syfte med vägledningen är att ett sådant sätt att tillämpa begreppet transport skulle överensstämma med vad som gäller enligt regelverket för transport av farligt gods.

Att det saknas tydlighet i lagstiftningen i fråga om vad som är att betrakta som transport innebär en risk för att bestämmelserna i 6 kap. tillämpas olika beroende på i vilken del av landet som verksamheten befinner sig och den lokala tillsynsmyndighetens bedömning.

4.3 Praktiska tillämpningsproblem i vissa typiska situationer

4.3.1 Ambulerande service, installation och underhåll

Verksamheter som bedriver mobil service eller installation (till exempel elektriker, fastighetsskötare eller reparatörer) hanterar ofta ett stort antal uppdrag där avfall kan uppstå varje dag. Det handlar ofta om relativt små mängder farligt avfall som körs mellan uppdrag fram till dess att avfallet kan lämnas på den plats där verksamheten tillfälligt lagrar sitt farliga avfall, exempelvis i anslutning till en verkstad eller ett kontor.

Enligt nuvarande regler kommer varje transport av farligt avfall från den plats där det uppstått att omfattas av antecknings- och rapporteringsskyldighet samt krav på att transportdokument ska medfölja i transporten. Anteckning och transportdokument ska alltså i regel tas fram varje gång en ny transport genomförs från en plats där verksamheten gett upphov till farligt avfall. Uppgifterna ska sedan rapporteras till avfallsregistret inom två arbetsdagar. Detta upplevs som en oproportionerlig administrativ börda i förhållande till vilken nytta det gör för spårbarhet.

Problemet aktualiseras bland annat i ett nyligen avslutat mål i Mark- och miljödomstolen mellan Anticimex AB och Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommun (mål nr M 4887-25). I målet hade nämnden förelagt Anticimex AB att införa rutin för upprättande av transportdokument vid transport av farligt avfall inom verksamheten. Enligt Anticimex skulle emellertid en sådan rutin bli mycket administrativt betungande. Om nya transportdokument ska upprättas vid varje deltransport inom en servicerunda skulle det enligt bolaget medföra mellan 2 000 och 3 200 vägningar och transportdokument per dag. Varje underlåtelse att upprätta transportdokument ska enligt 11 kap. 9 § förordningen om miljö sanktionsavgifter medföra en miljö sanktionsavgift om 5 000 kr.

Denna typ av administrativ börda påverkar både stora och små företag. Men det är särskilt svårt för mindre företag, där chaufför eller tekniker själv måste hinna rapportera. Små företag har sällan möjlighet att anpassa sitt IT-system för att lämna uppgifter via avfallsregistrets API och är därför hänvisade till Naturvårdsverkets e-tjänster. Nuvarande regler upplevs bidra till att små företag har svårare att konkurrera och löper större risk att drabbas av miljöstraff till följd av verksamheten lämnar sin rapport för sent.

4.3.2 Insamling av farligt avfall från flera kunder under samma transport

För viss typ av verksamhet där farligt avfall samlas in från ett stort antal kunder under samma körning innebär regelverket att den samlade mängden anteckningar som ska föras och rapporteras upplevs som oproportionerligt hög. Anledningen är att varje enskild hämtning omfattas av antecknings- och rapporteringsskyldighet, även då hämtningen genomfördes under en och samma körning. Anteckningen ska dessutom för varje plats där avfall hämtats innehålla uppgifter om vem avfallet samlades in från och avfallets vikt. Transportdokumentet ska också vara undertecknat av bägge parter innan transporten kan fortsätta vilket i vissa fall kan vara tidskrävande. För en körning som pågår över flera dagar kan två arbetsdagar för att rapportera uppgifterna dessutom vara otillräckligt.

4.3.3 Gemensamma avfallsutrymmen (kontor, gallerior, flerbostadshus)

I gemensamma avfallsutrymmen där flera avfallsproducenter tillfälligt lagrar sitt farliga avfall saknas ofta en direkt kontaktyta mellan producent och insamlare. En fastighetsägare som tillhandahåller ett gemensamt avfallsutrymme där fastighetens avfallsproducenter tillfälligt kan lagra sitt farliga avfall ska enligt Naturvårdsverkets bedömning normalt inte anses utgöra en insamlare för det farliga avfall som tillfälligt lagras avfallsutrymmet. Det innebär att antecknings- och rapporteringsskyldighet inträder först när en insamlare transporterar bort avfall från det gemensamma avfallsutrymmet.

Nuvarande regelverk innebär att den avfallsproducent som lämnar sitt farliga avfall till ett gemensamt avfallsutrymme, för att kunna leva upp till sin antecknings- och rapporteringsskyldighet, behöver inhämta kunskap om när avfallet ska transporteras bort, vem som ska transportera det, och vem som ska ta emot avfallet. Den som samlar in avfallet ska i sin tur inhämta kunskap om vem som lämnat vilken avfallsmängd för att leva upp till sin egen antecknings- och rapporteringsskyldighet. I praktiken innebär blir detta att skyldigheterna kan bli både administrativt komplicerade och ibland orimliga att genomföra fullt ut för de aktörer som har att göra med gemensamma avfallsutrymmen där mindre mängder farligt avfall lämnas från ett stort antal olika avfallsproducenter.

4.3.4 Producentansvar i butik

Butiker som tar emot farligt avfall såsom elutrustning och batterier från hushåll, inom ramen för producentansvar, beskriver svårigheter att anteckna vid mottagningstillfället. Avfallet samlas i särskilda behållare och töms periodiskt innan transport till producentansvarsorganisation. Kraven på anteckning och rapportering vid varje delmoment upplevs som svår att genomföra effektivt i butik, särskilt när mängderna är små men utspridda över tid. EL-kretsen har i en hemställan till regeringen⁹ hävdad att de administrativa kostnaderna för butikerna, till följd av nuvarande antecknings- och rapporteringsskyldighet, uppgår till en halv miljard kronor per år vilket inkluderar cirka 850 000 arbetstimmar.

4.3.5 Administrativa bördor för kommuners och regioners verksamheter

Kommuner och regioner beskriver betydande administrativa kostnader kopplat till interna transporter mellan verksamheter (exempelvis från vårdcentraler till avfallsmottagning som finns på ett sjukhus) där avfallet sedan hämtas av extern aktör. Offentliga verksamheter har pekat på att deras verksamheter ofta är omfattande och att administrationen kring interna transporter av farligt avfall är omfattande. Det har påpekats att det ur ett spårbarhetsperspektiv är mindre intressant att kunna följa exakt vilken del av organisationen som genererade avfallet, så länge mottagning och vidare hantering av avfallet sker enligt interna rutiner som redan säkerställer kontroll. De administrativa kostnaderna tar resurser från sjukvården eller annan offentligt finansierad kärnverksamhet.

Vidare upplevs undantagen för hushållsavfall i 6 kap. 21–24 §§ avfallsförordningen som snävt formulerade, vilket leder till administrativa kostnader. Det gäller till exempel att avgränsningen till ”återvinningscentral eller en obemannad eller mobil bemannad samlingsplats” som finns i 24 § innebär att vissa typer av anläggningar inte omfattas av undantag från skyldighet att anteckna och lämna uppgifter.

4.4 Behov kring uppgifter om farligt avfall – användbarhet, åtkomst och dubbelrapportering

Det är ofta svårt att tolka hur uppgifter i avfallsregistret är kopplade till varandra. Uppgifter om en avfallsmängd som rapporterats till avfallsregistret sammankopplas via ett unikt avfalls-ID som tilldelas vid rapporteringen. Det saknas däremot en tydlig koppling mellan de aktörer som deltagit vid en transport och de avfallsmängder som hanterades vid transporten, utöver vad som i vissa fall framgår av uppgift om mottagare eller tidigare avfallsinnehavare. Detta kan ofta försvåra

⁹ Hemställan till regeringen den 5 juni 2025 (ärende KN2025/01316).

för en tillsynsmyndighet att kartlägga ett avfallsflöde eller att spåra avfallet bakåt i tiden.

Skilnader kan förekomma i uppgifter från lämnare jämfört med mottagare, exempelvis i angiven avfallskod eller vikt, vilket ytterligare bidrar till otydlighet i spårbarhetssystemet. I vissa fall saknas det dessutom krav i bestämmelserna på att vissa uppgifter ska anges, exempelvis plats, vilket ger upphov till luckor i spårbarheten.

Tillsynsmyndigheternas möjlighet att tolka uppgifter i avfallsregistret försvåras även av att det saknas uppgifter om vilken anläggning som avses i en rapport. Vilken anläggning som avses kan i dag till viss del härledas från uppgift om adress. Men detta sätt är omständligt och i vissa fall saknas uppgift om plats. Det senare innebär att det i en rapport inte alls går att urskilja vilken plats eller anläggning som avses när rapporten lämnats av en organisation som driver flera verksamheter.

Verksamhetsutövare saknar enkel åtkomst till egna rapporterade uppgifter i avfallsregistret, vilket försvårar egenkontroll och uppföljning särskilt där ombud sköter rapportering. Uppgifter kan i dag begäras ut som allmän handling, men processen är resurskrävande både för verksamheten och Naturvårdsverket. Behovet av enklare åtkomst återkommer i dialoger med berörda aktörer.

Parallella rapporteringssystem och dubbelrapportering innebär extra administration. Aktörer beskriver överlapp mellan uppgifter som lämnas till Svenska miljörapporteringsportalen (SMP) och uppgifter som rapporteras till avfallsregistret eller enligt andra rapporteringskrav (till exempel gränsöverskridande transporter, spillolja, bilskrotningsverksamhet, kvicksilveravfall).¹⁰ Det kan leda till dubbelrapportering eller rapportering i parallella system med likartat innehåll, vilket ökar administrationen utan att alltid tillföra mervärde.

¹⁰ Transport av farligt avfall utomlands innebär att verksamheten dels ska anmäla transporten till Naturvårdsverket, dels rapportera vissa av uppgifterna till avfallsregistret. Ytterligare exempel på rapportering som kan innebära dubbel eller onödig hantering är: kommunens årliga rapportering om det avfall som samlats in av kommunen (7 kap. 1 § avfallsförordningen), bestämmelserna om rapportering av spillolja som exporterats för behandling (7 kap. 3 § avfallsförordningen), årlig rapportering av kommunalt avfall som exporteras från Sverige (7 kap. 4 § avfallsförordningen), krav på att den som behandlar annat elavfall än konsumentelavfall årligen rapporterar uppgifter om det avfall som har exporterats för behandling (7 kap. 6 § avfallsförordningen) samt årlig rapportering av lagring och behandling av kvicksilveravfall (7 kap. 7a § avfallsförordningen). En verksamhetsutövare kan även träffas av krav på rapportering av farligt avfall till sin tillsynsmyndighet som i fallet med en auktoriserad bilskrotare som årligen ska lämna uppgifter om hanterade mängder av ämnen, vätskor och komponenter (47 § bilskrotningsförordningen (2007:186)).

5. Referensalternativ: fortsatt bristande och felaktig rapportering med höga administrativa kostnader

Naturvårdsverket arbetar kontinuerligt med förbättringar och vidareutveckling av avfallsregistrets olika system, såväl interna som externa. Avfallsregistrets Tillsynsportal lanserades under första halvåret 2025 och riktar sig till inspektörer på kommun och länsstyrelse som utövar tillsyn på avfall, handläggare som bedriver tillsyn av transporter av farligt gods samt Kemikalieinspektionen och de brottsbekämpande myndigheter som listas i 6 kap. 17 § avfallsförordningen. Tillsynsportalen har ett halvår efter driftsättning uppåt 900 användare, vilket kan förväntas bli fler i takt med att bland annat brottsbekämpande myndigheter ökar arbetsinsatserna på detta område.

Naturvårdsverket utvecklar en ny e-tjänst för rapportering till avfallsregistret i syfte att förenkla rapporteringen och för att införa flera funktioner som har efterfrågats av användarna. Den nya e-tjänsten planeras bli driftsatt senast den sista maj 2026.

Naturvårdsverkets löpande arbete med förbättringar och vidareutveckling av avfallsregistrets olika system innebär i sig förenklningar för berörda verksamhetsutövare, men vi bedömer att tekniska åtgärder i Naturvårdsverkets IT-system inte är tillräckligt för att åtgärda många av de problem som berörda aktörer upplever med regelverket idag. Vi bedömer sammantaget att de problem som beskrivs i kapitel 4 i stort kommer att kvarstå om inga ytterligare åtgärder vidtas. Naturvårdsverkets vägledande insatser, liksom utveckling av IT-system, kan inte kompensera för den låga efterlevnaden och de övergripande problemen, tolkningsfrågor och praktiska tillämpningsproblem som vi ser idag. Referensalternativet är därför i stort sett en förlängning av nuläget.

Bristande och felaktig rapportering kommer därför att fortsätta om inga ytterligare åtgärder vidtas. För tillsynsmyndigheterna och brottsbekämpande myndigheter innebär det fortsatta svårigheter att utreda kopplingar mellan aktörer i en avfallsskedja, vilket bidrar till bristfälliga förutsättningar för att identifiera och göra tillsyn mot oseriös eller illegal avfallshantering.

Naturvårdsverkets statistikproduktion kommer därtill att vara fortsatt förenad med osäkerheter, vilket även påverkar kvaliteten på rapportering till EU och uppföljning av styrmedel.

På verksamhetsnivå innebär nuvarande ordning att administrativa kostnader förblir höga för aktörer som försöker göra rätt. Det gäller särskilt för mindre verksamheter inom service och underhåll som regelbundet genomför ett stort antal avfallstransporter inom den egna verksamheten, och verksamheter som hanterar sitt farliga avfall i gemensamma avfallsutrymmen eller som samlar in farligt avfall från sådan utrymmen. Försenad eller felaktig rapportering (till följd av missförstånd eller oavsiktliga fel) riskerar fortsatt att leda till miljöskattionsavgifter, medan aktörer som inte följer lagstiftningen och rapporterar ofta kan undvika dessa kostnader. Detta bidrar till snedvriden konkurrens i förhållande till seriösa aktörer som ägnar resurser åt att försöka följa regelverket. Denna obalans riskerar även att underminera tilltron till regelverket och motverkar möjligheten att skapa likvärdiga konkurrensförhållanden.

I ett längre perspektiv riskerar nuvarande system att delvis inte leverera den spårbarhet som var syftet vid införandet. Miljörisker som kopplas till felaktig hantering av farligt avfall kvarstår, samtidigt som resurser som ägnas åt tillsyn och rättelse riskerar att inte åstadkomma förbättring i regelefterlevnad.

6. Förslag och bedömningar

Naturvårdsverket beskriver här förslag som syftar till att dels

- förenkla verksamheternas genomförande av bestämmelserna om transportdokument, antecknings- och rapporteringsskyldighet för farligt avfall i 6 kap. avfallsförordningen
- förbättra spårbarheten så att uppgifter i avfallsregistret blir mer ändamålsenliga för de tillsynsmyndigheter och brottsbekämpande myndigheter som ska använda uppgifterna i sin myndighetsutövning.

Förslagen som beskrivs i avsnitt 6.1 har även som syfte att förtydliga avfallsregistrets datamängder för att förbättra möjligheterna för statistikproduktion och analys av avfallsflöden i samhället.

I avsnitt 6.2 beskriver vi förslag till ändringar i bestämmelser om miljöstraffavgift och i avsnitt 6.3 lämnar vi förslag till ikraftträdande och övergångsbestämmelser.

Förslagen om ändrade regler om spårbarhet för farligt avfall utgår från de system som har byggts upp och tillämpats hittills i det nuvarande avfallsregistret. I avsnitt 6.4 bedömer vi att det kommer behövas anpassningar i avfallsregistrets digitala infrastruktur för att genomföra de föreslagna regeländringarna i praktiken, där vi även pekar på att det finns betydande möjligheter att ytterligare förenkla verksamheternas informationshantering genom strategiska utvecklingsinsatser.

6.1 Förslag att förenkla och förbättra bestämmelserna om spårbarhet för farligt avfall i 6 kap. avfallsförordningen

Naturvårdsverket föreslår ett nytt 6 kap. avfallsförordningen med förenklade och förtydligade bestämmelser om spårbarhet för farligt avfall. Delförslagen som beskrivs i avsnitten 6.1.1–6.1.9 bildar tillsammans ett sammanhängande förslag som Naturvårdsverket anser bör genomföras i sin helhet.

Förslaget är att kraven på transportdokument och anteckningsskyldighet ersätts med transportanteckning (avsnitt 6.1.1) och mottagaranteckning (avsnitt 6.1.2), samtidigt som dagens antecknings- och rapporteringsskyldighet för mäklare och handlare (avsnitt 6.1.4) ersätts med en skyldighet att halvårsvis sammanställa och rapportera verksamhetens uppgifter. Samtidigt föreslås att den tid som en verksamhetsutövare har på sig att lämna uppgifter till avfallsregistret utökas från två till fem arbetsdagar, medan tiden för att sammanställa och rapportera behandlingsresultat utökas från kvartalsvis till halvårsvis (avsnitt 6.1.5).

Särskilda förenklingar vid transport av mindre mängder eget avfall som uppstått till följd av underhåll eller serviceåtgärder (avsnitt 6.1.6), samt vid hantering av avfall som lämnas till ett gemensamt avfallsutrymme (avsnitt 6.1.7). För att förtydliga reglerna föreslår vi att en definition av begreppet transport införs (avsnitt 6.1.8). Dessutom föreslås vissa justeringar och utökade undantag avseende farligt avfall som har producerats av hushåll (avsnitt 6.1.9).

För att förbättra spårbarheten för den som ska bedriva tillsyn med stöd av avfallsregistret föreslås att krav på identifikationsnummer för en avfallstransport införs (avsnitt 6.1.3).

Skäl till förslag

Naturvårdsverket bedömer att bestämmelserna om spårbarhet för farligt avfall i 6 kap. avfallsförordningen behöver ses över så att genomförandet av en verksamhets transportdokument, antecknings- och rapporteringsskyldighet förenklas. Samtidigt finns ett behov av att förbättra spårbarheten för farligt avfall så att uppgifterna blir mer ändamålsenliga för tillsynsmyndigheten eller en brottsbekämpande myndighet.

Naturvårdsverkets delförslag nedan handlar om att

- minska antalet arbetsmoment i antecknings- och rapporteringsskyldigheten (till exempel genom att slå samman dagens transportdokument och anteckningsskyldighet)
- tydliggöra vilka uppgifter som den enskilda verksamheten förväntas ta fram och lämna till avfallsregistret.

Förslaget innebär en konsolidering av antalet anteckningstyper som verksamheter har att förhålla sig till. Detta sammanfattas i tabell 1 nedan.

Tabell 1 Konsolidering av antalet anteckningstyper, en sammanfattning utifrån Naturvårdsverkets förslag

Anteckningsskyldighet idag ¹¹	Anteckning enligt förslag (avsnitt)
Avfallsproducent (1 §)	Transportanteckning (6.1.1)
Transportör (2 §)	
Insamlare (3 § 2)	
Behandlare (5 § 3)	
Insamlare (3 § 1)	Mottagaranteckning (6.1.2)
Behandlare (5 § 1)	
Mäklare/handlare (4 §)	Mäklare/handlare (6.1.4)
Behandlingsresultat (5 § 2)	Behandlingsresultat (6.1.5)
-	Avfallsproducent i gemensamt avfallsutrymme (6.1.7)

Naturvårdsverkets förslag syftar till att öka verksamhetens flexibilitet kring hur antecknings- och rapporteringsskyldigheten ska genomföras, till exempel genom att införa ett gemensamt ansvar mellan lämnare och transportör i att ta fram transportanteckningen och genom att utöka den tid som verksamheten har på sig att lämna sina uppgifter till avfallsregistret från två till fem arbetsdagar. För mäklare, handlare och den som ska lämna uppgifter om behandlingsresultat föreslås att verksamhetens anteckningar bör få sammanställas och rapporteras halvårsvis.

Naturvårdsverkets förslag syftar till att förenkla antecknings- och rapporteringsskyldigheten

- för vissa transporter av eget farligt avfall inom installations- och underhållsverksamhet
- för verksamheter som lämnar eget farligt avfall till ett gemensamt avfallsutrymme och den som hämtar sådant avfall
- när kommunen eller den som kommunen anlitar tar emot vissa typer av farligt avfall från hushåll, eller när verksamheter som inom ramen för producentansvar tar emot konsumentavfall eller bärbara batterier från hushåll.

Gemensamt för dessa förslag är att de i vissa fall kan försämra spårbarheten och försvåra tillsynsmyndighetens tillsyn. Naturvårdsverket bedömer dock sammanvägt att förändringarna ändå är motiverade utifrån de svårigheter som syns i dag för berörda verksamheter i genomförandet av deras skyldigheter.

Eftersom Naturvårdsverkets författningsförslag medför omfattande ändringar av nuvarande bestämmelser bedömer vi att den tydligaste lösningen är att utforma ett nytt 6 kap. avfallsförordningen. Detta möjliggör en bättre struktur i kapitlet och mer lättillgängliga bestämmelser jämfört med att göra ändringarna i det befintliga

¹¹ Anteckning enligt bestämmelserna i 6 kap. 1–5 §§ avfallsförordningen

kapitlet. Se författningskommentarerna i kapitel 8 för jämförelse med bestämmelser i nuvarande 6 kap.

Nuvarande antecknings- och rapporteringsskyldighet enligt 6 kap. avfallsförordningen genomför artikel 35 i avfallsdirektivet. Bestämmelsernas utformning följer ordalydelsen i artikel 35 när det gäller de olika aktörernas (dvs. avfallsproducenter, transportörer, insamlare, handlare och mäklare samt behandlare) anteckningsskyldighet. I Naturvårdsverkets förslag till nytt 6 kap. omformuleras anteckningsskyldigheten till att i stället fokusera på verksamhetsutövares roll i samband med transport av avfallet (dvs. lämnare, transportör eller mottagare). Naturvårdsverket har utformat författningsförslaget så att det överensstämmer med artikel 35 i avfallsdirektivet, även om terminologin inte är densamma. I de fall där anteckningsskyldighet följer av direktivet för en aktör som inte är lämnare, transportör eller mottagare, finns särskilda bestämmelser. Detta gäller handlare, mäklare och behandlare, samt avfallsproducenter som inte är lämnare eller transportör.

För sammanställning av förslagets överensstämmelse med avfallsdirektivets krav, se tabell 2 i avsnitt 7.8.

6.1.1 Delförslag: Anteckningsskyldighet och transportdokument ersätts med transportanteckning för den som transporterar eller lämnar ett farligt avfall

Naturvårdsverket föreslår att bestämmelserna i 6 kap. 1–3, 5 och 19 §§ avfallsförordningen ändras så att dagens anteckningsskyldighet för den som transporterar eller lämnar ifrån sig ett farligt avfall, samt skyldigheten att upprätta transportdokument, ersätts med skyldighet att ta fram en transportanteckning.

Transportanteckningen ska tas fram innan transporten påbörjas, sparas i tre år, och rapporteras till avfallsregistret inom fem arbetsdagar. Dessutom ska en kopia på transportanteckningen lämnas inom fem arbetsdagar till mottagaren, och i vissa fall till avfallsproducenten. Transportören och lämnaren, när sådan finns, får ett gemensamt ansvar för att transportanteckningen tas fram.

Förslaget innebär att kravet på att ett transportdokument ska signeras inte överförs till motsvarande skyldighet att ta fram en transportanteckning.

Skäl till förslaget

Ett övergripande syfte med ändringen är att förenkla regelverket genom att slå ihop bestämmelserna om anteckningsskyldighet i 6 kap. 1–3 och 5 §§ och därmed så långt som möjligt undvika att den som ska transportera eller lämna ett farligt avfall först behöver utreda i vilken egenskap anteckningarna ska föras. De nuvarande kraven har orsakat tolkningsproblem hos verksamhetsutövare (se avsnitt 4.2). Förändringen innebär även en förenkling genom att uppgifterna som ska lämnas kommer vara samma – oberoende i vilken egenskap anteckningen förs.

Eftersom transportanteckningen ska ersätta dagens transportdokument, och därmed medfölja och kunna uppvisas under pågående transport, blir det nödvändigt att ställa krav på att transportanteckningen finns framtagen innan transporten påbörjas.

Det nuvarande kravet på transportdokument genomför artikel 19.2 i avfallsdirektivet. Transportanteckningen, som ska medföras under transporten, kommer innehålla i stort sett samma information som ett transportdokument gör idag. Eftersom en transport av farligt avfall således kommer att åtföljas av en transportanteckning som kan identifiera avfallet uppfylls alltså kravet enligt artikel 19.2.

Ansvar för att ta fram transportanteckning

Naturvårdsverket föreslår att transportören och lämnare (när sådan finns) ska ha en gemensam skyldighet att ta fram transportanteckningen, så som bestämmelsen om transportdokument är utformad idag. En fördel med detta är att det ger viss flexibilitet för transportören och lämnaren att välja hur de ska genomföra sin skyldighet. Samtidigt gör det tydligt att båda parterna har ett gemensamt ansvar för transportanteckningens innehåll.

En risk är dock att det kan bli otydligt vem som förväntas initiera att transportanteckningen tas fram, samtidigt som tillsynsmyndigheten kan behöva förhålla sig till två olika verksamhetsutövare i tillsynen. Ofta kan berörda verksamhetsutövare dessutom befinna sig i olika kommuner, vilket innebär att flera tillsynsmyndigheter kan komma att granska samma transportanteckning. Ett gemensamt ansvar kan alltså komma att kräva viss samverkan mellan berörda tillsynsmyndigheter. Detta är dock redan fallet med dagens transportdokument.

Ett annat alternativ skulle kunna vara att ett tydligt ansvar läggs på transportören att ta fram transportanteckningen. En sådan lösning skulle innebära att lämnaren måste ges ett tydligt ansvar för att säkerställa att transportören har tillgång till rätt uppgifter, samt att uppgifterna i transportanteckningen kontrolleras och godkänns, innan transporten kan påbörjas. En fördel med detta alternativ är att den som ska transportera någon annans farliga avfall i regel kan förväntas ha god kunskap om avfallslagstiftningen och de skyldigheter som följer, särskilt eftersom transportören kan antas ha erhållit det tillstånd som krävs från länsstyrelsen enligt 5 kap. 1 § avfallsförordningen. Samtidigt följer det av miljöbalkens kunskapskrav att lämnaren, även när dess huvudsakliga verksamhet inte är avfallshantering, ska känna till och följa avfallsförordningens bestämmelser.

En annan lösning skulle kunna vara att lägga ansvaret för att ta fram transportanteckningen på lämnaren. En sådan lösning skulle dock innebära att även en avfallsproducent som sällan producerar farligt avfall, och i mycket små mängder, skulle förväntas ta initiativ till att transportanteckningen tas fram även när man anlitat en insamlare. Det är förvisso avfallsproducenten som har det grundläggande ansvaret för att känna till egenskaperna hos det avfall som verksamheten gett upphov till, men Naturvårdsverket anser att det är rimligare att lämnaren ges en skyldighet att förmedla uppgifter om avfallet till den som yrkesmässigt transporterar sådant avfall.

Flera tillsynsmyndigheter har i dialog med Naturvårdsverket framhållit att lämnaren bör ha ett tydligt ansvar att ta fram transportdokumentet. Skälet är främst för att förenkla genomförandet av tillsyn, men även då lämnaren är den som i regel bör ha kunskap om det avfall som ska transporteras. Detta behöver dock vägas mot behovet av att förenkla regelverket. I Naturvårdsverkets dialoger med berörda branschorganisationer framkom att flertalet aktörer föredrar ett gemensamt ansvar för transportanteckningen framför att ett tydligare ansvar läggs på transportören.

Ett gemensamt ansvar mellan transportör och lämnare att ta fram transportanteckningen innebär emellertid inte att den enskilda verksamheten saknar eget ansvar för att transportanteckningen sparas och på begäran kan uppvisas för en tillsynsmyndighet, eller att uppgifterna lämnas till avfallsregistret.

Naturvårdsverket bedömer därför att den föreslagna lösningen inte nödvändigtvis behöver försvåra tillsynen på en enskild verksamhet, samtidigt som ett gemensamt ansvar kan ge större flexibilitet för anteckningsskyldiga verksamheter i fråga om vem som administrerar att transportanteckningen genomförs.

Signatur

Naturvårdsverkets förslag innebär att kravet på att ett transportdokument ska signeras inte överförs till motsvarande skyldighet att ta fram en transportanteckning. Kravet på en elektronisk signatur försvårar ofta elektronisk hantering av transportdokumentet utan att tillföra spårbarhet. Behovet av signatur kan även vara svårt att motivera vid hantering av ett fysiskt transportdokument, särskilt då lämnaren ofta överlåter till transportören att signera för bådars räkning i egenskap av ombud. Motsvarande krav saknas dessutom vid transport av farligt gods.

Naturvårdsverkets föreslagna transportanteckning innebär vidare att de uppgifter som förekommer i transportdokumentet dels kommer att sparas i respektive verksamhet, dels rapporteras till avfallsregistret. Naturvårdsverket anser därför att signaturen blir överflödigt för att säkerställa spårbarhet.

Transportanteckningen ska sparas

Som framgår av avsnitt 4.2.2 skiljer sig kraven för hur länge en transportör och en lämnare ska spara en anteckning. Naturvårdsverket föreslår att samtliga verksamhetsutövare, dvs. även transportörer, ska spara en transportanteckning i verksamheten i minst tre år. Förslaget innebär att tiden som anteckningen ska sparas utökas från ett till tre år för den som tidigare antecknat i egenskap av transportör (6 kap. 2 § avfallsförordningen), medan ingen förändring sker för övriga aktörer.

Enligt artikel 35.2 i avfallsdirektivet ska registerskyldiga verksamhetsutövare spara uppgifterna i minst tre år, utom när det gäller verksamhetsutövare som transporterar farligt avfall, vilka ska spara registren i minst tolv månader. Naturvårdsverkets förslag går således i detta fall utöver avfallsdirektivets minimikrav.

Ett övergripande skäl till denna del av förslaget är att enhetliga krav gör att reglerna blir tydligare och lättare att tolka, både för verksamhetsutövare och

tillsynsmyndighet. Naturvårdsverkets förslag om transportanteckning är utformat så att samma krav ställs när den som är transportör även är till exempel avfallsproducent, insamlare eller behandlare. Om kraven på att spara anteckningen fortsatt skulle vara olika (tre eller ett år beroende på i vilken egenskap rapporteringen skett) kan det försvåra för både verksamhetsutövare och tillsynsmyndighet att bedöma hur länge verksamhetsutövaren ska spara transportanteckningen. Vi bedömer att den extra administrativa bördan för transportörer, av att behöva spara anteckningar i tre år jämfört med i ett år, kan ses som försumbar. Naturvårdsverket anser därför att nyttan med ett enhetligt och förutsebart tidskrav i detta fall motiverar att förslaget går utöver avfallsdirektivets minimikrav avseende transportörer.

Uppgift om vem som är avfallsproducent

Naturvårdsverket föreslår att särskilt krav ställs på att transportanteckningen ska innehålla uppgift om vem som gett upphov till ett farligt avfall när det transporteras bort från den plats där det uppstått. Kravet kan i vissa fall försvåra framtagandet av en transportanteckning. Naturvårdsverket bedömer dock att en sådan utredning alltid behöver göras oberoende av en verksamhets antecknings- och rapporteringsskyldighet, då den bland annat ligger till grund för vem som ansvarar för avfallets hantering. Kunskap om vem som gett upphov till ett farligt avfall är dessutom viktig vid tillsynen och vid framtagande av statistik.

I vissa fall kan det uppstå en situation där varken lämnaren eller transportören är avfallsproducent för det avfall som hanteras. För att uppfylla kravet på anteckningsskyldighet för samtliga avfallsproducenter enligt artikel 35.1 i avfallsdirektivet bör det därför införas en bestämmelse om att en transportanteckning ska sparas av en avfallsproducent som inte är lämnare eller transportör om transportanteckningen avser en transport från den plats där avfallet uppstått.

Tidsfrist för rapportering till avfallsregistret

Naturvårdsverket föreslår att uppgifterna i transportanteckningen ska lämnas till avfallsregistret inom fem arbetsdagar från det datum då transporten påbörjas.

Att utöka tiden som en anteckningsskyldig verksamhet har att genomföra sin rapportering är ett återkommande önskemål från berörda branscher. Förändringen innebär att verksamhetsutövaren får ytterligare tre arbetsdagar på sig att lämna sina uppgifter mot nuvarande två arbetsdagar. Förslaget har inte mött invändningar från tillsynsmyndigheter som deltagit i dialog inom denna utredning. Vi bedömer därför att förändringen kan genomföras utan att försvåra tillsynen.

En senarelagd rapportering behöver dock vägas mot risken att det försvårar mottagarens föreslagna skyldighet att ta fram en mottagaranteckning (delförslag 6.1.2) och att inhämta identifikationsnummer (delförslag 6.1.3). Detta eftersom de fem arbetsdagar som transportören och lämnaren har på sig att lämna uppgifter till avfallsregistret kan innebära att identifikationsnummer inkommer flera dagar efter att avfallet tagits emot. Naturvårdsverkets bedömer dock att en mottagare i de

flesta fall kan ställa krav på att identifikationsnummer ska finnas redan vid mottagandet för att underlätta sina egna administrativa skyldigheter.

En alternativ lösning är att uppgifterna till avfallsregistret ska lämnas till avfallsregistret senast det datum som transporten påbörjas. Detta kan förespråkas utifrån ett spårbarhetsperspektiv eller för att förenkla för mottagaren i fråga om att omhänderta transportens identifikationsnummer och för att ta fram sin mottagaranteckning. Rapportering innan transporten påbörjas skulle dock samtidigt innebära känslighet för tekniska störningar i berörda IT-system. Det kan även försvåra för de verksamhetsutövare som vill hantera sin transportanteckning fysiskt eller i ett eget IT-system som inte kommunicerar med avfallsregistrets API.

Ett annat alternativ är att dagens två arbetsdagar behålls eller att ytterligare tidsfrist ges utöver de fem arbetsdagar som föreslås. Naturvårdsverket bedömer dock att fem arbetsdagar bör utgöra tillräcklig tid för att lämna sina uppgifter, samtidigt som tidsfristen innebär god marginal för att hantera risken för tekniska störningar.

Uppgiftsskyldighet

Naturvårdsverket föreslår att den som tagit fram en transportanteckning ska ha krav på sig att senast fem arbetsdagar efter att transporten påbörjades skicka dels en kopia av transportanteckningen, dels det identifikationsnummer som det transporterade avfallet tilldelats av Naturvårdsverket, till mottagaren. Tidsfristen bestäms utifrån den tidsfrist på fem arbetsdagar som föreslås att gälla för att lämna uppgifterna i transportanteckningen till avfallsregistret, då detta därmed blir det senaste datum då transporten ska ha tilldelats ett identifikationsnummer. Syftet med denna del av förslaget är att möjliggöra och förenkla för mottagaren att ta fram en korrekt mottagaranteckning.

Som framgår ovan föreslår Naturvårdsverket att en avfallsproducent som varken är lämnare eller transportör ska spara transportanteckningen från det tillfälle då ett avfall som producenten gett upphov till transporterades bort från den plats där det uppstod. För att möjliggöra detta bör det införas ett krav på att transportören och lämnaren ska lämna en kopia på transportanteckningen till avfallsproducenten. Tidsfristen bör bestämmas så att den överensstämmer med den tidsfrist på fem arbetsdagar som föreslås för att lämna en kopia på transportanteckningen till mottagaren.

Uppgift om mäklare eller handlare i transportanteckningen

I avsnitt 6.1.4 föreslår Naturvårdsverket ändringar kring hur mäklare och handlare ska anteckna och rapportera uppgifter om farligt avfall. Vi har övervägt att komplettera det förslaget med en skyldighet för den som tar fram en transportanteckning att även anteckna uppgift om vem som har förmedlat, köpt eller sålt avfallet, om mäklaren eller handlaren inte samtidigt är lämnare, transportör eller mottagare för det avfall som avses.

En sådan ändring skulle innebära ökad spårbarhet och tillföra kunskap till den tillsynsmyndighet som ska utöva tillsyn över en verksamhet som mäklar eller handlar med farligt avfall, men samtidigt tillföra ett administrativt moment till den som ska ta fram en transportanteckning. Ytterligare ett steg i riktning mot ökad

spårbarhet, men med ökad administration till följd, vore att den som tar fram en transportanteckning även åläggs att skicka en kopia till berörd mäklare eller handlare. Med hänvisning till resonemanget i avsnitt 6.1.4 i fråga om osäkerhet kring vilket tillsynsbehov som föreligger i nuläget, har Naturvårdsverket valt inte föreslå något om detta.

6.1.2 Delförslag: Den som tar emot farligt avfall ska ta fram en mottagaranteckning

Naturvårdsverket föreslår att bestämmelserna i 6 kap. 3 och 5 §§ avfallsförordningen ändras så att dagens anteckningsskyldighet för den som tar emot ett farligt avfall ersätts med en skyldighet att ta fram en mottagaranteckning. Mottagaranteckningen ska tas fram inom fem arbetsdagar från att avfallet togs emot, sparas inom verksamheten i tre år, och rapporteras till avfallsregistret inom fem arbetsdagar från det datum då anteckningen senast ska ha förts.

Skäl till förslaget

I avsnitt 6.1.1. föreslås att den som tagit fram en transportanteckning senast fem dagar efter avslutad transport tillsända mottagaren dels en kopia av transportanteckningen, dels det identifikationsnummer som lämnaren tilldelats av Naturvårdsverket. För att ge mottagaren möjlighet att kontrollera det mottagna avfallet mot innehållet i transportanteckningen samt ta emot identifikationsnumret bör kravet på att ta fram en mottagaranteckning gälla först efter fem dagar från det datum då avfallet togs emot. Avfallsdirektivets minimikrav innebär att mottagaranteckningen ska sparas i tre år.

Mottagaranteckningen föreslås i stort innehålla samma uppgifter som transportanteckningen och fungerar tillsammans med identifikationsnumret som en bekräftelse för tillsynsmyndigheten eller föregående avfallsinnehavare på att avfallet tagits emot. I praktiken förväntas alltså att mottagaranteckningen ofta kan komma att tas fram som en kopia på transportanteckningen. Mottagaranteckningen bör ändå genomföras som en egen anteckningsskyldighet då skillnader i vissa fall kan förekomma i hur lämnare och mottagare bedömt avfallets egenskaper, exempelvis i fråga om klassificering och vikt.

Rapportering till avfallsregistret

Naturvårdsverket föreslår att uppgifter i mottagaranteckningen ska lämnas till avfallsregistret senast fem arbetsdagar från det datum då anteckningen senast ska vara förd, vilket motsvarar samma tidsfrist som föreslagits för lämnaren. I praktiken innebär det dock att mottagaren totalt har tio arbetsdagar på sig att rapportera från det datum då avfallet togs emot. Naturvårdsverket bedömer att detta blir rimligt med hänsyn till att det enligt det förslag som redovisas under avsnitt 6.1.3 kan dröja upp till fem arbetsdagar innan mottagaren erhåller sin kopia på transportanteckning och identifikationsnummer.

När uppgifter i mottagaranteckningen lämnas till avfallsregistret ska mottagaren ange det identifikationsnummer som transportanteckningen tilldelades när den rapporterades till Naturvårdsverket. På detta sätt ökar möjligheten att spåra avfallet

genom att transportanteckningen och mottagaranteckningen kan kopplas till varandra.

En fördröjning i tid mellan att ett farligt avfall tas emot och att kopia på transportanteckning och identifikationsnummer inkommer kan innebära att mottagarens skyldighet att anteckna och rapportera till avfallsregistret försvåras. Ett alternativ vore att lämnarens skyldighet att lämna kopia på sin transportanteckning och tilldelat identifikationsnummer ska genomföras redan i samband med att avfallet byter innehavare. Detta förutsätter i sin tur att lämnarens rapporteringsskyldighet antingen ska gälla innan avfallet överlämnas, eller att Naturvårdsverket tillhandahåller ett elektroniskt system som tillåter att en lämnare kan tilldelas ett identifikationsnummer innan rapportering. Det finns olika för- och nackdelar med båda alternativen (se vidare i avsnitt 6.1.3), men vår avvägning utgår från att en mottagare på egen hand oftast kan välja om den ska ta emot ett avfall. Med det följer att mottagaren själv, om det skulle behövas, kan ställa krav på den som lämnar ett farligt avfall i fråga om hur och när kopia på transportanteckning och identifikationsnummer ska överlämnas. Vi bedömer därför att den föreslagna lösningen ger större flexibilitet för en verksamhet att genomföra sin antecknings- och rapportskyldighet och utrymme ges för avfallsbranschen att utveckla lämpliga rutiner.

Undantag vid transport mellan två platser inom samma verksamhet

Naturvårdsverket föreslår att krav på att ta fram mottagaranteckning inte ska gälla vid transport mellan två platser inom samma verksamhet. Vid en sådan förflyttning av avfall ska alltså enbart transportanteckning enligt avsnitt 6.1.1 tas fram.

Undantaget införs genom att i förslaget till nya bestämmelser definiera mottagare som ”den som i eller i samband med en yrkesmässig verksamhet tar emot farligt avfall, dock inte när avfall tas emot efter transport mellan platser inom samma verksamhet utan att avfallet byter innehavare”.

Naturvårdsverket ser risk att det föreslagna undantaget kan bli svårt att tolka i vissa fall, eftersom det ibland kan vara svårt att definiera vad som ska anses utgöra en enskild verksamhet inom en verksamhetsutövers övergripande organisation. Det finns även viss risk att undantaget utnyttjas på ett felaktigt sätt av oseriösa aktörer. Naturvårdsverket bedömer dock sammantaget att behovet av att minska den administrativa bördan kring transporter inom en verksamhet överstiger de riskerna, exempelvis för verksamheter inom fastighetsskötsel och byggnation.

När transportanteckning eller identifikationsnummer saknas

Om identifikationsnummer inte inkommit inom fem arbetsdagar från att avfallet togs emot föreslås att mottagaren ändå ska lämna sina uppgifter. En sådan rapport genererar ett eget identifikationsnummer och kan flaggas i systemet med hänsyn till att föregående avfallsinnehavare inte genomfört sina skyldigheter. Genom att rapporten flaggas blir det enklare för en tillsynsmyndighet att i systemet finna avvikelser. Detta ger tillsynsmyndigheten större möjlighet att rikta sin tillsyn.

Avfall klassificeras om och delas upp i nya mängder

I Naturvårdsverkets dialoger med branschaktörer framkom önskemål om att uppgifter om klassificering (avfallskod) för en avfallsmängd som tagits emot dels ska kunna justeras, dels kunna delas upp i flera separata avfallsmängder.

Anledningen är att en mottagare i vissa fall kan göra en annan bedömning om ett avfalls egenskaper än föregående avfallsinnehavare eller till följd av provtagning som genomförs först efter att avfallet överlämnats. Ibland kan mottagaren dessutom konstatera att en överlämnad avfallsmängd snarare består av flera avfallstyper som skulle behöva antecknas och rapporteras separat.

Det är redan idag möjligt för en insamlare eller behandlare att välja en annan avfallskod än vad som angetts av tidigare avfallsinnehavare. Skillnader i uppgift om till exempel klassificering eller vikt kan dock försvåra uppföljning och tillsyn då kopplingen mellan aktörer i en avfallskedja inte alltid är tydlig i dagens spårbarhetssystem. Med införandet av ett identifikationsnummer skulle eventuella skillnader mellan respektive avfallsinnehavares bedömning av avfallets egenskaper dock bli tydligare utan att påverka avfallets spårbarhet. Naturvårdsverkets förslag skulle därmed även möjliggöra för en tillsynsmyndighet att söka ut avfallsflöden där avfallet systematiskt klassificeras om.

Det är i dag, med nuvarande bestämmelser och IT-tekniskt genomförande av avfallsregistret, inte möjligt att genomföra en lösning där en mottagen avfallsmängd delas upp i flera nya avfallsmängder. Med införande av ett identifikationsnummer kan avfallsregistret anpassas så att det blir möjligt att dela upp en avfallsmängd i flera nya avfallsmängder utan att spårbarheten påverkas negativt.

Uppgift om ändringar rapporteras tillbaka

Som nämns ovan kan en mottagares bedömning om ett avfalls egenskaper i vissa fall skilja sig från föregående avfallsinnehavares. Uppgifter kan även behöva justeras i efterhand till följd av provtagning eller andra åtgärder som tillför kunskap om avfallet. Naturvårdsverket har övervägt om en mottagare därför bör omfattas av en skyldighet att informera föregående avfallsinnehavare om eventuella ändringar i uppgifter om ett avfall som rapporterats till avfallsregistret. Vi bedömer i nuläget att en sådan skyldighet är alltför långtgående, men att tekniska anpassningar i Naturvårdsverkets IT-system kan genomföras för att förenkla för den mottagare som på frivillig väg vill informera tidigare avfallsinnehavare om en ändring.

6.1.3 Delförslag: Identifikationsnummer för en transport införs

Naturvårdsverket föreslår en ny bestämmelse om att Naturvårdsverket ska tilldela en transport ett unikt identifikationsnummer när uppgifterna i en transportanteckning lämnas till avfallsregistret.

Identifikationsnumret tilldelas när transportanteckningen rapporterats och ska inom fem arbetsdagar från att transporten påbörjades överlämnas till mottagaren i ett format som är elektroniskt läsbart.

Skäl till förslaget

Förslaget om att införa ett identifikationsnummer syftar till att tydliggöra kopplingen mellan uppgifter om lämnare, transportör och mottagare, och de avfallsmängder som hanterats i samband med en transport. Detta förenklar för en tillsynsmyndighet eller brottsbekämpande myndighet att tolka uppgifter i avfallsregistret och omhändertar de problem som beskrivs under avsnitt 4.4. En tydligare koppling mellan uppgifter bedöms även kunna bidra till att Naturvårdsverkets verktyg för att kartlägga och analysera avfallsflöden kan förbättras.

Transportören ska överlämna transportens identifikationsnummer till mottagaren inom fem arbetsdagar i elektroniskt läsbart format (t.ex. länk eller QR-kod) och anges av mottagaren när den lämnar sin mottagaranteckning. Om identifikationsnummer saknas när mottagaren rapporterar tilldelas ett nytt nummer och händelsen kan flaggas, vilket underlättar riktad tillsyn.

Införande av identifikationsnummer för en transport förväntas bidra till bättre spårbarhet och datakvalitet, genom att skapa en förutsägbar koppling mellan flera led även när bedömningar skiljer sig åt (t.ex. vikt eller klassning) eller när en avfallsmängd delas upp i flera avfallsmängder efter mottagning. Detta förbättrar underlagen för tillsyn, statistik och EU-rapportering utan att kräva mer uppgiftslämnande. Avvikelser (när identifikationsnummer saknas) kommer att synas tydligare i systemet och kan då användas för uppföljning. Förslaget kommer även förbättra möjligheterna för uppföljning av en pågående transport, eftersom identifikationsnumret som framgår av tidigare transportanteckning kommer följa transporten och överföras även vid byte av till en ny transportör.

Med hänsyn till föreslagna tidsfrister för rapportering kan det noteras att det för vissa verksamheter (särskilt de med många uppdrag eller långa körningar) kan medföra att mottagaren ibland får identifikationsnummer efter mottagandet. Vi bedömer att nyttan med flexibilitet och genomförbarhet överväger nackdelarna, också med tanke på att verksamhetsutövare själva kan kräva identifikationsnummer vid avlämning. Se även avsnitt 6.4 som pekar på möjligheter att förenkla detta ytterligare genom systemstöd för elektroniskt överlämnande.

Alternativa lösningar

Ett annat alternativ än det som föreslås kan vara att utfärda identifikationsnummer innan transportanteckningen rapporteras (t.ex. via en separat funktion). Fördelen med detta vore att identifikationsnumret alltid finns vid avlämning. Men det skulle kräva ytterligare IT-lösningar för temporära identifikationsnummer, hantering av ”hängande” nummer och notifiering när kopplad rapport väl lämnas. Vi bedömer att detta sammantaget skulle leda till ökad komplexitet, otydligt ansvar och större risk för jämfört med att tilldela identifikationsnummer i samband med rapportering.

6.1.4 Delförslag: Halvårsvis rapportering för mäklare och handlare

Naturvårdsverket föreslår att anteckningsskyldigheten för den som mäklar eller handlar med ett farligt avfall även fortsättningsvis ska genomföras löpande, men sammanställas och rapporteras till avfallsregistret halvårsvis. Samtidigt föreslås att undantaget i 6 kap. 4 § stycket 3 tas bort för den som mäklar eller handlar med farligt avfall.

Skäl till förslaget

För att minska den administrativa bördan föreslår Naturvårdsverket att en handlare eller mäklare bör tillåtas föra löpande anteckningar om de avfall som handlas eller mäklas, och sammanställa uppgifterna halvårsvis. Det liknar principen som idag gäller för den som behandlar farligt avfall. De sammanställda uppgifterna ska lämnas till avfallsregistret.

Naturvårdsverkets har i dialog med tillsynsmyndigheter fått beskrivningen att tillsyn endast sker i begränsad omfattning mot verksamhet som handlar eller förmedlar farligt avfall idag. En slutsats från regeringsuppdraget *Förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet*¹² är dock att avfallshandlare och avfallsmäklare kan förekomma inom illegal avfallshantering, exempelvis när oseriösa aktörer köper upp avfall och säljer vidare till icke-godkända anläggningar i Sverige eller utomlands. Naturvårdsverket bedömer därför att avfallsregistret bör anpassas för att förenkla tillsynen på mäklare och handlare samtidigt som det finns behov av att förenkla rapporteringen för seriösa aktörer.

Nuvarande undantag om antecknings- och rapporteringsskyldighet för mäklare och handlare (6 kap. 4 § stycke 3) innebär att tillsynsmyndigheter som vill ta del dess samlade rapportering kan ha svårt att få överblick över verksamheten. Det finns inte heller något enkelt sätt för tillsynsmyndigheten att kontrollera när en handlare eller mäklare har omfattats av undantaget. Naturvårdsverket bedömer därför att undantaget väsentligt försvårar att använda uppgifter i avfallsregistret till underlag för tillsyn på handlare och mäklare. Totalt sett bör de föreslagna förändringarna

¹² Naturvårdsverket Kustbevakningen, länsstyrelserna i Gävleborgs, Norrbottens, Stockholms, Skåne och Västra Götalands län, Polismyndigheten, Tullverket och Åklagarmyndigheten (2022). Förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet. Redovisning av regeringsuppdrag M2021/00438. Skrivelse 2022-03-07. Ärendenummer NV-02193-21.

dock innebära en lättnad i verksamheternas administrativa börda, samtidigt som tillsyn med stöd av registret möjliggörs.

Vi har övervägt att komplettera förslaget med en skyldighet för den som tar fram en transportanteckning att även anteckna uppgift om vem som har förmedlat, köpt eller sålt avfallet, om mäklaren eller handlaren inte samtidigt är lämnare, transportör eller mottagare för avfallet. En sådan ändring skulle innebära ökad spårbarhet och tillföra kunskap till den tillsynsmyndighet som ska utöva tillsyn över en verksamhet som mäklar eller handlar med farligt avfall. Men det skulle samtidigt tillföra administration för den som ska ta fram en transportanteckning. Ytterligare ett krav som skulle kunna ge ökad spårbarhet skulle kunna vara att den som tar fram en transportanteckning även åläggs att skicka en kopia till berörd mäklare eller handlare. Även detta skulle innebära ökad administration.

Naturvårdsverket bedömer i nuläget att det inte finns tillräckliga skäl för att föreslå ovan nämnda kompletterande krav. Det skulle orsaka extra administration med att ta fram transportanteckning, samtidigt som det är osäkert hur mycket det skulle bidra till ökad tillsyn på handlare och mäklare.

6.1.5 Delförslag: Halvårsvis rapportering av behandlingsresultat

Naturvårdsverket föreslår att uppgifter om behandlingsresultat ska sammanställas och rapporteras halvårsvis, i stället för kvartalsvis.

Skäl till förslaget

Naturvårdsverket bedömer att verksamheter som behandlar farligt avfall bör få utökad tid för att sammanställa och rapportera uppgifter om behandlingsresultat, i syfte att minska administrationen. Tiden bör kunna utökas från kvartalsvis till halvårsvis rapportering utan några större negativa konsekvenser för möjligheten att bedriva tillsyn eller använda uppgifterna för att ta fram statistik. Det är i nuläget okänt för Naturvårdsverket hur ofta uppgifterna används vid tillsyn, men vi har i vår utredning inte hört invändningar från tillsynsmyndigheter mot förslaget till ändrat rapporteringsintervall.

6.1.6 Delförslag: Undantag vid transport av eget avfall som uppstått till följd av installations-, underhålls-, eller annan serviceverksamhet

Naturvårdsverket föreslår att transport av eget farligt avfall som uppstått i mobil installations-, underhålls-, eller reparationsverksamhet, eller i annan liknande serviceverksamhet ska undantas skyldigheten att ta fram en transportanteckning för en transport mellan den plats där avfallet uppstod till den plats där verksamheten vanligtvis lagrar sitt avfall.

Förslaget är att avgränsa undantaget till att endast gälla transporter av farligt avfall som uppstått i Sverige och som ska transporteras till en plats inom Sverige, och vid transport av upp till 200 kilogram eller 200 liter farligt avfall.

Skäl till förslaget

Naturvårdsverket har, sett utifrån problembeskrivningen i avsnitt 4.3.1, utrett hur undantag från skyldigheten att ta fram en transportanteckning enligt förslaget i avsnitt 6.1.1 kan utformas utan att väsentligt påverka avfallets spårbarhet eller myndigheternas förmåga att bedriva tillsyn.

Avgränsat undantag för installations-, underhålls-, reparations- eller annan serviceverksamhet.

I avsnitt 6.1.1 föreslås att en transportanteckning ska tas fram innan en transport av farligt avfall påbörjas samt att den ska kunna uppvisas under den transport anteckningen avser. För verksamhetsutövare som utför så kallade servicerunder skulle det förslaget i praktiken innebära motsvarande krav som gäller enligt nuvarande bestämmelser om transportdokument. Det betyder att transportanteckning ska tas fram vid varje transport inom en servicerunda, vilket vi anser är en omfattande administration som inte kan motiveras utifrån ett spårbarhetsperspektiv. Vi bedömer att spårbarheten är tillräcklig om transportanteckning i stället tas fram när avfallet transporteras bort från serviceverksamhetens egen anläggning.

Det bör därför införas undantag från kravet att ta fram transportanteckning innan transport – och således även från kravet att kunna uppvisa transportanteckning under transport – vid förflyttning av farligt avfall som uppstått inom vissa typer av verksamheter. Undantaget bör avgränsas tydligt till mobil installationsverksamhet, underhållsverksamhet, reparationsverksamhet eller annan liknande serviceverksamhet. Avgränsningen för undantaget bör vara för transporter från den plats där avfallet har producerats till den plats eller anläggning där verksamheten vanligtvis lagrar sitt avfall. Liknande undantag för vissa interna transporter finns i regelverket för transport av farligt gods (se Myndigheten för civilt försvars föreskrifter [MSBFS 2024:10] om transport av farligt gods på väg och i terräng [ADR-S 2025]).

I artikel 19.2 i avfallsdirektivet anges att om farligt avfall överläts inom en medlemsstat, ska det åtföljas av ett identifieringsdokument. Naturvårdsverket anser att huvudregeln alltså bör vara att en transport av farligt avfall ska åtföljas av ett

identifieringsdokument (se avsnitt 6.1.1). Men vi anser att ordalydelsen av artikel 19.2 (dvs. att om farligt avfall *överläts* ska det åtföljas av ett identifieringsdokument) likväl ger visst utrymme för undantag från denna huvudregel vid vissa transporter. Vid en sådan servicerunda som föreslås undantas från huvudregeln sker generellt ingen överlåtelse av avfallet. Avfallet får i stället anses ha uppkommit inom den mobila serviceverksamheten och därefter transporteras det tillbaka till den plats eller anläggning där verksamheten vanligtvis lagrar sitt avfall. Överlåtelse av avfallet sker först i samband med att avfallet slutligt transporteras bort från denna plats eller anläggning. Naturvårdsverket anser därför att det föreslagna undantaget för vissa serviceverksamheter får anses förenligt med artikel 19.2 i avfallsdirektivet.

För att undvika att undantaget kan missbrukas och för att ge tillsynsmyndigheten möjlighet att ingripa mot oseriösa aktörer bedömer vi att undantaget bör begränsas av en vikt- och volymgräns. Naturvårdsverket har inhämtat synpunkter från tillsynsmyndigheter och bedömer att undantaget endast bör gälla mindre än 200 kilogram och mindre än 200 liter farligt avfall. Med denna begränsning säkerställs att undantaget enbart ska gälla mindre mängder farligt avfall som kan förväntas uppstå som en direkt följd av en installations- eller underhållsåtgärd.

Begränsningen skulle till exempel motsvara mer än ett fat spillolja, minst 800 meter kabelrester, eller 6–14 bilbatterier (12 V blybatteri), vilket bör vara rimligt sett till undantagets syfte. Branschaktörer har dock önskat betydligt högre mängdgränser. Installatörsföretagen har till exempel framfört att mängdgränsen bör sättas till 1 ton eller 9 m³, motsvarande den ungefärliga volymgränsen för en genomsnittlig servicebil. Naturvårdsverket bedömer att en så högt satt vikt- eller mängdgräns inte motsvarar undantagets syfte. Det skulle kunna bidra till att undantaget används av oseriösa eller kriminella aktörer för att undvika att uppmärksammas av tillsyns- eller brottsbekämpande myndigheter.

Naturvårdsverket vill betona att delförslaget inte omfattar en situation då en mobil serviceverksamhet samlar in eget farligt avfall men sedan lämnar det direkt till en avfallsanläggning, utan att först transportera det till den plats verksamheten vanligtvis lagrar sitt avfall. Att helt undanta även detta förfarande skulle medföra att transportanteckning aldrig tas fram av serviceverksamheten för det farliga avfallet, vilket inte skulle vara förenligt med artikel 19.2 eller artikel 35 i avfallsdirektivet. Serviceverksamheter som väljer detta sätt kommer alltså fortfarande att omfattas av kravet på att ta fram en transportanteckning för varje enskild deltransport. Naturvårdsverket utesluter inte att det kan finnas skäl för vissa ytterligare regellättnader även för denna typ av förfarande, men det skulle i så fall behöva utredas mer för att klargöra eventuella konsekvenser.

Insamling av annans farliga avfall från flera platser under samma transport

Naturvårdsverket ser att antecknings- och rapporteringsskyldigheten i vissa fall kan bli komplicerad i samband med insamling av annans farliga avfall från flera platser under samma transport. Vi förstår att det kan upplevas som onödigt betungande i förhållande till behovet av spårbarhet, men Naturvårdsverket bedömer att ett

särskilt undantag för denna typ av situation inte kan anses förenligt med avfallsdirektivet.

Transport inom en verksamhet kan även anses ske i samband med att verksamheten hämtar farligt avfall från flera kunder innan avfallet transporteras till den plats där det ska tillfälligt lagras eller behandlas. Scenariot skiljer sig huvudsakligen från vad som beskrivs för installations- och underhållsverksamhet genom att det inte är fråga om transport av eget avfall utan avfall som samlats in från någon annan. Naturvårdsverket bedömer att det i de flesta fall är rimligt att den som yrkesmässigt samlar in farligt avfall från flera ställen ska kunna uppvisa dokumentation och lämna uppgifter till avfallsregistret för varje enskild hämtning som genomförs under transporten.

Vi bedömer för övrigt att förslaget att införa transportanteckning i stället för transportdokument och anteckningsskyldighet är en förenkling för nämnda typ av situation, bland annat genom att rapporteringsskyldigheten kan genomföras i samma moment. Naturvårdsverkets ser i stället att insamlarens rapporteringsskyldighet kan förenklas genom den digitala infrastrukturen för rapporteringssystemet (se vidare avsnitt 6.4).

Transport mellan anläggningar inom samma organisation

Naturvårdsverket föreslår inga generella ändringar eller undantag i syfte att förenkla transport mellan anläggningar inom samma organisation, utöver det avgränsade undantaget för installations-, underhålls-, reparations- eller annan serviceverksamhet.

En verksamhetsutövare kan bedriva flera olika verksamheter inom ramen för sin övergripande organisation. Så som avfallsförordningens bestämmelser får tolkas ska varje enskild verksamhet omfattas av sin egen antecknings- och rapporteringsskyldighet, vilket får till följd att en avfallstransport mellan två anläggningar inom samma organisation i regel inte är att betrakta som en transport inom en enskild verksamhet. En verksamhetsutövare kan även bli antecknings- och rapporteringsskyldig för den insamling som sker från en organisations verksamheter till en central lagringsplats.

Naturvårdsverket har vid flera tillfällen fått in synpunkter om att det vore önskvärt att begreppet verksamhet istället ska tolkas så att en transport inom en verksamhets samlade organisation är att betrakta som en icke anteckningspliktig transport inom verksamheten. Naturvårdsverket bedömer dock att en sådan tolkning inte kan anses förenlig med miljöbalkens bestämmelser i övrigt och att det riskerar medföra oönskade konsekvenser för spårbarheten. Det är vanligt att de större aktörerna på den svenska avfallsmarknaden bedriver ett stort antal anläggningar mellan vilka avfall regelbundet transporteras. Om transport mellan anläggningar inom en verksamhet inte skulle vara anteckningspliktig riskerar viktiga uppgifter om avfallsflödena saknas, exempelvis var ett avfall samlas in eller behandlas.

Transporter inom kommunens eller regionens samlade verksamhet

Som framgår i avsnitt 4.3.5 har flera regioner och kommuner lyft behovet av ett särskilt undantag, på liknande grunder som ovan i fråga om installations-,

underhålls-, eller annan serviceverksamhet. Det har efterfrågats undantag från att anteckna och rapportera farligt avfall som transporteras mellan verksamheter inom kommunens eller regionens övergripande verksamhet.

Naturvårdsverket bedömer dock att det inte vore förenligt med avfallsdirektivet att helt undanta kommuner eller regioner från antecknings- och rapporteringsskyldighet. Men vi anser att ett mer begränsat undantag, exempelvis genom att rapporteringen får ske först vid det tillfälle då avfallet överläts från kommun eller region till en annan verksamhet, eventuellt kan vara motiverat. Detta med hänsyn till att behovet av spårbarhet bör kunna vara lägre för kommunen eller regionen som offentlig verksamhetsutövare än för en privat verksamhet där allmänheten saknar insyn. Samtidigt bedriver kommunen och regionen ofta verksamhet som direkt konkurrerar med privat verksamhet, och undantag som görs endast för offentliga verksamheter kan leda till snedvriden konkurrens. Naturvårdsverket föreslår därför inget särskilt undantag för kommunen eller regionens verksamheter.

Kortare transporter inom samma verksamhet och inom ett avgränsat område

Naturvårdsverket vägleder redan idag att förflyttning av farligt avfall inom samma verksamhet och inom ett avgränsat område inte nödvändigtvis behöver utgöra en transport enligt avfallsförordningens mening. För att tydliggöra när en sådan förflyttning av farligt avfall är undantagen antecknings- och rapporteringsskyldighet föreslår Naturvårdsverket att en definition av begreppet transport införs i 6 kap. avfallsförordningen (se vidare om detta förslag i avsnitt 6.1.8).

6.1.7 Delförslag: Förenklad anteckningsskyldighet för gemensamma avfallsutrymmen

Naturvårdsverket föreslår att särskilda bestämmelser ska gälla för den som i egenskap av avfallsproducent lämnar sitt farliga avfall till ett gemensamt avfallsutrymme inom eller i direkt anslutning till en kontorsanläggning, flerbostadshus, galleria eller gemensam lokal för yrkeshygienisk verksamhet.

Förslaget innebär att avfallsproducenten, i stället för att ta fram en transportanteckning, ska få föra löpande anteckningar om det farliga avfall som ställs upp i det gemensamma avfallsutrymmet och halvårsvis sammanställa och lämna uppgifterna till avfallsregistret.

Den som samlar in farligt avfall från ett gemensamt avfallsutrymme ska, i stället för att anteckna uppgift om vem som lämnat avfallet, få anteckna vem som tillhandahåller avfallsutrymmet tillsammans med den samlade mängden farligt avfall som hämtas.

Den som tillhandahåller ett gemensamt avfallsutrymme utan att samla in det farliga avfallet kommer, som i nuläget, inte att omfattas av antecknings- eller rapporteringsskyldighet.

Skäl till förslaget

Naturvårdsverket bedömer att särskilda bestämmelser bör införas om hur antecknings- och rapporteringsskyldigheten får genomföras för den som lämnar sitt farliga avfall till ett gemensamt avfallsutrymme och för den som hämtar avfallet.

Sett utifrån problembeskrivningen i avsnitt 4.3.3 har antecknings- och rapporteringsskyldigheten visat sig särskilt svår att efterleva vid hantering av farligt avfall i gemensamma avfallsutrymmen. Med gemensamma avfallsutrymmen avses i regel en fastighet, exempelvis en galleria, där fastighetsägaren tillhandahåller ett utrymme där fastighetens olika avfallsproducenter kan ställa upp sitt avfall inför borttransport, och där fastighetsägaren själv inte bör anses bedriva insamling. I förlängningen skulle det även kunna beskriva hanteringen i exempelvis ett exploateringsområde, där flera verksamheter ger upphov till och gemensamt lagrar sitt avfall på en avsedd plats, eller en större industrifastighet där flera olika verksamheter tillfälligt lagrar sitt avfall på en gemensam lagringsplats. Gemensamt är att det saknas en naturlig kontaktyta mellan avfallsproducent och insamlare samtidigt som det är svårt för insamlaren att få tillgång till uppgifter om vem som lämnat vilket avfall. Samtidigt sköter oftast fastighetsägaren administrativa frågor kring lagringsplatsen, såsom att teckna avtal med insamlare eller att skriva under transportdokumentet.

I ett sammanhang där ett stort antal avfallsproducenter lämnar sitt farliga avfall till gemensamma kärl i ett sådant gemensamt avfallsutrymme som avses ovan uppstår därför en situation där det blir svårt för respektive avfallsproducent och insamlaren att genomföra sin antecknings- och rapporteringsskyldighet. I praktiken skulle antingen separata kärl behöva införas för respektive avfallsproducent, alternativt omfattande administrativa system som möjliggör att avfallsproducenten överför

sina uppgifter till den som hämtar avfallet. Då det i regel inte är fråga om verksamhet med omfattande avfallshantering eller hög miljöpåverkan kan sådana åtgärder dock framstå som oproportionerliga och som ett onödigt hinder för effektiv avfallshantering.

Avgränsning till kontorsanläggning, flerbostadshus, galleria eller gemensam lokal för yrkeshygienisk verksamhet

Förslaget skulle innebära att spårbarheten till viss del försämrats för farligt avfall som transporteras bort från ett gemensamt avfallsutrymme. Det kommer att saknas en tydlig koppling mellan den avfallsmängd som en enskild avfallsproducent lämnar till avfallsutrymmet och den samlade mängd avfall som transporteras bort. Dessutom kommer den tillsynsmyndighet som vill granska en sådan avfallsproducent att antingen behöva ta del av uppgifterna halvårsvis eller att begära att få ta del av de löpande anteckningarna. Det är därför viktigt att förslaget avgränsas så att det enbart omfattar avfallsproducenter som inte kan antas bedriva verksamhet med omfattande avfallshantering eller hög risk för miljöpåverkan.

Naturvårdsverket bedömer att undantaget bör avgränsas till att endast omfatta farligt avfall som uppstått på den plats där det tillfälligt lagras och i ett avfallsutrymme inom eller i direkt anslutning till en kontorsanläggning, flerbostadshus, galleria eller gemensam lokal för yrkeshygienisk verksamhet. Förslaget omfattar alltså inte ett gemensamt avfallsutrymme eller lagringsplats inom exempelvis en industrifastighet, ett exploateringsområde, eller bygg- och rivningsplats. För sådana verksamheter bedömer Naturvårdsverket att det är rimligt att åtgärder vidtas för att antecknings- och rapporteringsskyldigheten ska kunna genomföras fullt ut.

Fastighetsägarens ansvar

Vidare innebär Naturvårdsverkets förslag att fastighetsägaren, eller den som tillhandahåller ett gemensamt avfallsutrymme, inte ska omfattas av egen antecknings- och rapporteringsskyldighet för det farliga avfall som lagras på platsen. En förutsättning är att fastighetsägaren inte hanterar avfallet på sådant sätt att det kan bli fråga om insamling, exempelvis genom att transportera eller sortera avfallet. Vid sådan hantering kommer fastighetsägaren i stället att omfattas av en skyldighet att ta fram mottagaranteckning enligt förslaget i avsnitt 6.1.2 när avfallet samlas in från avfallsproducenten, och att ta fram transportanteckning enligt förslaget i avsnitt 6.1.1 när avfallet transporteras bort från platsen. Sådan hantering skulle dessutom innebära att avfallsproducenter som lämnar farligt avfall till utrymmet skulle omfattas av skyldighet att ta fram transportanteckning.

Alternativa lösningar

Ett huvudsakligt alternativ till Naturvårdsverkets förslag vore att avfallsproducentens anteckningar i stället ska rapporteras löpande. Naturvårdsverket bedömer dock att det är rimligt att uppgifterna sammanställs och rapporteras halvårsvis med hänvisning till att det för de enskilda avfallsproducenter som berörs i regel är fråga om små mängder farligt avfall utan större betydelse för spårbarhetssystemet. Myndigheten har även övervägt om fastighetsägaren, eller

den som tillhandahåller ett gemensamt avfallsutrymme, bör omfattas av egen antecknings- och rapporteringsskyldighet. Men vi bedömer att ett sådant krav inte är motiverat sett till vad det skulle tillföra i spårbarhet eller myndigheternas förmåga att bedriva tillsyn.

6.1.8 Delförslag: En definition av begreppet transport införs

Naturvårdsverket föreslår att med transport ska i 6 kap. avfallsförordningen avses förflyttning av farligt avfall med transportmedel samt sådan lastning, lossning och annan hantering av det farliga avfallet som utgör ett led i förflyttningen, dock inte förflyttning endast inom ett område där det farliga avfallet produceras, lagras eller behandlas.

Skäl till förslaget

Naturvårdsverket bedömer att en definition av begreppet transport bör införas i avfallsförordningen. Den föreslagna definitionen överensstämmer i stort sett med den som finns i 3 § lagen (2006:263) om transport av farligt gods. Förslaget är i nuläget att definitionen endast ska gälla 6 kap. avfallsförordningen, eftersom vi inte har utrett eventuella konsekvenser om definitionen skulle gälla för hela avfallsförordningen.

Frågan om när en förflyttning av avfall ska utgöra en transport enligt avfallsförordningens mening har sedan rapporteringsskyldigheten introducerades orsakat behov av vägledning till både tillsynsmyndigheter och verksamhetsutövare. Behovet av vägledning har ofta handlat om att avgöra om en kortare förflyttning eller en förflyttning inom en verksamhet ska utgöra en transport och därmed omfattas av antecknings- och rapporteringsskyldighet.

Det finns i den miljörättsliga lagstiftningen ingen definition av vad som menas med en transport. Naturvårdsverket har dock i sin vägledning bedömt att en förflyttning av avfall inom en och samma verksamhet där avfallet uppkommit, lagras eller på annat sätt hanteras, till exempel inom ett inhägnat verksamhetsområde eller mellan två näraliggande byggnader på en fastighet, normalt inte ska behöva ses som en transport. I begreppet transport inkluderas förutom förflyttningen av avfallet även sådan lastning, lossning och annan hantering av avfallet som utgör ett led i förflyttningen. Ett syfte med vägledningen är att ett sådant sätt att tillämpa begreppet transport skulle överensstämma med vad som gäller enligt regelverket för transport av farligt gods.

En följd av att lagstiftningen inte är tydlig i fråga om vad som är att betrakta som transport, är risken att bestämmelserna i 6 kap. tillämpas olika beroende på var i landet som verksamheten befinner sig och den lokala tillsynsmyndighetens bedömning.

Avfallsdirektivet saknar definition av vad som utgör en transport av farligt avfall. Det finns inte heller någon annan tillämplig EU-rättsakt på området som utgör hinder för Naturvårdsverkets föreslagna definition. Förslaget i denna del är således förenligt med EU-rätten.

Definitionen innebär dels att det blir tydligare vad som ska anses vara en anteckningsskyldig transport, dels tillåter förslaget att vissa interna transporter inom en verksamhets eget område undantas från anteckningsskyldighet. Den föreslagna definitionen innebär förvisso att det kan kvarstå vissa tolkningsfrågor, exempelvis om vad som är att betrakta som ett område. Men Naturvårdsverket ser inte i nuläget att det är lämpligt att helt utelämna behovet av en bedömning om vilken tolkning som kan anses rimligt i det enskilda fallet.

6.1.9 Delförslag: Undantag avseende farligt avfall som har producerats av hushåll

Naturvårdsverket föreslår att nuvarande undantag från antecknings- och rapporteringsskyldighet avseende farligt avfall som har producerats av hushåll behålls och, i vissa fall, utvidgas.

Nuvarande undantag från anteckningsskyldigheten för viss insamling av avfall som har producerats av hushåll, som utförs av kommunen eller den som kommunen anlitar, föreslås överföras till att gälla skyldigheten att ta fram en mottagaranteckning. Undantaget föreslås även gälla när hushåll lämnar konsumentelavfall eller bärbara batterier till en verksamhet som tar emot det enligt bestämmelser kopplade till producentansvar.

Naturvårdsverket föreslår även att nuvarande undantag avseende farligt avfall som har producerats av hushåll formuleras om för ökad tydlighet och ändamålsenlighet.

Skäl till förslaget

I nuvarande 6 kap. 21–24 §§ finns undantag från antecknings- och rapporteringsskyldighet avseende farligt avfall som har producerats av hushåll. Naturvårdsverket föreslår att undantagen ska finnas kvar, men anser att dessa bör förtydligas och i vissa fall utvidgas.

Undantag för vissa transporter av avfall som producerats av hushåll

Enligt nuvarande 6 kap. 22 § avfallsförordningen föreligger ingen anteckningsskyldighet vid transporter av hushållsavfall som *utförs* av kommunen eller någon som kommunen anlitar *från* en samlingsplats där kommunen eller den som kommunen anlitar tar emot avfall eller en fastighet där avfallet har producerats, *till* en återvinningscentral. Transporten omfattas dock av kravet på transportdokument enligt 6 kap. 19 § 2 avfallsförordningen. Enligt 10 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2022:2) om transport av avfall finns emellertid en möjlighet till att ha vissa andra uppgifter i transportanteckningen än vad som vanligtvis krävs.

Naturvårdsverket föreslår att kommunens undantag från anteckningsskyldigheten när det gäller transport av hushållsavfall behålls. Eftersom det därför inte kommer finnas något krav på att ta fram en transportanteckning innan denna typ av transport, kommer det inte heller kunna krävas att transportanteckningen uppvisas under pågående transport. Eftersom kravet på transportdokument föreslås upphöra (se avsnitt 6.1.1) kommer denna typ av transporter således inte åtföljas av något identifieringsdokument.

Naturvårdsverket anser att det ur ett tillsynsperspektiv inte är nödvändigt att införa ett särskilt krav på ett identifieringsdokument för kommunen eller någon som kommunen anlitar. Frågan blir dock om det kan anses förenligt med artikel 19.2 i avfallsdirektivet om denna typ av transporter inte kommer att åtföljas av ett sådant dokument.

Naturvårdsverket konstaterar att denna typ av transporter endast avser farligt avfall som producerats av hushåll och att det handlar om förflyttning inom ramen för kommunens ansvar för transport och behandling av kommunalt avfall (15 kap. 20–21 §§ miljöbalken). Någon förflyttning utanför kommunens kontroll sker inte vid en sådan transport. Naturvårdsverket anser därför att det finns skäl att inte betrakta transporten som en sådan överlåtelse som avses i artikel 19.2. Att kommunens befintliga undantag behålls och därmed utökas till att i praktiken även innebära ett undantag från kravet på identifieringsdokument får därför anses vara förenligt med avfallsdirektivet.

Undantag för viss insamling av farligt avfall från hushåll inom ramen för producentansvar

Enligt nuvarande 6 kap. 24 § avfallsförordningen föreligger inte antecknings- och rapporteringsskyldighet när kommunen eller den kommunen har anlitat vid insamling tar emot farligt avfall som har producerats av hushåll. Naturvårdsverket föreslår att undantaget överförs till att gälla skyldigheten att ta fram en mottagaranteckning (avsnitt 6.1.2), eftersom anteckningsskyldigheten i detta sammanhang motsvarar kraven enligt nuvarande 6 kap. 3 § 1 avfallsförordningen.

Inom ramen för ett producentansvar samlar även andra verksamheter in farligt avfall som producerats av hushåll. Bland annat El-kretsen har framfört att exempelvis butiker drabbas av administrativ börda när de tar emot elavfall som lämnas av hushåll.

Naturvårdsverket anser att insamling av konsumentelavfall och bärbara batterier från hushåll är viktig och bör underlättas. En skyldighet för bland annat butiker att ta fram en mottagaranteckning vid varje tillfälle som en privatperson lämnar in elavfall skulle utgöra en oproportionerligt stor administration.

Det finns därför skäl till att minska administrationen och utvidga undantaget avseende insamling av farligt avfall som har producerats av hushåll till att även gälla när hushåll lämnar

1. konsumentelavfall till en verksamhet som tar emot avfallet enligt förordningen (2022:1276) om producentansvar för elutrustning, eller
2. bärbara batterier till en verksamhet som tar emot avfallet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier, om ändring av direktiv 2008/98/EG och förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av direktiv 2006/66/EG (EU-förordningen om batterier) och förordningen (2025:813) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier.

Att vidga undantaget till att gälla all insamling som genomförs av en producentansvarsorganisation eller den en producentansvarsorganisation anlitar

skulle medföra att även insamling av till exempel elbilsbatterier och uttjänta bilar skulle omfattas av undantaget. Naturvårdsverket utesluter inte att det kan finnas skäl att även vissa andra typer av insamling inom ramen för ett producentansvar undantas från skyldigheten att ta fram en mottagaranteckning. Men konsekvenserna av ett eventuellt bredare undantag skulle behöva utredas mer. Förslaget är därför i nuläget att endast insamling av konsumentavfall och bärbara batterier ska undantas.

Spårbarhet av det farliga avfall som samlats in upprätthålls genom att en transportanteckning ska tas fram när avfallet senare transporteras bort från exempelvis butiken som samlat in avfallet. Genom uppgifterna i transportanteckningen, som ska sparas av verksamheten i tre år, uppfylls även kravet enligt artikel 35 i avfallsdirektivet på att en insamlare ska föra register över farligt avfall som samlats in.

Förtydliganden av begrepp m.m.

Enligt nuvarande 6 kap. 21 § avfallsförordningen gäller antecknings- och rapporteringsskyldigheten endast efter att det farliga avfallet har sorterats ut från annat avfall och tagits emot av någon som för sin hantering av avfallet har de tillstånd eller har gjort de anmälningar som krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken eller enligt avfallsförordningen. Av bestämmelsens ordalydelse följer således att antecknings- och rapporteringsskyldighet föreligger när avfallet tagits emot av någon som har de tillstånd eller har gjort de anmälningar som krävs. Naturvårdsverket anser att bestämmelsens nuvarande utformning kan medföra onödiga tolkningssvårigheter. Den enskilde producenten av hushållsavfall saknar i normalfallet kunskap om huruvida den som tar emot avfallet har uppfyllt sina skyldigheter när det gäller tillstånd eller anmälningar. Vidare ska antecknings- och rapporteringsskyldighet gälla även om avfallet tas emot av en verksamhet som av någon anledning inte uppfyllt krav på tillstånd eller anmälan.

Naturvårdsverket föreslår därför att den nuvarande lydelsen ”tagits emot av någon som för sin hantering av avfallet har de tillstånd eller har gjort de anmälningar som krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken eller enligt denna förordning” ändras till ”tagits emot av någon som yrkesmässigt ska hantera avfallet”. Den föreslagna lydelsen bedöms inte innebära någon väsentlig skillnad i praktiken jämfört med nuvarande undantag.

Vidare har Avfall Sverige i en hemställan till regeringen den 5 juli 2021 (ärende KN2023/00156) föreslagit vissa ändringar i nuvarande 6 kap. 22 och 24 §§ som innebär att undantagen ska gälla transport till, eller insamling på, kommunens samtliga insamlingsplatser som tar emot farligt avfall direkt från hushåll, oavsett om det rör sig om en sådan insamlingsplats som kallas ”återvinningscentral” och oavsett om insamlingsplatsen är obemannad eller bemannad, mobil eller stationär.

Naturvårdsverket delar Avfall Sveriges bedömningar i dessa delar och anser att undantagen bör omformuleras genom att begreppet ”insamlingsplats som inte är en behandlingsanläggning” används i stället för begreppen ”insamlingsplats där avfall

tas emot direkt från hushåll (återvinningscentral)” eller ”obemannad insamlingsplats eller mobil bemannad insamlingsplats”.

6.2 Förslag om ändringar i bestämmelser om miljösanktionsavgift

Naturvårdsverket föreslår i fråga om förordningen (2012:259) om miljösanktionsavgifter

dels att 11 kap. 9 § ska upphöra gälla,

dels att 11 kap. 8 b § ska ändras så att en överträdelse genom att inte ta fram en transportanteckning innan farligt avfall transporteras inom Sverige eller vara försenad med att till Naturvårdsverkets avfallsregister lämna de uppgifter som ska antecknas enligt 6 kap. samma förordning ska föranleda en miljösanktionsavgift om 5 000 kronor.

Skäl till förslaget

Naturvårdsverket föreslår att nuvarande bestämmelser i 11 kap. förordningen om miljösanktionsavgifter om att vara försenad att lämna uppgifter till avfallsregistret och om att inte ha tagit fram ett transportdokument ändras.

I avsnitt 6.1.1 föreslås att kravet på att ta fram ett transportdokument enligt 6 kap. 19 § avfallsförordningen tas bort. Det föreslås i stället bland annat att en transportanteckning ska tas fram innan transport samt på begäran från tillsynsmyndigheten ska kunna uppvisas under den transport som transportanteckningen avser. Eftersom detta krav fyller samma syfte som det nuvarande kravet på transportdokument anser Naturvårdsverket att en miljösanktionsavgift bör knytas till underlåtelse att ta fram en transportanteckning.

Naturvårdsverkets förslag till ändring i 11 kap. 8 b § förordningen om miljösanktionsavgifter innebär att miljösanktionsavgift om 5 000 kr ska betalas av den transportör inte tagit fram en transportanteckning innan farligt avfall transporteras inom Sverige. Vidare bör vissa följdändringar göras i 11 kap. 8 b § förordningen om miljösanktionsavgifter för att anpassa bestämmelsen till de föreslagna ändringarna i 6 kap.

Genom utformningen av bestämmelsen kommer en underlåtelse att ta fram en transportanteckning inte även kunna medföra en miljösanktionsavgift för att den frånvarande anteckningen rapporteras för sent till avfallsregistret.

6.3 Förslag om ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Naturvårdsverkets föreslår att förordningsändringarna träder i kraft 18 månader efter beslut.

Naturvårdsverket föreslår även att det i övergångsbestämmelser förtydligas att äldre föreskrifter fortsatt ska gälla för hantering av farligt avfall, och för överträdelser, som skett före ikraftträdandet.

Skäl till förslaget

Naturvårdsverket anser att de föreslagna ändringarna i avfallsförordningen och förordningen om miljöstraffsavgifter bör ses som en helhet och träda i kraft samtidigt.

Det är inte alltid ändamålsenligt att sätta för lång tid för ikraftträdandet, men det behövs hänsyn till omställningstid. Innan Naturvårdsverkets förslag kan träda i kraft krävs att berörda statliga myndigheter, kommuner samt verksamhetsutövare anpassar sina verksamheter till förslagen. Förslagen förutsätter bland annat att avfallsregistrets IT-system, som Naturvårdsverket förvaltar och utvecklar, anpassas till de nya bestämmelserna. De verksamhetsutövare eller tjänsteleverantörer som förvaltar en API-lösning kommer att behöva anpassa sina IT-system.

Verksamhetsutövare kommer även att behöva en omställningsperiod för att ändra sina rutiner för anteckningar och rapporteringar till avfallsregistret. Vidare kommer förslagen kräva att Naturvårdsverket uppdaterar gällande föreskrifter och vägledning.

Naturvårdsverket bedömer sammantaget att förordningsändringarna enligt Naturvårdsverkets förslag i sin helhet bör träda i kraft 18 månader efter beslut.

Eftersom de föreslagna ändringarna bland annat medför annan anteckningskyldighet och andra tidsfrister än vad som gäller i nuläget, kan det under övergångsperioden uppstå frågor om vilka bestämmelser som ska gälla för en viss hantering av farligt avfall. För att undvika otydlighet för verksamhetsutövare, tillsynsmyndigheter och överprövningsinstanser anser Naturvårdsverket att det finns behov av övergångsbestämmelser.

Det bör därför i en övergångsbestämmelse till förordning om ändring i avfallsförordningen anges att äldre föreskrifter fortfarande gäller för hantering av farligt avfall som skett före datum för ikraftträdandet. På samma sätt bör det i en övergångsbestämmelse till förordning om ändring i förordningen om miljöstraffsavgifter anges att äldre föreskrifter gäller fortfarande för överträdelser som skett före datum för ikraftträdandet.

6.4 Bedömning av nödvändiga anpassningar i avfallsregistrets digitala infrastruktur

Naturvårdsverket bedömer att de föreslagna regelförändringarna kommer att kräva anpassningar i avfallsregistrets digitala infrastruktur för att genomföras. Utöver dessa nödvändiga justeringar bedömer Naturvårdsverket att det finns betydande möjligheter för myndigheten att ytterligare förenkla verksamheternas informationshantering genom strategiska utvecklingsinsatser. Genomförandet av de nödvändiga anpassningarna i avfallsregistret förutsätter att Naturvårdsverket tillförs medel för detta, liksom för genomförande av strategiska utvecklingsinsatser för att realisera möjligheter till ytterligare förenkling.

Skäl till bedömningen:

Naturvårdsverket ser behov av anpassningar och justeringar i myndighetens digitala infrastruktur med syfte att

- stärka möjligheterna till digital självbetjäning
- minska den administrativa bördan för verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter
- skapa ökad datakvalitet och transparens
- stödja ett mer integrerat och användarcentrerat informationsflöde inom avfallsområdet.

Naturvårdsverkets regeländringar har tagits fram utifrån principen att de ska vara möjliga att huvudsakligen genomföras inom ramen för befintliga digitala lösningar. Samtidigt konstaterar vi att en modernisering av rapporteringssystemen kan skapa betydande verksamhetsnytta, såväl för användare som för myndigheter, genom förbättrad datahantering, ökad automatisering och bättre stödfunktioner för rapportering.

Naturvårdsverket ser därför behov av att inte bara genomföra de IT-anpassningar som de föreslagna regeländringarna medför, utan även att rikta utvecklingsinsatser mot förenklingsåtgärder som möter återkommande behov i sektorn.

Sammanfattningsvis bedömer Naturvårdsverket att det ligger inom myndighetens ansvar och befogenhet att genomföra denna typ av utveckling. Genomförandet av de nödvändiga anpassningarna i avfallsregistret förutsätter dock att Naturvårdsverket tillförs medel för detta, liksom för genomförande av strategiska utvecklingsinsatser för att realisera möjligheter till ytterligare förenkling. Det behöver säkerställas att de nödvändiga anpassningarna kan genomföras i tid inför att ändrade regler ska träda i kraft, och utvecklingen behöver ske användarcentrerat samt i relation till andra system. Se vidare avsnitt 7.3.1 om konsekvenser för Naturvårdsverket.

Nödvändiga systemanpassningar för att möjliggöra regeländringar

För att de föreslagna nya bestämmelserna ska kunna tillämpas i praktiken krävs en modernisering av centrala delar av avfallsregistrets digitala miljö. Det omfattar bland annat utvecklingsinsatser kopplade till

- uppdatering av registerstrukturer och datamodellering
- vidareutveckling av gränssnitt för rapportering och informationsöverföring
- funktioner för identifiering och spårbarhet
- förbättrade verktyg för tillsynsmyndigheter
- möjligheter att hantera uppgifter som lämnats före och efter regeländringarnas införande.

Strategiska utvecklingsområden för ytterligare förenkling

Naturvårdsverket bedömer att det finns betydande möjligheter att ytterligare förenkla verksamheternas informationshantering genom strategiska utvecklingsinsatser bland annat i fråga om

- åtkomst till egna uppgifter
- minskad dubbelrapportering och ökad informationsdelning mellan system
- digital hantering av anteckningar direkt i myndighetens system
- elektroniskt överlämnande av kopior och identifikationsnummer
- förenklad rapportering vid särskilda typer av transporter.

Åtkomst till egna uppgifter handlar om att många verksamheter efterfrågar möjligheten att själva söka ut, återanvända och sammanställa tidigare rapporterade uppgifter. En sådan funktion skulle öka transparensen, effektivisera intern hantering och minska dubbelade administrativa moment. Naturvårdsverket bedömer att detta kan realiseras inom ramen för myndighetens pågående digitala utveckling, utan förändringar i sekretessbestämmelserna.

Minskad dubbelrapportering och ökad informationsdelning mellan system handlar om att verksamheter upplever att rapporteringskraven till olika system delvis överlappar, exempelvis mellan avfallsregistret, SMP (i framtiden företagens miljörapportering, FMR) och gränsöverskridande avfallstransporter (GRÖT). Naturvårdsverket bedömer att dessa utmaningar främst bör lösas genom

- teknisk samordning
- automatiserad informationsöverföring
- återanvändning av uppgifter mellan system.

Detta ligger i linje med myndighetens digitaliseringsstrategi om ”en uppgift – en gång”.

Digital hantering av anteckningar direkt i myndighetens system handlar om att anteckningar bör kunna skapas, lagras och delas direkt i avfallsregistrets IT-miljö, för att stödja en fullt digitaliserad antecknings- och rapporteringsprocess.

Elektroniskt överlämnande av kopior och identifikationsnummer handlar om att skapa en funktion där rapporter eller identifikationsnummer kan skickas digitalt mellan aktörer skulle skapa ett mer sammanhållet informationsflöde och minska

behovet av manuella utskick. Detta ger särskilda fördelar vid de föreslagna förändringarna kring transportanteckningar.

Förenklad rapportering vid särskilda typer av transporter, exempelvis insamling från flera adresser, handlar om att möjliggöra särskilda digitala rapporteringsstöd som avsevärt kan minska den administrativa bördan. Sådana funktioner bör utvecklas i syfte att stödja verksamheter som inte har egna API-lösningar.

6.5 Övriga bedömningar av problembeskrivningar som inte åtgärdas med förslagen i denna framställan

Problembeskrivningen i kapitel 4 sammanfattar många synpunkter och förbättringsförslag om utveckling och förenkling av antecknings- och rapporteringsskyldigheten. Naturvårdsverkets förslag på regeländringar täcker inte in alla dessa synpunkter och påpekade behov av ändringar. I detta avsnitt förklarar vi våra bedömningar av vissa sådana påpekade behov eller förslag och varför det inte har resulterat i förslag på författningsändringar i denna framställan.

6.5.1 Möjliggöra att transportdokument för farligt avfall och farligt gods hanteras i samma IT-system

I dialog med berörda branschorganisationer framkom att avfallsförordningens bestämmelse om transportdokument vid transport av farligt avfall och ADR-S bestämmelser om godsdeklaration vid transport av farligt gods ofta genomförs i samma dokumentation. Flera aktörer lyfte att de gärna ser att uppgifter om farligt avfall och farligt gods hanteras i samma IT-system.

Efter dialog med handläggare på myndigheten för civilt försvar (MCF) bedömer Naturvårdsverket dock att det vore olämpligt att hantera eller tillfälligt lagra uppgifter om farligt gods i avfallsregistret och tillhörande IT-system. Anledningen är dels att uppgifter om farligt gods kan innehålla säkerhetsskyddsklassade uppgifter, dels att det kan vara otillåtet eller i vart fall anses olämpligt att uppgifter om farligt gods hanteras eller tillfälligt lagras hos en myndighet som inte är behörig enligt berörd lagstiftning. Författningsförslaget innebär för övrigt att en verksamhet fortsatt har möjlighet att hantera sitt transportdokument (transportanteckning i förslaget) fysiskt och tillsammans med uppgifter om farligt gods, så länge uppgifterna om farligt avfall även lämnas elektroniskt till avfallsregistret.

En verksamhet kommer dessutom fortsatt ha möjlighet att använda avfallsregistrets API för att anpassa sitt eget IT-system på sådant sätt att det kan hantera både uppgifter om farligt avfall och farligt gods, även om enbart uppgifterna om farligt avfall ska lämnas till avfallsregistret.

6.5.2 Ersätta avfallskoderna med ett enklare system vid rapportering

Uppgift om avfallstyp ska idag anges med avfallskod enligt bilaga 3 till avfallsförordningen. Det har inkommit synpunkter på att avfallskoden i stället bör bytas ut mot ett enklare system för att beskriva avfallet. Naturvårdsverket anser dock inte att det är ett lämpligt sätt att förenkla rapporteringen. Avfallskoderna möjliggör för verksamheter inom Sverige och EU att med ett gemensamt språk kommunicera ett avfalls egenskaper och ursprung och bidrar därmed till att säkerställa att avfall hanteras rätt genom hela kedjan, från det att avfallet uppkommer fram till att avfallet slutligen har återvunnits eller bortskaffats. Att klassificera och tilldela sitt avfall en lämplig avfallskod är dessutom en skyldighet som följer av avfallsdirektivet, som är implementerad i 2 kap. avfallsförordningen. Skyldigheten att tilldela sitt avfall en lämplig avfallskod skulle alltså inte förändras genom ett förslag om ändrade bestämmelser om antecknings- och rapporteringsskyldighet.

6.5.3 Undantag för mindre mängder farligt avfall

En ofta återkommande synpunkt är att det bör införas en mängdgräns som innebär att hantering av mindre mängder farligt avfall ska undantas kravet på att föra anteckning och rapportera uppgifterna. Naturvårdsverket bedömer att det saknas stöd i avfallsdirektivet för att generellt undanta mindre mängder farligt avfall från antecknings- eller rapporteringsskyldighet. Naturvårdsverket föreslår emellertid lättnader för mindre mängder farligt avfall som uppstått inom viss serviceverksamhet (se avsnitt 6.1.6.)

6.5.4 Undantag för verksamheter av viss storlek

Vissa branscher anser att mindre verksamheter, och framför allt verksamheter som inte löpande hanterar farligt eller som inte producerar farligt avfall till följd av den verksamhet som huvudsakligen bedrivs, bör undantas antecknings- och rapporteringsskyldigheten. Naturvårdsverket bedömer att det saknas stöd i avfallsdirektivet för att undanta vissa typer av verksamheter från antecknings- eller rapporteringsskyldighet utifrån aspekter som verksamhetens omfattning eller vilken typ av verksamhet som bedrivs. Vi har därför valt att inte utreda denna typ av förenklingsbehov vidare.

6.5.5 Uppgift om anläggning eller plats saknas

Som beskrivs i avsnitt 4.4. saknas ofta tillräckliga uppgifter om vilken plats eller anläggning som uppgifterna i en rapport avser. Naturvårdsverket instämmer i synpunkter från tillsynsmyndigheter om att detta problem bör åtgärdas för att avfallsregistret ska bli mer ändamålsenligt. Men vi bedömer att andra lösningar bör undersökas för detta, än förändringar i avfallsförordningen som denna framställer handlar om.

I dag saknas en standardiserad lösning för att beskriva en anläggning. För anläggningar som omfattas av tillståndsplikt enligt miljöprövningsförordningen

(2013:251) ska ett anläggningsnummer finnas, men liknande system saknas för anmälningspliktig verksamhet eller U-verksamhet. Som nämns i avsnitt 6.4 pågår flera utvecklingsarbeten inom Naturvårdsverket, bland annat inför det nya FMR, som kan få betydelse för denna typ av information om anläggningar.

Naturvårdsverket ser behov av fortsatt arbete för att de olika systemen ska samverka bättre, vilket gäller bland annat FMR och avfallsregistret.

Vi bedömer därför att adress och verksamhetens namn även fortsättningsvis bör användas för att beskriva en anläggning eller den plats där en verksamhet bedrivs.

7. Konsekvenser av Naturvårdsverkets förslag

7.1 Angreppssätt i konsekvensutredning av förslagen

Naturvårdsverket föreslår författningsändringar i avfallsförordningen samt förordningen om miljöstraffavgifter. Utöver analysen i detta kapitel som handlar om vem som berörs och hur, proportionalitetsbedömning, överensstämmelse med EU-rätten etcetera, så finns en beskrivning av problemet i avsnitt fyra, referensalternativet i avsnitt fem samt förslagen, skälen för dessa och eventuella alternativa utformningar i avsnitt 6.

Syftet med förslagen är att förenkla för verksamheter att uppfylla bestämmelserna om transportdokument, antecknings- och rapporteringsskyldighet för farligt avfall i 6 kap. avfallsförordningen samtidigt som spårbarheten förbättras. Förslagen förväntas leda till att uppgifterna i avfallsregistret blir mer ändamålsenliga för tillsynsmyndigheter och brottsbekämpande myndigheter som ska använda uppgifterna i sin myndighetsutövning. Förslagen syftar även till att förtydliga avfallsregistrets datamängder för att kunna användas på ett bättre sätt för statistikproduktion och analys av avfallsflöden i samhället.

Konsekvensutredningen redovisas i *kvalitativa termer* i fråga om hur olika typer av verksamhetsutövare och andra berörda aktörer kan påverkas av förslagen. Vi saknar uppgifter om hur mycket tid eller andra resurser som berörda verksamheter lägger på olika arbetsmoment för att uppfylla nuvarande krav på spårbarhet för farligt avfall. Verksamhetsutövarnas förståelse och praktiska tillämpning enligt kraven varierar också mycket, bland annat mellan små och stora företag inom olika sektorer. Naturvårdsverket bedömer därför att det saknas förutsättningar för att på ett effektivt sätt undersöka och samla uppgifter för att uppskatta kvantitativt vilka kostnadsmässiga konsekvenser som följer av förslagen.

Naturvårdsverkets konsekvensanalys av förslagen har därtill brottats med *en pedagogisk utmaning i hur konsekvenser ska beskrivas* – och för vem. Eftersom efterlevnaden av reglerna idag är låg (med endast cirka 62 000 verksamheter som har rapporterat till avfallsregistret sedan 2020), uppstår de direkta positiva konsekvenserna av förslagen (i form av bl.a. förenklade krav, undantag och enklare system) främst för de verksamheter som hittills uppfyller, eller har gjort tydliga försök att uppfylla, nuvarande regler. Andra verksamheter som av olika skäl inte har uppfyllt kraven hittills kan dock tolka våra förslag som att kraven skärps – när det egentligen handlar om att vi föreslår förenklningar och förtydliganden för att

genomföra krav som redan gäller sedan tidigare. Om efterlevnaden av nuvarande regler hade varit hög hade det sannolikt inneburit administrativa kostnader för verksamheter inom alla samhällets sektorer. Den låga efterlevnad av reglerna som vi sett hittills innebär i praktiken att sådana administrativa kostnader inte har realiserats. Det begränsade antal verksamheter som faktiskt har rapporterat farligt avfall till avfallsregistret har dock använt arbetstid och andra resurser för att försöka uppfylla kraven. Det är primärt denna grupp av verksamheter som förväntas uppleva konkreta förenklingar och minskade administrativa kostnader av våra förslag. Alla verksamheter som hanterar farligt avfall ska dock uppfylla kraven i bestämmelserna – vilket kommer kunna ske på ett administrativt enklare sätt om Naturvårdsverkets förslag genomförs.

7.2 Berörda verksamhetsutövare och konsekvenser

Förslagen berör alla verksamheter där farligt avfall på något sätt hanteras. Med verksamheter avses här företag, myndigheter och organisationer.

Förutom att farligt avfall uppkommer hos myndigheter så berörs flera olika myndigheter även i sina olika roller som ansvariga myndigheter. Naturvårdsverket berörs i rollen som ansvarig för avfallsregistret och som tillsynsvägledande myndighet. Länsstyrelsen, kommunerna, Kemikalieinspektionen, Försvarsinspektören för hälsa och miljö, samt Polismyndigheten berörs i sina olika roller som tillsynsmyndigheter. Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket berörs även i sina roller som brottsbekämpande myndigheter.

Privatpersoner och hushåll berörs inte av Naturvårdsverkets förslag eftersom de redan är undantagna de skyldigheter som följer av 6 kap. avfallsförordningen.

7.2.1 Översiktlig bild av verksamheter som hanterar farligt avfall

Förslaget berör alla verksamheter som producerar, transporterar, samlar in, behandlar, mäklar eller handlar med farligt avfall. Enligt Naturvårdsverkets förslag utgår anteckningsskyldigheten från verksamhetsutövarnas roll i samband med transport av avfallet. I beskrivningarna nedan delar vi därför upp verksamheter som hanterar farligt avfall i följande grupper; lämnare, transportör och mottagare. Utöver dessa aktörsgrupper finns det även handlare, mäklare och behandlare, samt avfallsproducenter som inte är lämnare eller transportör.

I stort sett samtliga verksamheter som är aktiva i Sverige idag kan antas hantera farligt avfall vid något tillfälle sett till en längre tidsperiod, och berörs därmed av förslagen om regeländringar. Det handlar om totalt sett upp till 1,3 miljoner verksamheter. Dessa verksamheter kan grovt sett delas upp i:

- Företag: Enligt Tillväxtverkets basfakta om företag¹³ finns det idag cirka 1 miljoner företag i Sverige. Flertalet av dessa, 97 procent, är småföretag med färre än 10 anställda. Små och medelstora företag utgör tillsammans 99,9 procent av samtliga företag.
- Myndigheter: ca 450 statliga myndigheter och därtill tusentals myndigheter i form av kommuner och regioner samt deras respektive nämnder som också är att ses som egna myndigheter.
- Organisationer i det civila samhället: cirka 266 000 år 2023, varav cirka 62 procent var ideella föreningar.

Statistik som finns samlad i Statistiska Centralbyråns Företagsdatabas ger i sig ingen tydlig bild av antalet verksamheter som har att göra med farligt avfall i sådana olika roller som vi beskriver nedan. I Naturvårdsverkets tidigare utredning från 2019¹⁴, som var underlag till regeringen för införandet av avfallsregistret, gjordes beräkningar av antalet berörda yrkesmässigt bedrivna verksamheter där farligt avfall uppkommer, transportörer av farligt avfall, yrkesmässig verksamhet med insamling av farligt avfall, mäklare och handlare som köper, säljer eller förmedlar farligt avfall, samt yrkesmässiga verksamheter med behandling av farligt avfall och annat avfall. Vi har inte kunnat avgöra om dessa äldre siffror, som baseras på urval av verksamheters primära verksamhetskoder enligt SNI¹⁵, stämmer med verksamheternas verkliga roller i hantering av farligt avfall. Indelningen på de tidigare siffrorna motsvarar inte heller de olika roller som vi beskriver i relation till förslaget på ändrade regler och ansvar. Vi avråder därför från att lägga vikt vid dessa tidigare siffror och redovisar inte närmare beräkningar och beskrivningar av företag eller andra typer av verksamheter baserat på statistik från Företagsdatabasen.

Naturvårdsverket beskrev i utredningen 2019 att avfallsmarknaden i Sverige domineras av ett antal större aktörer som erbjuder tjänster¹⁶ inom avfallsområdet. Vår bedömning nu, liksom då, är att förändringar i reglerna om antecknings- och rapporteringsskyldigheter kommer att påverka ett mycket stort antal aktörer, men troligtvis kommer den större delen av dessa att anlita en avfallsentreprenör för att fullgöra sina skyldigheter.

Vi kan i dag konstatera att endast cirka 62 000 verksamhetsutövare har lämnat uppgifter till avfallsregistret sedan bestämmelserna om rapporteringsskyldighet trädde i kraft i november 2020. De uppgifter som Naturvårdsverket har i avfallsregistret om verksamheter som hanterar farligt avfall är uppenbart inte

¹³ Tillväxtverket (2026). Basfakta om företag.

<https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/statistikochanalys/statistikomforetag/foretagande/basfaktaomforetag.1719.html> [2026-01-13].

¹⁴ Naturvårdsverket (2019). Rättsliga förutsättningar för en ändamålsenlig avfallsstatistik och en digital lösning för spårbarhet av farligt avfall. Redovisning av Naturvårdsverkets regeringsuppdrag. 2019-09-05.

¹⁵ SNI står för Standard för svensk näringslivsindelning.

¹⁶ Dessa tjänster kan bland annat handla om att man hjälper företag att uppfylla sina åtaganden enligt avfallslagstiftningen (se även avsnitt 3.3.1, 3.3.2 och 4.2.6).

heltäckande, sett i jämförelse med det totala antalet aktiva verksamheter enligt siffror ovan. Men det är den tydligaste information vi har tillgänglig idag för att beskriva vilka verksamheter som har agerat i olika roller enligt nuvarande regelverk. I konsekvensutredningen redovisar vi därför antalet verksamhetsutövare som vi kan se i avfallsregistret, uppdelat på de olika rollerna, även om dessa siffror är ofullständiga och i vissa fall överlappande mellan olika roller.

7.2.2 Olika påverkan – beroende på typ av verksamhet, omfattning och utgångsläge

Naturvårdsverkets förslag berör samtliga verksamheter som hanterar farligt avfall. Men konsekvenserna kan se olika ut beroende på bland annat verksamhetens storlek och i vilken omfattning farligt avfall hanteras. Konsekvenserna av förslagen beror även på om verksamheten i dag arbetar aktivt för att uppfylla gällande regler.

Naturvårdsverkets uppfattning är att mindre företag (i den mån som de rapporterar) vanligtvis använder sig av Naturvårdsverkets e-tjänst. Egna API-lösningar bedöms framför allt användas av större insamlare av farligt avfall. Större företag kan antas ha mer samlade resurser för att säkerställa kompetens och administrativa system som ger bättre förutsättningar att hantera nuvarande krav. Förslagen, i de delar som innebär förenklingar, kan därför generellt antas leda till mer positiva konsekvenser för mindre verksamheter jämfört med större verksamheter per transporttillfälle. Samtidigt kan större verksamheter förväntas ha fler transporteringsstillfällen jämfört med mindre verksamheter och därför totalt sett uppleva en större administrativ lättnad.

För verksamheter som redan arbetar aktivt med att uppfylla nuvarande regler medför förslagen en lättnad, med minskade administrativa kostnader som följd.

För verksamheter som inte uppfyller lagstiftningen i dag leder förslagen inte till minskade administrativa kostnader, eftersom de undviker dessa kostnader i dag. De föreslagna reglerna bedöms däremot öka sannolikheten för en aktör som inte har rapporterat, att uppmärksammas av en tillsynsmyndighet, och dessa aktörer kan i stället komma att uppleva ökade administrativa kostnader (i form av både initiala och löpande kostnader) när de börjar uppfylla sina skyldigheter.

Konkurrensvillkoren kan förväntas bli förbättrade för de företag som redan idag arbetar aktivt för att efterleva reglerna. Dels genom att de administrativa kostnaderna blir lägre, dels genom att fler aktörer förväntas uppfylla sina rapporteringsskyldigheter och bära kostnader för detta. Tillsynsmyndigheterna bör med förslagen få bättre förutsättningar för att identifiera verksamheter som inte uppfyller kraven vilket också kan bidra som drivkraft för efterlevnad av reglerna.

På kort sikt förväntas förslagen innebära att berörda verksamheter behöver ställa om sina rutiner och verksamhetssystem för att leva upp till ändrade krav och nya system. Anpassningskostnaderna kan för de flesta verksamheter antas bli låga, sett utifrån att verksamheter redan idag förväntas ta fram transportdokument och anteckning, samt lämna uppgifterna till avfallsregistret. Anpassningskostnaderna kan dock förväntas bli högre för de cirka 350 verksamheter som har utvecklat egna

IT-lösningar för att lämna sina uppgifter via avfallsregistrets API, då förändringar kommer innebära att befintliga API-lösningar behöver anpassas för de företag som vill fortsätta använda API för att lämna uppgifter. Kostnaden för att anpassa sitt IT-system gäller även för de tjänsteleverantörer som utvecklat en API-lösning utan att själva vara rapporteringsskyldiga.

7.2.3 Avfallsproducent av farligt avfall

Med avfallsproducent avses den som ger upphov till ett farligt avfall, men konsekvensbeskrivningen i det här avsnittet kan i de flesta fall även appliceras på en avfallsinnehavare som, exempelvis i egenskap av insamlare eller behandlare, överlämnar ett farligt avfall till någon annan som ska transportera det. Cirka 57 000 verksamhetsutövare hade den sista december 2025, i egenskap av avfallsproducent, lämnat uppgifter till avfallsregistret sedan bestämmelserna om rapporteringsskyldighet trädde i kraft under november 2020. Det faktiska antalet avfallsproducenter som omfattats av antecknings- och rapporteringsskyldighet kan emellertid antas vara upp till 1,3 miljoner och inkluderar alla verksamheter i Sverige.

Den som producerar farligt avfall kommer enligt förslaget att omfattas av krav på att ta fram transportanteckning i samband med att avfallet ska transporteras bort från den plats där det uppstod. Detta moment ersätter dels dagens anteckningsskyldighet, dels dagens skyldighet att, tillsammans med eventuell transportör, ta fram transportdokument. Förslagen innebär förenklingar för avfallsproducenten genom att

- tidsramen för att lämna uppgifterna i transportanteckningen till avfallsregistret utökas till fem arbetsdagar, jämfört med dagens tidsfrist på två arbetsdagar.
- arbetsmomentet att ta fram transportanteckning ersätter både skyldigheten att ta fram anteckning som transportdokument i befintligt regelverk.
- det nuvarande kravet på signering av transportdokumentet avskaffas.
- gemensamt ansvar för transportanteckningen öppnar för samrapportering utan underliggande ombudsavtal.

Sammantaget förväntas dessa förenklingar leda till minskade administrativa kostnader och ökad flexibilitet för verksamhetsutövare i efterlevnad av reglerna.

Om avfallsproducenten anlitar någon annan att hämta avfallet så kommer ansvaret för att ta fram transportanteckningen att delas mellan avfallsproducenten och den som transporterar bort avfallet. Detta ökar flexibiliteten för verksamheterna att välja hur det gemensamma administrativa ansvaret genomförs. Det ligger på de båda verksamheterna att avtala hur det görs, men Naturvårdsverket bedömer att transportören i många fall kan komma att åta sig att ta fram transportanteckningen, såsom ofta sker idag i samband med rapporteringen. De två anteckningar som ska föras och rapporteras i dag (en för respektive verksamhet) blir i stället genomförd genom ett arbetsmoment vilket innebär en administrativ lättnad.

Det föreslagna kravet på att kunna uppvisa identifikationsnummer kan tillföra ett nytt administrativt arbetsmoment för verksamhetsutövare, beroende på hur de väljer att agera. I avsnitt 6.4 nämns ytterligare möjligheter att förenkla verksamheternas informationshantering genom strategiska utvecklingsinsatser som möjliggör elektroniskt överlämnande av kopior och identifikationsnummer.

Liksom i dag kommer det vara fortsatt möjligt för en verksamhet som föredrar att hantera dokumentationen fysiskt eller i ett eget system att göra det, under villkor att uppgifterna lämnas till avfallsregistret och att identifikationsnumret lämnas till mottagaren i tid. Det kan dock antas att en mottagare kan komma att ställa krav på att kopia på transportanteckning och identifikationsnummer ska finnas framtaget redan när avfallet lämnas, för att underlätta sina egna dokumentationskrav.

Förslaget om identifikationsnummer och att mottagaren ska lämna sina uppgifter även om avfallsproducenten inte har gjort så inom fem arbetsdagar innebär att tillsynsmyndigheten kommer få bättre underlag för att identifiera aktörer som inte uppfyller sina antecknings- och rapporteringsskyldigheter.

Avfallsproducenter med mobil installations-, underhålls-, reparationsverksamhet eller annan liknande serviceverksamhet

För den avfallsproducent som ger upphov till begränsade mängder farligt avfall (högst 200 kilogram eller 200 liter), i samband med mobil installationsverksamhet, underhållsverksamhet, reparationsverksamhet eller annan liknande serviceverksamhet föreslås att krav på transportanteckning inte ska gälla vid transport av eget avfall från den plats där avfallet uppstod till den plats där verksamheten lagrar sitt avfall. Undantaget innebär en betydande lättnad mot dagens krav på att transportdokument och anteckning ska tas fram och rapporteras till avfallsregistret vid varje enskild transport.

Avfallsproducenter som hanterar sitt farliga avfall i ett gemensamt avfallsutrymme

För den som tillfälligt lagrar sitt farliga avfall i ett gemensamt avfallsutrymme, i direkt anslutning till en kontorsanläggning, flerbostadshus, galleria eller gemensam lokal för yrkesmässig hygienisk verksamhet, föreslås ytterligare lättnader i syfte att förenkla verksamhetens antecknings- och rapporteringsskyldighet. Lättnaderna innebär att avfallsproducenten inte längre behöver anteckna uppgifter om när och vem som transporterar bort avfallet. De uppgifter som ska ingå i anteckningen i samband med att avfall lämnas till det gemensamma avfallsutrymmet ska dessutom endast rapporteras halvårsvis. Förslaget är utformat för att i första hand träffa verksamheter som förväntas ge upphov till endast mindre mängder farligt avfall.

För de flesta avfallsproducenter som i dag eftersträvar att uppfylla sin antecknings- och rapporteringsskyldighet innebär förslaget en minskad administrativ börda. Det har hittills varit svårt för verksamheter som lämnar avfall till ett gemensamt avfallsutrymme att känna till vilka transportörer som anlitats av fastighetsägaren samt när i tid transport av avfallet genomförts.

7.2.4 Transportörer av farligt avfall¹⁷

Med transportör avses i det här avsnittet den som transporterar sitt eget eller någon annans farliga avfall, inklusive den som hämtar någon annans avfall i syfte att transportera det till en plats där det tillfälligt ska lagras eller behandlas. Med transportör avses däremot inte den som transporterar bort sitt eget avfall från den plats där det uppstått och som därmed i stället avses i avsnitt 7.2.3.

Cirka 6 000 insamlare och 12 500 transportörer har hittills lämnat uppgifter till avfallsregistret. En del av de verksamheter som har samlat in avfallet har endast tagit emot det på sin anläggning och inte själva agerat som transportör. En del verksamhetsutövare är både insamlare och transportör vid olika tillfällen. Därför är antalet transportörer som omfattas av det nya förslaget sannolikt lägre jämfört med en sammanräkning av de bägge kategorierna ovan. Antalet transportörer blir också färre genom att verksamheter inom mobil installations-, underhålls- eller serviceverksamhet föreslås bli undantagna kravet på att ta fram transportanteckning vid transport av eget avfall till den plats där verksamheten vanligtvis lagrar sitt avfall.

Länsstyrelsernas nationella register över transportörer av avfall som har tillstånd eller gjort anmälan om transport av farligt avfall (enligt 5 kap. avfallsförordningen eller Naturvårdsverkets forskrift SNF 2022:2) ger uppgiften att antalet unika verksamhetsutövare i dag är cirka 13 000.¹⁸

Naturvårdsverkets förslag innebär att den som transporterar någon annans farliga avfall har ett gemensamt ansvar med lämnaren att ta fram transportanteckning, rapportera uppgifterna till avfallsregistret, och överlämna identifikationsnummer till den som tar emot avfallet (om det inte är samma verksamhet). De aktörer som enligt nuvarande regler är insamlare eller transportörer (med delvis olika bestämmelser) kommer i fortsättningen att ha ensade krav i fråga om vilka uppgifter som ska lämnas. Det blir då tydligare i vilken roll en aktör har och vilka krav som ska uppfyllas. Vi bedömer att dessa regeländringar kommer att förenkla rapporteringen och ge större flexibilitet för den som i dag anteckningar och rapporterar i samband med transport av någon annans avfall, samtidigt som spårbarheten förbättras.

Vi ser det som sannolikt att de transportörer som idag agerar ombud för sina kunder i genomförande av rapporteringen kommer fortsätta vilja erbjuda denna tjänst. Det gemensamma ansvaret innebär att transportanteckningen enbart behöver tas fram och rapporteras en gång, och i vanliga fall kommer det inte längre att behövas ett underliggande ombudsavtal. Detta innebär också en förenkling.

¹⁷ Den som transporterar någon annans farliga avfall direkt från lämnaren (exempelvis en avfallsproducent) till behandling eller till en annan verksamhet, ska anteckna i egenskap av transportör (6 kap. 2 §). Begreppet insamlare, som det ska förstås enligt den anteckningsskyldighet som följer av 6 kap. 3 § avfallsförordningen, syftar på den som hämtar eller tar emot ett farligt avfall i syfte att lagra det.

¹⁸ Länsstyrelserna (2025). Kontrollera avfallstransportörer.
<https://www.kontrolleraavfallstransportorer.se/> [2025-01-14].

Det föreslagna kravet på att kunna uppvisa identifikationsnummer kan innebära att rutiner behöver ändras och att en viss ökad administration uppstår för de verksamheter som väljer att nyttja andra lösningar än Naturvårdsverkets IT-system för att ta fram transportanteckningen. Samtidigt upphör kravet på signering av transportdokumentet vilket är en förenkling.

Tidsramen för att lämna uppgifterna i transportanteckningen till avfallsregistret utökas genom förslaget till fem arbetsdagar från dagens två arbetsdagar. Det ger större flexibilitet för transportören.

Enligt förslaget utökas skyldigheten för transportörer att spara transportanteckningar från dagens 12 månader till tre år. Anteckningarna ska alltså sparas lika länge oavsett om det är hos en avfallsproducent, lämnare eller mottagare. Detta förtydligande, som harmoniserar krav på transportörer med andra aktörer, kan samtidigt medföra en viss ökad administrativ kostnad för transportörer.

Förslaget på ändring i 6 kap. avseende begreppet transport innebär ett förtydligande att en förflyttning som endast sker inom ett område där det farliga avfallet produceras, lagras eller behandlas inte omfattas av begreppet och därför inte kräver en transportanteckning. Förutom att förtydligandet kan minska problem med tolkningsfrågor förväntas ändringen i praktiken få obetydliga konsekvenser för verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter eftersom Naturvårdsverket redan vägleder på detta sätt i dag.

Insamlare som hämtar farligt avfall från gemensamt avfallsutrymme

Naturvårdsverket förslag i avsnitt 6.1.7 om att förenkla transportanteckningen för den som hämtar farligt avfall från ett gemensamt avfallsutrymme bör innebära väsentligt lägre administrativa krav för en insamlare som omfattas och inte längre är skyldig att samla in och rapportera uppgifter om vem som gett upphov till vilken avfallsmängd.

7.2.5 Mottagare av farligt avfall

Med mottagare avses i det här avsnittet den som tar emot ett farligt avfall från någon annan och som enligt befintligt regelverk är antecknings- och rapporteringsskyldig antingen i egenskap av insamlare (6 kap. 3 § 1 avfallsförordningen) eller behandlare (6 kap. 5 § 1). Förslaget kan dock innebära att även andra aktörer ska betraktas som mottagare när de tar emot ett farligt avfall från någon annan. Cirka 680 behandlare, utöver de cirka 6 000 insamlare som nämnts tidigare, har i egenskap av mottagare lämnat uppgifter till avfallsregistret fram till och med den 31 december 2025. Av de som rapporterat att de tagit emot farligt avfall för behandling har 264 verksamheter lämnat uppgifter om behandlingsresultat.

Den som (oftast i egenskap av insamlare eller behandlare) tar emot eller har hämtat ett farligt avfall till en egen anläggning ska enligt förslaget ta fram en mottagaranteckning. Enligt förslaget ska uppgifterna i mottagaranteckningen, inklusive identifikationsnummer från den föregående transportanteckningen, lämnas till avfallsregistret inom totalt 10 arbetsdagar. Som nämns i avsnitt 6.4 ser

vi ytterligare möjligheter att förenkla verksamheternas informationshantering genom strategiska utvecklingsinsatser som möjliggör elektroniskt överlämnande av kopior och identifikationsnummer.

Sett utifrån nuvarande problembild som beskrivs i avsnitt 4.2 innebär Naturvårdsverkets förslag mer flexibla villkor. Därtill ökar flexibiliteten genom att tidsramen för att göra anteckning förlängs till fem arbetsdagar, med ytterligare fem arbetsdagar för att göra rapporteringen. Mottagaren får då mer tid att bedöma avfallens egenskaper och eventuellt behov av omklassificering, innan rapportering görs till avfallsregistret.

Förslaget om att införa ett identifikationsnummer som ska överlämnas till mottagaren, och som ska anges vid mottagarens egen rapportering, kan innebära ökad administration. Naturvårdsverket bedömer dock att en mottagare i de flesta fall kan ställa egna krav på när och hur identifikationsnumret ska överlämnas för att minska den egna administrativa bördan.

Införandet av ett identifikationsnummer tillsammans med tekniska anpassningar av avfallsregistrets IT-system förväntas medföra att det blir tekniskt möjligt att i efterhand tillåta att en specifik avfallsmängd (avfallstyp och vikt) som förekommer i en rapport delas upp i flera nya avfallsmängder. Detta innebär inte i sig en förenkling, men är en funktion som tidigare efterfrågats av mottagare.

7.2.6 Verksamhet som ska rapportera behandlingsresultat

Förslagen innebär inga väsentliga förändringar i fråga om att föra anteckningar, sammanställa och rapportera uppgifter om behandlingsresultat. Men tidsramen för rapporteringen föreslås bli halvårsvis i stället för kvartalsvis, vilket förväntas minska de administrativa kostnaderna för behandlare.

7.2.7 Handlare och mäklare för avfall

Hittills har cirka 1 300 verksamheter som handlar eller mäklar med farligt avfall lämnat uppgifter till avfallsregistret.

Förslaget att handlare och mäklare får sammanställa och rapportera sina uppgifter halvårsvis, i stället för vid varje enskild transaktion, innebär en viss administrativ lättnad.

Den administrativa bördan ökar för de handlare och mäklare som ofta även hanterar det farliga avfall som mäklats eller handlats i annan egenskap och därmed omfattas av nuvarande undantag i 6 kap. 4 § stycket 3. Förslaget innebär att en anteckning alltid ska föras när ett farligt avfall mäklas, köps eller säljs, oavsett om verksamhetsutövaren samtidigt är skyldig att ta fram en transportanteckning eller mottagaranteckning. Ändringen bidrar samtidigt till att tydliggöra kraven. När undantaget tas bort förbättras också tillsynsmyndigheternas möjligheter att få en sammanhållen överblick över en handlare eller mäklares verksamhet.

7.2.8 Aktörer som samlar in farligt avfall från hushåll

Naturvårdsverkets förslag innebär att nuvarande undantag från antecknings- och rapporteringsskyldighet utvidgas för kommunen och den som kommunen anlitar (entreprenörer) när farligt avfall samlas in från hushåll. Syftet är främst att tydliggöra vem och när undantagen gäller. Detta förväntas bidra till minskad administration och samtidigt minskad risk för oavsiktliga fel och överträdelser.

Kommunen ansvarar för att farligt avfall från hushållen transporteras bort och behandlas. Det vill säga att denna verksamhet inte är i konkurrens med privata aktörer och vi ser därför ingen risk för att det utvidgade undantaget ska påverka konkurrensförhållanden för företag.

7.2.9 Verksamheter som tar emot visst producentansvarsavfall från hushåll

Det föreslagna undantaget för verksamheter som tar emot konsumentelutrustning och bärbara batterier från hushåll (dvs. visst avfall som omfattas av producentansvar och som är farligt avfall) förväntas innebära en betydande förenkling för berörda verksamheter. Verksamheten kommer inte längre behöva föra anteckningar när avfallet tas emot. I stället ska en transportanteckning föras när avfallet transporteras bort från den plats där avfallet samlades in.

Förslaget berör alla butiker som yrkesmässigt säljer eller skänker elutrustning till en användare och som enligt förordning (2022:1276) om producentansvar för elutrustning är skyldiga att ta emot uttjänt konsumentelutrustning. Det saknas uppgifter om hur många butiker som berörs av detta krav. Sett utifrån data i SCB:s Företagsregister (relevanta SNI-koder inom detaljhandel, SNI-kod 47) kan det handla om en delmängd av de drygt 20 000 arbetsställen där konsumentelutrustning kan säljas. När det gäller bärbara batterier berör undantaget de verksamheter som ingår i de insamlingssystem som ska upprättas av producenter eller godkänd producentansvarsorganisation (PRO). Hur många verksamheter det är saknas det uppgifter om i nuläget eftersom insamlingssystem är under uppbyggnad.

7.2.10 Fastighetsägare som tillhandahåller gemensamt avfallsutrymme för verksamheter

Förslaget om undantag enligt avsnitt 6.1.7 berör inte direkt den som endast tillhandahåller ett gemensamt avfallsutrymme för verksamheter. Med förslaget följer dock att uppgifter (om vem som tillhandahåller ett avfallsutrymme och på vilken adress) kommer att tillgängliggöras i avfallsregistret för tillsynsmyndighet och brottsbekämpande myndighet genom berörda avfallsproducenter och insamlares rapportering.

7.3 Statliga och kommunala myndigheter i tillsyn och brottsbekämpande arbete

Förslaget berör i första hand Naturvårdsverket, myndigheter som med stöd av avfallsregistret bedriver tillsyn på avfall eller farligt gods, samt brottsbekämpande myndigheter som tar del av uppgifter i avfallsregistret för att utreda miljöbrott.

Berörda tillsynsmyndigheter omfattar Sveriges 290 kommuner (eller eventuella miljöförbund som tillsynen bedrivs genom), 21 länsstyrelser, Kemikalieinspektionen, Forsvarsinspektören för hälsa och miljö, samt Polismyndigheten som tillsynsmyndighets vid transport av farligt gods. Med brottsbekämpande myndigheter avses Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket.

Statliga och kommunala myndigheter berörs även som verksamhetsutövare och ingår därmed i konsekvensbeskrivningen under 7.2.

7.3.1 Naturvårdsverket

Förslagen innebär att avfallsregistret och samtliga IT-system som är kopplade till registret behöver anpassas, vilket framgår av bedömningen i avsnitt 6.4. Utöver dessa nödvändiga justeringar bedömer Naturvårdsverket att det finns betydande möjligheter för myndigheten att ytterligare förenkla verksamheternas informationshantering genom strategiska utvecklingsinsatser.

Vi bedömer att de utpekade förändringarna är positiva sett till spårbarhet och datahantering. Olikheter i strukturen på uppgifter som lämnats före respektive efter de nya reglernas ikraftträdande kan emellertid påverka möjligheterna att göra sökningar och analys av uppgifter.

Samtliga API:er till avfallsregistret behöver anpassas efter föreslagna regeländringar. Verksamhetsutövare, tillsynsmyndigheter och tjänsteleverantörer kommer behöva vägledning från Naturvårdsverket för att anpassa sina eventuella IT-lösningar som nyttjar något av avfallsregistrets API:er. Naturvårdsverket kommer även behöva anpassa e-tjänsten för att lämna uppgifter till avfallsregistret, samt avfallsregistrets tillsynsportal för tillsynsmyndigheter. Dessa åtgärder för att anpassa och utveckla systemen förväntas dock till stor del kunna bygga vidare på redan pågående utvecklingsarbete hos Naturvårdsverket.

Förändringarna av avfallsregistrets API innebär att Naturvårdsverket behöver förnya sin onboardingprocess och behov av en uppdaterad testmiljö för den som ska uppdatera sin API-lösning. Vi förväntar oss även att antalet valideringsfel vid anrop till avfallsregistret (anrop som gjorts felaktigt och därmed inte tagits emot) kommer att öka under perioden strax efter att ett nytt avfallsregister driftsätts, vilket kan komma att innebära ett ökat tryck på vägledning.

Naturvårdsverkets vägledning kring avfallstransporter och antecknings- och rapporteringsskyldighet behöver uppdateras som en följd av föreslagna regeländringar. Det kan under en övergångsperiod förväntas komma fler frågor till Naturvårdsverket och behov av vägledning till berörda verksamheter.

Regeländringarna skulle behöva kommuniceras till berörda branscher och tillsynsmyndigheter innan ikraftträdande, även för att uppmärksamma nödvändiga anpassningar av rutiner och IT-system som verksamheterna kan behöva göra själva.

Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2020:5) om antecknings- och rapporteringsskyldighet och lämnande av uppgifter om farligt avfall till avfallsregistret och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2022:2) om transport av avfall behöver uppdateras om de förslagna regeländringarna genomförs.

Förslaget förväntas bidra till att myndighetens möjligheter för uppföljning och framtagande av statistik baserat på att uppgifterna i registret blir enklare att tolka. Över tid förväntas dessutom rapporteringen bli mer korrekt och medföra bättre kvalitet på data.

Naturvårdsverket bedömer sammantaget att utvecklingsarbetet enligt ovan kommer att bli omfattande och medföra kostnader för myndigheten, även om det till stor del kan bygga på redan påbörjad utveckling. Genomförandet av de nödvändiga anpassningarna i avfallsregistret förutsätter att Naturvårdsverket tillförs medel för detta, liksom för genomförande av strategiska utvecklingsinsatser för att realisera möjligheter till ytterligare förenkling. De initiala utvecklingskostnaderna beräknas uppgå till mellan 5–10 miljoner kr. Även myndighetens drift- och förvaltningskostnader kan komma att påverkas.

Naturvårdsverket skulle inledningsvis behöva lägga mer resurser på vägledning och kommunikation, samt att uppdatera föreskrifter. Förenklade och förtydligade regler kan dock förväntas minska behovet av vägledning på längre sikt.

7.3.2 Tillsynsmyndigheter och brottsbekämpande myndigheter

Förslagen i denna framställan har utformats med delsyfte att förbättra berörda myndigheters förutsättningar för att bedriva en välplanerad, riskbaserad och effektiv operativ tillsyn. Vi bedömer att det kan uppnås genom att bestämmelserna tydliggörs och uppgifterna i avfallsregistret blir enklare att tolka. När transporten och berörda avfallsinnehavare kopplas till ett identifikationsnummer förbättras spårbarheten för farligt avfall, och det blir tydligare för den som ska tillsyna en transport när en aktör saknas i avfallskedjan eller när uppgifter mellan avfallsinnehavare skiljer sig åt.

Vissa av förenklingsförslagen för verksamhetsutövare kan samtidigt försvåra möjligheterna att bedriva tillsyn på vissa verksamheter. Det gäller exempelvis vid tillsyn på avfallsproducenter som hanterar sitt farliga avfall i ett gemensamt avfallsutrymme, eller verksamhet som bedriver service och underhåll.

Tillsyn på mäklare och handlare möjliggörs genom att undantaget i 6 kap. 4 § tredje stycket avfallsförordningen tas bort. Men förslaget att uppgifterna ska sammanställas och rapporteras halvårsvis kan samtidigt försämra underlaget för tillsynen.

Naturvårdsverket bedömer att berörda myndigheter kommer behöva en omställningsperiod för att sätta sig in i de ändrade bestämmelserna och anpassa sina tillsynsrutiner. De tillsynsmyndigheter som tagit fram vägledning om transportdokument eller antecknings- och rapporteringsskyldighet kommer även att behöva justera sin vägledning.

Tillsynsmyndigheter som använder en egen IT-lösning för att ta del av uppgifter i avfallsregistret via avfallsregistrets API kommer att behöva göra anpassningar. Vi bedömer att det i dag kan beröra färre än 10 myndigheter. Flera andra myndigheter använder dock API-lösningar som har utvecklats och förvaltas av någon av de tjänsteleverantörer som nämnts tidigare.

7.4 Påverkan på samhället i stort inklusive miljö och sociala konsekvenser

Förslagen förväntas bidra till ett förbättrat spårbarhetssystem för farligt avfall. Det kommer att förbättra möjligheterna för tillsynsmyndigheter och brottsbekämpande myndigheter att bedriva effektiv tillsyn och att uppmärksamma oseriös eller illegal avfallshantering. Detta kan i förlängningen antas ha viss förebyggande effekt på verksamheternas regelefterlevnad i stort, om sannolikheten att upptäcka fusk ökar.

Avfallsbrott är idag ett växande problem som orsakar både ekonomisk, miljö- och hälsomässig skada för samhället. Ett förenklat genomförande av verksamheternas dokumentations och rapportering av farligt avfall kan bidra till minskade administrativa kostnader och bättre konkurrensvillkor för de verksamheter som aktivt försöker uppfylla sina skyldigheter idag. Det kan i förlängningen bidra till bättre lönsamhet för svenska företag och nya arbetstillfällen. Förslagen kan sammantaget förväntas bidra till positiva konsekvenser för samhället och miljömålet giftfri miljö.

7.5 Det kommunala självstyret

Naturvårdsverket har övervägt om förslagen i redovisningen innebär en inskränkning i den kommunala självstyrelsen, och om förslagen i så fall går utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett dem.

Vi bedömer att förslagen inte innebär någon inskränkning i den kommunala självstyrelsen. De författningsändringar som föreslås förändrar inte det grundläggande ansvar enligt 6 kap. avfallsförordningen som de kommunala nämnderna omfattas av i egenskap av både verksamhetsutövare och tillsynsmyndighet, utan syftar till att förenkla genomförandet av bestämmelserna och stärka kommunens förmåga att bedriva en väl planerad, riskbaserad och effektiv operativ tillsyn.

Naturvårdsverkets förslag förväntas inte generera några nya kostnader för de kommunala nämnderna utöver de omställningar i rutiner och vägledning som

nämns under 7.3.2. För ett fåtal kommuner kan kostnader även uppstå i samband med att IT-system som utnyttjar avfallsregistrets API-lösningar behöver anpassas.

Naturvårdsverket bedömer sammantaget att förslagen inte medför behov av ytterligare finansiering i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen.

7.6 Alternativa lösningar

Naturvårdsverket ser på en övergripande nivå inte andra alternativ än att föreslå ändringar bestämmelserna i avfallsförordningen, utöver den utveckling av avfallsregistrets IT-system som redan pågår. Myndigheten har arbetat med vägledning sedan spårbarhetssystemet infördes och vår bedömning är att det inte är tillräckligt för att uppfylla syftet med spårbarhetssystemet och förenkla för verksamheter.

Alternativa former av regeländringar eller åtgärder, samt för och nackdelar med dessa, diskuteras i skälen till respektive delförslag i avsnitt 6.1.

Ett handlingsalternativ för regeringen kan vara att endast genomföra delar av de förslagen i denna framställan. Naturvårdsverket bedömer dock att författningsförslagen behöver genomföras i sin helhet för att uppnå önskade effekter i form av förenklingar för företag och förbättrad spårbarhet för farligt avfall.

7.7 Proportionalitetsbedömning

Syftet med Naturvårdsverkets förslag är dels att

- förenkla verksamheternas antecknings- och rapporteringsskyldighet för farligt avfall
- förbättra tillsynsmyndigheternas förutsättningar för att utöva tillsyn och förebygga avfallsbrott.

Förslagen i framställan är tänkta att göra regelverket totalt sett mer proportionerligt jämfört med idag, då kostnaderna förväntas minska för dem som försöker efterleva kraven, samtidigt som nyttan av de uppgifter som lämnas till avfallsregistret ökar.

Som framgår i avsnitt 2.2 har Naturvårdsverket fört dialoger med flera berörda branscher och tillsynsmyndigheter under genomförandet av uppdraget. Våra förslag har successivt utformats och justerats utifrån de perspektiv, synpunkter och underlag som berörda aktörer har bidragit med. Utifrån lärdomar från dialogmöten har vi gjort avvägningar mellan verksamheternas behov och hur förenklingar kan påverka tillsynsmyndigheternas data-underlag och andra förutsättningar.

Vi har utvecklat analys och slutsatser om delförslag utifrån synpunkter och förslag från både branschorganisationer och tillsynsmyndigheter, till exempel i fråga om undantag vid transport av eget avfall som uppstått till följd av installations-, underhålls-, eller annan serviceverksamhet (avsnitt 6.1.6). Som en del i detta har vi även undersökt alternativa lösningar i hur andra EU-länder har reglerat

motsvarande verksamhet. Vi har i några delar sett över myndighetens tidigare tolkningar av vilka minimi-krav som följer av EU-rätten för att undvika högre ställda krav än nödvändigt (se även avsnitt 7.8).

7.8 Förslagets överensstämmelse med EU-rätten och internationella överenskommelser

7.8.1 Överensstämmelse med avfallsdirektivet

I avsnitt 3.1.1 beskriver vi hur de svenska bestämmelserna om spårbarhet för farligt avfall i 6 kap. avfallsförordningen behöver vara förenliga med artikel 19.2 och artikel 35 i avfallsdirektivet. Det nuvarande kravet på transportdokument i 6 kap. 19 § avfallsförordningen genomför artikel 19.2, medan övrig antecknings- och rapporteringsskyldighet enligt kapitlet genomför artikel 35.

Naturvårdsverket har utformat författningsförslagen så att de överensstämmer med artikel 19.2 och artikel 35 i avfallsdirektivet, även om terminologin inte är densamma. I avsnitt 6.1 beskriver vi våra överväganden om detta närmare, i skälen till respektive delförslag.

Tabellen nedan sammanfattar hur Naturvårdsverkets förslag förhåller sig till kraven i avfallsdirektivet.

Tabell 2 Sammanfattning av förslagets överensstämmelse med avfallsdirektivet

Krav enligt avfallsdirektivet	Genomförande i 6 kap. avfallsförordningen enligt Naturvårdsverkets förslag
Artikel 19.2	3–4 §§
Om farligt avfall överläts inom en medlemsstat, ska det åtföljas av ett identifieringsdokument, som får vara i elektronisk form, med lämpliga uppgifter enligt bilaga I B till förordning (EG) nr 1013/2006	Krav på att en transportanteckning ska tas fram innan farligt avfall transporteras inom Sverige samt vilka uppgifter transportanteckningen ska innehålla.
	12 §
	Krav på att en transportanteckning som tagits fram enligt 3–4 §§ på begäran från tillsynsmyndigheten ska kunna uppvisas under den transport som transportanteckningen avser.
Artikel 35.1	
Krav på att föra register för följande aktörer:	
Verksamhetsutövare som avses i artikel 23.1 (dvs behandlare av farligt avfall)	5 §
	Krav på behandlare att ta fram en mottagaranteckning när de tar emot det farliga avfallet.

	8 § Krav på behandlare att anteckna behandlingsresultat.
	3–4 §§ Krav på behandlare att ta fram en transportanteckning innan farligt avfall transporteras bort.
Producenter av farligt avfall	3 § Krav på att en transportanteckning ska tas fram innan farligt avfall transporteras inom Sverige- 4 § andra stycket Krav på att om avfallet transporteras från den plats där det uppkommit ska transportanteckningen även innehålla uppgifter om vem som producerat avfallet. 6 § Särskilt krav på anteckning för avfallsproducenter som lämnar avfallet till ett gemensamt avfallsutrymme. 10 § Krav på att även avfallsproducenter som inte är lämnare eller transportörer (och således inte är anteckningsskyldiga) ska spara en transportanteckning.
Verksamhetsutövare som yrkesmässigt samlar in farligt avfall	5 § Krav på insamlare att ta fram en mottagaranteckning när de tar emot det farliga avfallet. (dock med vissa undantag i 29 §) 3–4 §§ Krav på insamlare att ta fram en transportanteckning innan farligt avfall transporteras bort.
Verksamhetsutövare som yrkesmässigt transporterar farligt avfall	3–4 §§ Krav på att en transportanteckning ska tas fram innan farligt avfall transporteras inom Sverige samt vilka uppgifter

	transportanteckningen ska innehålla. (dock med vissa undantag i 27–28 §§)
Verksamhetsutövare som yrkesmässigt agerar som handlare och mäklare av farligt avfall	7 § Krav på den som är handlare eller mäklare att anteckna vissa uppgifter.
Artikel 35.1 Krav på göra uppgifter tillgängliga för de behöriga myndigheterna genom det eller de elektroniska register som ska inrättas.	16 § Krav på att den som är anteckningsskyldig ska lämna uppgifterna till avfallsregistret.
Artikel 35.2 Krav på att registren ska sparas i minst tre år, utom när det gäller verksamhetsutövare som transporterar farligt avfall, vilka ska spara registren i minst tolv månader.	10 § Krav på att samtliga antecknings-skyldiga verksamhetsutövare, inklusive transportörer, ska spara anteckningarna i minst tre år. Kravet gäller även avfallsproducenter som inte är lämnare eller transportörer (och således inte är anteckningsskyldiga).
Artikel 35.2 Krav på att dokumentation som visar att avfallet har hanterats ska uppvisas på begäran av de behöriga myndigheterna eller en tidigare innehavare.	11 § Krav på att den som är anteckningsskyldig (eller är en icke-anteckningsskyldig avfallsproducent) ska ge tidigare avfallsinnehavare, avfallsinnehavare som tagit emot avfallet och tillsynsmyndigheten möjlighet att ta del av innehållet i anteckningarna, om den tidigare innehavaren, mottagaren eller myndigheten begär det.

7.8.2 Överensstämmelse med andra EU-rättsakter

Naturvårdsverket har i en framställan till regeringen den 26 februari 2026 (ärendenummer NV-26-001805) föreslagit att spårbarhet för avfall som innehåller långlivade organiska föreningar (POPs-avfall) införs genom ändringar i 6 kap. avfallsförordningen. Enligt det förslaget kommer spårbarhet för POPs-avfall införas enligt samma regler som föreslås i denna framställan om förändringar i reglerna för spårbarhet för farligt avfall. Naturvårdsverket har i framställan om spårbarhet för POPs-avfall beskrivit hur det förslaget stämmer överens med EU-rätten.

7.9 Utvärdering av föreslagna ändringar

Om förslagen i denna framställan genomförs kommer Naturvårdsverket, liksom tidigare, att löpande samla erfarenheter och synpunkter från berörda aktörer. Det görs genom löpande dialoger med branschorganisationer, enskilda verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter. Vi förutser att telefonsamtal och skriftliga frågor som noteras i Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem kommer

fortsätta att vara viktiga källor för fortsatta förbättringsförslag och ge underlag för eventuella åtgärder.

Naturvårdsverket kommer också att använda nämnda typer av synpunkter från berörda aktörer när vi utvecklar vägledning till förändrade regler. Vägledningen kommer sedan att behöva uppdateras löpande, likt den görs i dag.

Naturvårdsverket bedömer att våra fortsatta löpande kontakter med berörda aktörer kommer att ge tillräckligt underlag för att följa upp och utvärdera om förändringar i regler och system får avsedda effekter i form av bland annat förenkling av administrativa krav och ökad nytta av uppgifter som samlas i avfallsregistret.

Myndigheten kommer även att använda statistik från avfallsregistret som underlag för indikatorer för att följa upp att efterlevnaden av reglerna faktiskt ökar som förväntat efter att förenklingar har genomförts.

8. Författningskommentarer

8.1 Förslaget till förordning om ändring i avfallsförordningen (2020:614)

6 kap. Spårbarhet för vissa typer av avfall

Rubriken till 6 kap. ändras, från *Spårbarhet för farligt avfall* till *Spårbarhet för vissa typer av avfall*, eftersom bestämmelserna i 6 kap. även föreslås gälla för icke-farligt avfall som innehåller långlivade organiska föroreningar över de koncentrationsgränser som anges i bilaga IV till förordning (EU) 2019/1021.

Ordförklaringar och tillämpningsområde

1 § I detta kapitel avses med

transport: förflyttning av farligt avfall med transportmedel samt sådan lastning, lossning och annan hantering av avfallet som utgör ett led i förflyttningen, dock inte förflyttning endast inom ett område där avfallet produceras, lagras eller behandlas,

lämnare: den som i eller i samband med en yrkesmässig verksamhet överlämnar farligt avfall för transport utan att själv vara transportör,

transportör: den som i eller i samband med en yrkesmässig verksamhet transporterar farligt avfall,

mottagare: den som i eller i samband med en yrkesmässig verksamhet tar emot farligt avfall, dock inte när avfall tas emot efter transport mellan platser inom samma verksamhet utan att avfallet byter innehavare, och

gemensamt avfallsutrymme: utrymme inom eller i direkt anslutning till kontorsanläggning, flerbostadshus, galleria eller gemensam lokal för yrkesmässig hygienisk verksamhet där flera avfallsproducenter inför transport tillfälligt får lagra farligt avfall som uppkommit

1. i den egna verksamheten, och
2. i nära anslutning till det gemensamma avfallsutrymmet.

Paragrafen innehåller definitioner av vissa i kapitlet centrala begrepp.

Definitionen av *transport* överensstämmer i stort sett med den i 3 § lagen (2006:263) om transport av farligt gods, förutom att ordet ”förvaring” inte anges i Naturvårdsverkets förslag. *Lämnare* definieras på samma sätt som i nuvarande 19 § första stycket 1 avfallsförordningen. *Transportör* är den som utför transporten och *mottagare* är den som tar emot avfallet efter transport. Det förtydligas att man inte anses vara en mottagare (och således inte heller skyldig att ta fram en mottagaranteckning enligt 5 §) när avfall tas emot efter transport mellan platser inom samma verksamhet utan att avfallet byter innehavare.

Definitionen av *gemensamt avfallsutrymme* avgör när den förenklade anteckningsskyldigheten för vissa avfallsproducenter enligt 6 § kan tillämpas.

Överväganden avseende begreppet transport finns i avsnitt 6.1.8, begreppet mottagare finns i avsnitt 6.1.2 och begreppet gemensamt avfallsutrymme finns i avsnitt 6.1.7.

2 § Vad som i detta kapitel gäller för farligt avfall gäller även för icke-farligt avfall som innehåller långlivade organiska föroreningar över de koncentrationsgränser som anges i bilaga IV till förordning (EU) 2019/1021.

Paragrafen anger att bestämmelserna i 6 kap. även ska gälla för icke-farligt avfall som innehåller långlivade organiska föroreningar (POPs) över angivna koncentrationsgränser. Det saknas en motsvarande bestämmelse i nuvarande 6 kap.

Övervägandena finns i Naturvårdsverkets skrivelse den 26 februari 2026 i ärende NV-26-001805.

Anteckningsskyldighet

Transportanteckning

3 § En transportanteckning ska tas fram innan farligt avfall transporteras inom Sverige. Transportanteckningen ska tas fram och godkännas av

1. transportören, och
2. om sådan finns, lämnaren.

Paragrafen innehåller bestämmelser om dels när en transportanteckning ska tas fram, dels vem som ansvarar för att den ska tas fram och godkännas. Om lämnare av avfallet saknas är transportören ensamt ansvarig för att transportanteckningen tas fram, annars är ansvaret delat. Det delade ansvaret motsvarar det som i nuläget finns för framtagande av transportdokument enligt 6 kap. 19 § första stycket 1.

Lämnare och transportör definieras i 1 §.

Kravet på att transportanteckning ska tas fram innan farligt avfall transporteras, samt kravet i 12 § på att anteckningen ska kunna visas upp under transporten, genomför artikel 19.2 i avfallsdirektivet (se tabell 2 i avsnitt 7.8).

Övervägandena finns i avsnitt 6.1.1.

4 § En transportanteckning ska för varje typ av farligt avfall innehålla uppgifter om

1. avfallets vikt i kilogram,
2. datum då transporten ska påbörjas,
3. vem som är lämnare,
4. från vilken plats avfallet ska transporteras,
5. till vilken plats avfallet ska transporteras för att hanteras på annat sätt än att det transporteras eller lastas om,
6. den mottagare som ska hantera avfallet på annat sätt än att det transporteras eller lastas om,
7. vem som är transportör, och
8. transportsätt.

Om avfallet transporteras från den plats där det uppkommit ska transportanteckningen, utöver vad som anges i första stycket, även innehålla uppgifter om vem som producerat avfallet.

Om avfallet transporteras från ett gemensamt avfallsutrymme ska transportanteckningen, i stället för vad som anges i första stycket 3 och andra stycket, innehålla uppgifter om vem som tillhandahåller det gemensamma avfallsutrymmet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka uppgifter en transportanteckning ska innehålla.

I *första stycket* anges vad anteckningen som huvudregel ska innehålla. Dessa krav motsvarar de uppgifter som en transportör i nuläget ska anteckna enligt 6 kap. 2 § samt vad som ska finnas i ett transportdokument enligt 6 kap. 19 §. Detta genomför kravet på att transportören ska föra ett register enligt artikel 35.1 i avfallsdirektivet (se tabell 2 i avsnitt 7.8)

I *andra stycket* finns krav på att om avfallet transporteras från den plats där det uppkommit ska transportanteckningen även innehålla uppgifter om vem som producerat avfallet. Detta genomför kravet på att avfallsproducenter ska föra ett register enligt artikel 35.1 i avfallsdirektivet (se tabell 2 i avsnitt 7.8).

I *tredje stycket* anges att om avfallet transporteras från ett gemensamt avfallsutrymme ska transportanteckningen, i stället för vem som är lämnare eller avfallsproducent, innehålla uppgifter om vem som tillhandahåller det gemensamma avfallsutrymmet. Gemensamt avfallsutrymme definieras i 1 §.

Övervägandena finns i avsnitten 6.1.1 och 6.1.7.

Mottagaranteckning

5 § Mottagaren ska ta fram en mottagaranteckning när farligt avfall tas emot på den plats där avfallet ska hanteras på annat sätt än att det transporteras eller lastas om.

Mottagaranteckningen ska för varje typ av farligt avfall innehålla uppgifter om

1. avfallets vikt i kilogram,
2. datum då avfallet togs emot,
3. på vilken plats avfallet togs emot,
4. vem som är transportör, och
5. vem som är lämnare, om sådan finns.

Uppgifterna ska antecknas senast fem arbetsdagar efter att avfallet togs emot.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en mottagaranteckning ska tas fram samt vilka uppgifter den ska innehålla.

I *första stycket* anges att mottagaranteckning ska tas fram först när farligt avfall tas emot på den plats där avfallet ska hanteras på annat sätt än att det transporteras eller lastas om. En mottagaranteckning behöver således inte tas fram efter varje deltransport i en sammanhängande förflyttning. Vem som är mottagare definieras i 1 §.

I *andra stycket* anges vilka uppgifter en mottagaranteckning ska innehålla. Dessa krav på innehåll motsvarar i stort sett de uppgifter som en insamlare eller behandlare i nuläget ska anteckna när avfall tas emot (jfr 6 kap. 3 § 1 och 5 § första stycket 1). Detta genomför kraven på att behandlare och insamlare ska föra ett register enligt artikel 35.1 i avfallsdirektivet (se tabell 2 i avsnitt 7.8)

I *tredje stycket* anges att uppgifterna ska antecknas senast fem arbetsdagar efter att avfallet togs emot. Detta är en utökning från de två dagar som gäller i dagsläget (jfr 6 kap. 3 § 1 och 5 § första stycket 1).

Övervägandena finns i avsnitt 6.1.2.

Anteckningsskyldighet för vissa avfallsproducenter

6 § Den som producerar farligt avfall i eller i samband med en yrkesmässig verksamhet och placerar avfallet i ett gemensamt avfallsutrymme ska för varje typ av farligt avfall anteckna uppgifter om

1. avfallets vikt i kilogram,
2. var avfallet producerats,
3. datum då avfallet lämnades till det gemensamma avfallsutrymmet, och
4. vem som tillhandahåller det gemensamma avfallsutrymmet.

Uppgifterna ska antecknas löpande och sammanställas halvårsvis senast den sista dagen i januari och juli månad för det närmast föregående halvåret.

Skyldigheten att anteckna enligt första stycket gäller inte avfall som producenten har antecknat enligt 3 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om en förenklad anteckningsskyldighet när avfallsproducenter lämnar avfall till ett gemensamt avfallsutrymme. Vad som är ett gemensamt avfallsutrymme definieras i 1 §.

I *första stycket* anges vilka uppgifter som ska antecknas. Detta genomför kravet på att avfallsproducenter ska föra ett register enligt artikel 35.1 i avfallsdirektivet (se tabell 2 i avsnitt 7.8).

I *andra stycket* anges att uppgifterna ska antecknas löpande och sammanställas halvårsvis.

I *tredje stycket* anges att skyldigheten att anteckna enligt första stycket inte gäller om avfallsproducenten i stället väljer att (i egenskap av lämnare eller transportör) ta fram en transportanteckning enligt 3 §. I dessa situationer föreligger således inte dubbel anteckningsskyldighet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.1.7.

Anteckningsskyldighet för handlare och mäklare

7 § Den som är handlare eller mäklare ska för varje typ av farligt avfall anteckna uppgifter om

1. vem som sålde avfallet eller från vem avfallet förmedlades,
2. datum för när avfallet såldes, förmedlades eller köptes,
3. vikten i kilogram på det avfall som såldes, förmedlades eller köptes, och
4. till vem avfallet såldes eller förmedlades.

Uppgifterna ska antecknas löpande och sammanställas halvårsvis senast den sista dagen i januari och juli månad för det närmast föregående halvåret.

Paragrafen innehåller bestämmelser om anteckningsskyldighet för handlare och mäklare. Handlare och mäklare definieras i 1 kap. 8 § avfallsförordningen.

I *första stycket* anges vilka uppgifter som ska antecknas. Kraven motsvarar den anteckningsskyldighet som i nuläget finns i 6 kap. 4 §, men med mindre språkliga ändringar. Detta genomför kravet på att handlare och mäklare ska föra ett register enligt artikel 35.1 i avfallsdirektivet (se tabell 2 i avsnitt 7.8).

I *andra stycket* anges att uppgifterna ska antecknas löpande och sammanställas halvårsvis. Detta är en regellättnad jämfört med nuvarande krav i 6 kap. 4 § andra stycket att uppgifterna ska antecknas senast två arbetsdagar efter att avfallet såldes, förmedlades eller köptes.

Någon bestämmelse motsvarande 6 kap. 4 § tredje stycket finns inte i paragrafen.

Övervägandena finns i avsnitt 6.1.4.

Anteckningsskyldighet avseende behandlingsresultat

8 § Den som yrkesmässigt behandlar farligt avfall ska för varje typ av farligt avfall när avfallet har behandlats, anteckna uppgifter om

1. avfallets vikt i kilogram,
2. de behandlingsmetoder som har använts,
3. vikten i kilogram på det avfall som efter behandlingen har blivit icke-farligt avfall,
4. den mängd produkter och material i kilogram som har upphört att vara avfall efter att ha förberetts för återanvändning, materialåtervunnits eller återvunnits på annat sätt, och
5. den plats där avfallet har behandlats.

Uppgifterna ska antecknas löpande och sammanställas halvårsvis senast den sista dagen i januari och juli månad för det närmast föregående halvåret.

Paragrafen innehåller bestämmelser om anteckningsskyldighet avseende behandlingsresultat. När en behandlare tar emot farligt avfall ska en mottagaranteckning tas fram enligt 5 § och när en behandlare lämnar eller transporterar bort farligt avfall ska en transportanteckning tas fram enligt 3–4 §§.

I *första stycket* anges vilka uppgifter som ska antecknas. Kraven motsvarar den anteckningsskyldighet som i nuläget finns i 6 kap. 5 § första stycket 1, med tillägg av punkten 5 om den plats där avfallet har behandlats. Detta genomför kravet på att behandlare ska föra ett register enligt artikel 35.1 i avfallsdirektivet (se tabell 2 i avsnitt 7.8).

I *andra stycket* anges att uppgifterna ska antecknas löpande och sammanställas halvårsvis. Detta är en utvidgning jämfört med nuvarande krav i 6 kap. 5 § andra stycket på att uppgifterna ska sammanställas kvartalsvis.

Övervägandena finns i avsnitt 6.1.5.

När avfallet innehåller långlivade organiska föroreningar

9 § Den som antecknar enligt 3–8 §§ ska när avfallet innehåller långlivade organiska föroreningar över de koncentrationsgränser som anges i bilaga IV till förordning (EU) 2019/1021, för varje typ av avfall, ange vilken eller vilka långlivade organiska föroreningar som förekommer i avfallet.

Paragrafen innehåller krav på att den som antecknar enligt 3–8 §§ i vissa fall även ska ange vilken eller vilka långlivade organiska föroreningar som förekommer i avfallet. Detta uppfyller kravet på att Sverige ska vidta åtgärder för att säkerställa kontroll och spårbarhet enligt artikel 7.6 i Europaparlamentets och rådets förordning

(EU) 2019/1021 av den 20 juni 2019 om långlivade organiska föroreningar. Det saknas en motsvarande bestämmelse i nuvarande 6 kap.

Övervägandena finns i Naturvårdsverkets skrivelse den 26 februari 2026 i ärende NV-26-001805.

Skyldighet att spara anteckningar

10 § Den som har antecknat enligt 5–8 §§ ska spara anteckningarna i minst tre år.

En transportanteckning som tagits fram enligt 3–4 § ska i minst tre år sparas av

1. lämnare,
2. transportör, och
3. avfallsproducent som inte är lämnare, transportör eller sådan avfallsproducent som avses i 6 §, om transportanteckningen avser
 - a) avfall som producenten gett upphov till, och
 - b) transport från den plats där avfallet uppkommit.

Paragrafen innehåller skyldighet för samtliga aktörer att spara en anteckning enligt 5–8 §§ eller en transportanteckning enligt 3–4 §§ i minst tre år. Detta genomför kravet på att register ska sparas enligt artikel 35.2 i avfallsdirektivet (se tabell xx i avsnitt 7.1). För att uppfylla direktivets krav ska en transportanteckning i vissa fall även sparas av avfallsproducenter som inte är lämnare, transportörer eller placerar sitt avfall i gemensamt avfallsutrymme enligt 6 §, och således inte är antecknings-skyldiga.

Övervägandena finns i avsnitt 6.1.1.

Uppgiftsskyldighet

11 § Den som har antecknat enligt 3–8 §§ ska ge tidigare avfallsinnehavare, och tillsynsmyndigheten möjlighet att ta del av innehållet i anteckningarna, om den tidigare innehavaren eller myndigheten begär det. Skyldigheten gäller även för en avfallsproducent som är skyldig att spara en transportanteckning enligt 10 § andra stycket 3.

Paragrafen innehåller uppgiftsskyldighet för den som har antecknat enligt 3–8 §§. Skyldigheten gäller även för avfallsproducenter som varken är lämnare eller transportör eller har lämnat avfall till ett gemensamt avfallsproducenter som inte är lämnare, transportörer eller placerar sitt avfall i gemensamt avfallsutrymme enligt 6 §. Detta genomför kravet på att dokumentation som visar att avfallet har hanterats ska uppvisas på begäran av de behöriga myndigheterna eller en tidigare innehavare enligt artikel 35.2 i avfallsdirektivet (se tabell 2 i avsnitt 7.8).

Bestämmelsen motsvarar den nuvarande 6 kap. 7 §.

12 § En transportanteckning som tagits fram enligt 3–4 §§ ska på begäran från tillsynsmyndigheten kunna uppvisas under den transport som transportanteckningen avser.

Paragrafen innehåller en skyldighet att på begäran från tillsynsmyndigheten kunna uppvisa en transportanteckning under den transport som anteckningen avser. Denna skyldighet, tillsammans med kravet på att transportanteckning ska tas fram innan farligt avfall transporteras, genomför artikel 19.2 i avfallsdirektivet (se tabell 2 i avsnitt 7.8).

Övervägandena finns i avsnitt 6.1.1.

13 § Den som har tagit fram en transportanteckning enligt 3–4 §§ ska senast fem arbetsdagar efter att transporten påbörjades tillsända mottagaren

1. en kopia av transportanteckningen, och
2. det identifikationsnummer transportanteckningen tilldelats enligt 18 §.

Om transportanteckningen avser en transport av avfall från den plats där det uppkommit ska en kopia även tillsändas avfallsproducenten om denne inte är lämnare, transportör eller sådan avfallsproducent som avses i 7 §.

Paragrafens *första stycke* innehåller skyldighet för den som tagit fram en transportanteckning att inom fem dagar tillsända mottagaren dels en kopia på transportanteckningen, dels transportanteckningens ID-nummer. Detta möjliggör för mottagaren att uppge ID-numret när mottagaranteckningen rapporteras till avfallsregistret enligt 16 och 19 §§.

I *andra stycket* anges att transportanteckningen i vissa fall även ska tillsändas avfallsproducenten om denne inte är lämnare, transportör eller sådan avfallsproducent som avses i 6 §. Detta möjliggör för dessa avfallsproducenter att spara transportanteckningen enligt 10 §.

Övervägandena finns i avsnitt 6.1.1.

Avfallsregister

Ett elektroniskt register

14 § Naturvårdsverket ska föra ett elektroniskt register över uppgifter om farligt avfall som lämnas enligt 16 § (avfallsregistret).

Paragrafen motsvarar nuvarande 6 kap. 9 § avfallsförordningen.

15 § Uppgifterna i avfallsregistret får användas av Naturvårdsverket för

1. tillsyn,
2. framställande av statistik,
3. rapportering till Europeiska kommissionen och annan internationell rapportering, och
4. Naturvårdsverkets verksamhet i övrigt inom avfallsområdet.

Paragrafen motsvarar nuvarande 6 kap. 10 § avfallsförordningen.

Skyldighet att lämna uppgifter till avfallsregistret m.m.

16 § Den som är anteckningsskyldig ska lämna de uppgifter om farligt avfall som antecknats enligt 3–8 §§ till avfallsregistret. Uppgifterna ska lämnas elektroniskt senast fem arbetsdagar efter den tidpunkt när anteckningen ska göras enligt 3 eller 5 §§ eller sammanställas enligt 6–8 §§ och i enlighet med föreskrifter som har meddelats med stöd av 25 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldig att lämna uppgifter till avfallsregistret. Jämfört med nuvarande bestämmelse i 6 kap. 11 § avfallsförordningen utökas tidsfristen för den anteckningsskyldige att lämna uppgifter till avfallsregistret, från två arbetsdagar till fem arbetsdagar.

Övervägandena finns i avsnitt 6.1.1.

17 § Den som har lämnat felaktiga uppgifter till avfallsregistret ska så snart som möjligt elektroniskt lämna korrekta uppgifter.

Paragrafen motsvarar nuvarande 6 kap. 12 § avfallsförordningen.

18 § När uppgifter i en transportanteckning som antecknats enligt 3–4 §§ har lämnats till avfallsregistret enligt 16 § ska Naturvårdsverket tilldela transportanteckningen ett identifikationsnummer.

Paragrafen anger att Naturvårdsverket ska tilldela en transportanteckning ett ID-nummer när den har lämnats till avfallsregistret. Detta nummer ska därefter anges när uppgifterna i en mottagaranteckning lämnas till avfallsregistret enligt 16 och 19 §§. Skyldighet för den som har tagit fram en transportanteckning att tillsända mottagaren det ID-nummer transportanteckningen tilldelats finns i 13 §.

Övervägandena finns i avsnitt 6.1.3.

19 § När uppgifterna i en mottagaranteckning som antecknats enligt 5 § lämnas till avfallsregistret enligt 16 § ska även anges det identifikationsnummer som transportanteckningen avseende den föregående transporten har tilldelats enligt 18 §.

Om identifikationsnummer saknas ska Naturvårdsverket tilldela mottagaranteckningen ett eget identifikationsnummer när uppgifterna lämnas till avfallsregistret.

Paragrafens *första stycke* innehåller skyldighet för den som lämnar uppgifter i en mottagaranteckning till avfallsregistret enligt 16 § att även ange det identifikationsnummer som transportanteckningen avseende den föregående transporten har tilldelats enligt 18 §. Den som har tagit fram en transportanteckning är enligt 13 § skyldig att tillsända mottagaren detta identifikationsnummer. Genom att transportanteckningen och mottagaranteckningen har samma identifikationsnummer kan de kopplas ihop i avfallsregistret, vilket bl.a. ökar spårbarheten av det farliga avfallet.

I *andra stycket* anges att om identifikationsnummer saknas ska Naturvårdsverket tilldela mottagaranteckningen ett eget nummer när uppgifterna lämnas till avfallsregistret. Att identifikationsnummer saknas kan till exempel bero på att den som tagit fram transportanteckningen underlåtit att tillsända mottagaren ID-numret enligt 13 §, eller på att det av någon anledning helt saknas en transportanteckning avseende den föregående transporten.

Övervägandena finns i avsnitten 6.1.2 och 6.1.3.

Undantag från skyldigheten att lämna uppgifter till avfallsregistret

20 § Undantag från skyldigheten att lämna uppgifter till avfallsregistret gäller i fråga om

1. säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585), eller
2. uppgifter i övrigt om produkter för militärt bruk om ett röjande kan medföra skada för totalförsvaret.

Paragrafen motsvarar nuvarande 6 kap. 13 § avfallsförordningen.

21 § Försvarsmakten, Försvarets materielverk, Fortifikationsverket och Försvarets radioanstalt ska lämna de uppgifter som inte omfattas av undantaget i 20 § till Försvarsinspektören för hälsa och miljö, i stället för att lämna uppgifter till avfallsregistret. Uppgifterna ska lämnas på det sätt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Paragrafen motsvarar nuvarande 6 kap. 14 § avfallsförordningen.

22 § Totalförsvarets forskningsinstitut ska lämna de uppgifter som inte omfattas av undantaget i 20 § till den myndighet som har tillsyn över verksamheten, i stället för att lämna uppgifter till avfallsregistret. Uppgifterna ska lämnas på det sätt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Paragrafen motsvarar nuvarande 6 kap. 15 § avfallsförordningen.

23 § Försvarsinspektören för hälsa och miljö och de myndigheter som har tillsyn över Totalförsvarets forskningsinstitut ska senast den 31 mars varje år till Naturvårdsverket lämna en sammanställning av de uppgifter som har lämnats enligt 21 och 22 §§.

Paragrafen motsvarar nuvarande 6 kap. 16 § avfallsförordningen.

Skyldighet för Naturvårdsverket att lämna ut uppgifter som finns i avfallsregistret

24 § Naturvårdsverket ska på begäran lämna ut de uppgifter ur avfallsregistret som behövs för tillsyn, brottsbekämpande eller brottsförebyggande verksamhet till

1. en myndighet som ansvarar för tillsyn i fråga om avfall,
2. en myndighet som ansvarar för tillsyn av transporter av farligt gods enligt förordningen (2006:311) om transport av farligt gods,
3. Ekobrottsmyndigheten,

4. Kemikalieinspektionen,
5. Kustbevakningen,
6. Polismyndigheten,
7. Skatteverket,
8. Säkerhetspolisen, eller
9. Tullverket.

Paragrafen motsvarar nuvarande 6 kap. 17 § avfallsförordningen som trädde i kraft den 13 januari 2026 (förordning (2025:1482)).

Bemyndigande för Naturvårdsverket

- 25 §** Naturvårdsverket får meddela ytterligare föreskrifter om
1. anteckningsskyldigheten enligt 3–8 §§, och
 2. skyldigheten att lämna uppgifter till avfallsregistret.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för Naturvårdsverket att meddela föreskrifter om anteckningsskyldigheten enligt 3–8 §§ och skyldigheten att lämna uppgifter till avfallsregistret. Paragrafen motsvarar nuvarande 6 kap. 8 och 18 §§ avfallsförordningen.

Undantag

Undantag för avfall som har producerats av hushåll

26 § I fråga om farligt avfall som har producerats av hushåll gäller bestämmelserna om anteckningsskyldighet i 3–8 §§ och skyldigheten att lämna uppgifter till avfallsregistret i 16 § endast sådan hantering som sker efter att det farliga avfallet har

1. sorterats ut från annat avfall, och
2. tagits emot av någon som yrkesmässigt ska hantera avfallet.

Paragrafen innehåller vissa undantag från antecknings- och rapporterings-skyldigheten för avfall som har producerats av hushåll. Skillnaden jämfört med nuvarande undantag i 6 kap. 21 § avfallsförordningen är att det av punkten 2 framgår att antecknings- och rapporteringsskyldighet infaller efter att det farliga avfallet tagits emot av någon som yrkesmässigt ska hantera avfallet. Av nuvarande 6 kap. 21 § 2 framgår att skyldigheten infaller när det farliga avfallet har tagits emot av någon som för sin hantering av avfallet har de tillstånd eller har gjort de anmälningar som krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken eller enligt avfallsförordningen. Den föreslagna ändringen är en språklig förenkling och underlättar tolkningen av undantaget för den enskilde producenten av hushållsavfall. Denne saknar i normalfallet kunskap om huruvida den som tar emot avfallet har uppfyllt sina skyldigheter när det gäller tillstånd eller anmälningar.

Övervägandena finns i avsnitt 6.1.9.

Undantag för vissa transporter inom installations- eller underhållsverksamheter m.m.

27 § Skyldigheten att ta fram en transportanteckning enligt 3–4 §§ och skyldigheten att lämna uppgifter till avfallsregistret i 16 § gäller inte för transport av mindre än 200 kilogram och mindre än 200 liter eget farligt avfall som producerats i Sverige inom mobil

1. installationsverksamhet,
2. underhålls- eller reparationsverksamhet, eller
3. annan liknande serviceverksamhet.

Undantaget i första stycket gäller endast transporter från den plats där avfallet har producerats till den plats eller anläggning i Sverige där verksamheten vanligtvis lagrar sitt avfall.

Paragrafens *första stycke* innehåller undantag från antecknings- och rapporteringsskyldigheten vid transport av mindre mängder farligt avfall som uppstått inom installations-, underhålls- eller reparationsverksamhet eller annan liknande serviceverksamhet.

I *andra stycket* anges att undantaget endast gäller transporter från den plats där avfallet har producerats till den plats eller anläggning i Sverige där verksamheten vanligtvis lagrar sitt avfall. Undantaget gäller därför exempelvis när farligt avfall uppstår i samband med kundbesök inom ramen för en serviceverksamhet (utförd av exempelvis elektriker, fastighetsskötare eller reparatörer) under en arbetsdag, varefter det transporteras mellan olika kunder innan det slutligen transporteras tillbaka till verksamhetsutövarens anläggning vid arbetsdagens slut. Skyldigheten att ta fram en transportanteckning infaller således först när avfallet transporteras bort från den plats eller anläggning där verksamheten vanligtvis lagrar sitt eget avfall.

I paragrafen anges att undantaget endast gäller farligt avfall som producerats i Sverige och som transporteras till en plats eller anläggning i Sverige, detta för att tydliggöra att undantaget inte kan åberopas i samband med en gränsöverskridande avfallstransport.

Övervägandena finns i avsnitt 6.1.6.

Undantag för vissa transportörer

28 § I fråga om farligt avfall som har producerats av hushåll gäller skyldigheten att ta fram en transportanteckning enligt 3–4 §§ och skyldigheten att lämna uppgifter till avfallsregistret i 16 § inte en transport till en stationär bemannad insamlingsplats.

Undantaget i första stycket gäller endast transporter som utförs av kommunen eller någon som kommunen anlitar från

1. en insamlingsplats, som inte är en behandlingsanläggning, där kommunen eller den som kommunen anlitar tar emot avfall direkt från hushåll, eller
2. en fastighet där avfallet har producerats.

Paragrafens *första stycke* innehåller undantag från antecknings- och rapporterings-skyldighet för transport av farligt avfall som producerats av hushåll till en stationär bemannad insamlingsplats.

I *andra stycket* anges att undantaget endast gäller transporter som utförs av kommunen eller någon som kommunen anlitar från en insamlingsplats som inte är

en behandlingsanläggning där kommunen eller den som kommunen anlitar tar emot avfall direkt från hushåll eller en fastighet där avfallet har producerats.

Jämfört med nuvarande undantag i 6 kap. 22 § avfallsförordningen används begreppet ”insamlingsplats som inte är en behandlingsanläggning” i stället för begreppen ”insamlingsplats där avfall tas emot direkt från hushåll (återvinningscentral)” och ”obemannad insamlingsplats eller mobil bemannad insamlingsplats”. Detta föreslås även av Avfall Sverige i en hemställan till regeringen om ändringar i 6 kap. avfallsförordningen den 5 juli 2021 (ärende KN2023/00156). Därutöver görs vissa språkliga ändringar.

Övervägandena finns i avsnitt 6.1.9.

Undantag för vissa mottagare

29 § I fråga om farligt avfall som har producerats av hushåll gäller skyldigheten att ta fram en mottagaranteckning enligt 5 § och skyldigheten att lämna uppgifter till avfallsregistret i 16 § inte insamling på en insamlingsplats, som inte är en behandlingsanläggning, där avfall tas emot direkt från hushåll.

Undantaget i första stycket gäller endast

1. när kommunen eller den som kommunen anlitar tar emot avfall som lämnas
 - a) av hushåll, eller
 - b) av en transportör som transporterar avfall från en insamlingsplats, som inte är en behandlingsanläggning, där kommunen eller den som kommunen anlitar tar emot avfall direkt från hushåll eller en fastighet där avfallet har producerats, eller
2. när hushåll lämnar
 - a) konsumentavfall till en verksamhet som tar emot avfallet enligt förordningen (2022:1276) om producentansvar för elutrustning, eller
 - b) bärbara batterier till en verksamhet som tar emot avfallet enligt förordning (EU) 2023/1542 och förordningen (2025:813) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier.

Paragrafens *första stycke* innehåller undantag från antecknings- och rapporterings-skyldighet vid insamling av farligt avfall som producerats av hushåll. Jämfört med nuvarande undantag för insamling i 6 kap. 24 § avfallsförordningen används begreppet ”insamlingsplats som inte är en behandlingsanläggning” i stället för ”återvinningscentral eller en obemannad eller mobil bemannad insamlingsplats”. Detta föreslås även av Avfall Sverige i en hemställan till regeringen om ändringar i 6 kap. avfallsförordningen den 5 juli 2021 (ärende KN2023/00156).

I *andra stycket punkten 1* anges att undantaget gäller när det är kommunen eller den som kommunen anlitar som tar emot avfallet samt under vilka förutsättningar lämnningen ska ha skett. Detta motsvarar nuvarande undantag i 6 kap. 24 § avfallsförordningen.

I *andra stycket punkten 2* anges att undantaget även gäller när hushåll lämnar konsumentavfall eller bärbara batterier till en verksamhet som tar emot avfallet enligt krav i viss författning om producentansvar. Det medför att även exempelvis butikers insamling av sådant avfall som lämnas av privatpersoner undantas från krav på att ta fram mottagaranteckning enligt 5 §.

Konsumentelavfall definieras i 1 kap 13 § avfallsförordningen, med hänvisning till 16 § förordningen (2022:1276) om producentansvar för elutrustning. Bärbara batterier definieras i artikel 3.1.9 i förordning (EU) 2023/1542.

Därutöver görs vissa språkliga ändringar.

Övervägandena finns i avsnitt 6.1.9.

7 kap.

7 § Den som yrkesmässigt behandlar icke-farligt avfall ska för varje typ av avfall

1. senast *fem* arbetsdagar efter att avfallet tas emot, anteckna uppgifter om
 - a) vem som senast hanterade avfallet på annat sätt än genom att transportera eller lasta om det och på vilken plats avfallet hanterades,
 - b) datum för mottagandet, och
 - c) avfallets vikt i kilogram, och
2. när avfallet har behandlats, anteckna uppgifter om
 - a) avfallets vikt i kilogram,
 - b) den plats där avfallet har behandlats,
 - c) de behandlingsmetoder som har använts, och
 - d) den mängd produkter och material i kilogram som har upphört att vara avfall efter att ha förberetts för återanvändning, materialåtervunnits eller återvunnits på annat sätt.

Uppgifter enligt första stycket 2 ska sammanställas *halvårsvis senast den sista dagen i januari och juli månad för det närmast föregående halvåret.*

Anteckningarna ska sparas i minst tre år.

Paragrafen innehåller bestämmelser om anteckningsskyldighet för den som yrkesmässigt behandlar icke-farligt avfall. Ändringarna innebär att tidpunkterna för när uppgifterna ska ha antecknats respektive ha sammanställts flyttas fram. Tidpunkterna motsvarar de som förslås ska gälla för anteckningar enligt 6 kap. 3 eller 5 §§ och sammanställningar enligt 6 kap. 7–8 §§.

8.2 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöskaktionsavgifter

11 kap.

8 b § För en överträdelse av 6 kap. 3 eller 16 § avfallsförordningen (2020:614) genom att *inte ta fram en transportanteckning innan farligt avfall transporteras inom Sverige eller* vara försenad med att till Naturvårdsverkets avfallsregister lämna de uppgifter som ska antecknas enligt 6 kap. 3–9 §§ samma förordning ska en miljöskaktionsavgift betalas med 5 000 kronor.

Paragrafen innehåller bestämmelser om miljöskaktionsavgift vid vissa överträdelser av 6 kap. avfallsförordningen.

Ändringen innebär att en miljöskaktionsavgift ska betalas om en transportanteckning inte tas fram innan farligt avfall transporteras inom Sverige. Detta motsvarar i praktiken nuvarande bestämmelse i 11 kap. 9 § om miljöskaktionsavgift vid en överträdelse genom att inte upprätta ett transportdokument. Genom utformningen av bestämmelsen kommer en underlåtelse att ta fram en transportanteckning inte även kunna medföra en miljöskaktionsavgift för att den frånvarande anteckningen rapporteras till avfallsregistret för sent. Därutöver ändras hänvisningar till bestämmelser i 6 kap. avfallsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

9. Källförteckning

Klimat- och näringslivsdepartementet (2024). Uppdrag att förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag. Regeringsbeslut 2024-07-18. Diarienummer KN2024/01546.

Länsstyrelserna (2025). Kontrollera avfallstransportörer.
<https://www.kontrolleraavfallstransportorer.se/> [2025-01-14].

Naturvårdsverket (2019). Rättsliga förutsättningar för en ändamålsenlig avfallsstatistik och en digital lösning för spårbarhet av farligt avfall. Redovisning av Naturvårdsverkets regeringsuppdrag. 2019-09-05.

Naturvårdsverket (2025). Naturvårdsverkets kartläggning och handlingsplan för att utreda möjliga regelförenklingar. Delredovisning av regeringsuppdraget att förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag (regeringsbeslut KN2024/01546). Skrivelse 2025-03-06. Ärendenummer NV-05847-24.

Naturvårdsverket (2026). Framställan om att införa spårbarhet för långlivade organiska föroreningar i avfall. Förslag om ändringar i 6 kap avfallsförordningen (2020:614) i syfte att införa spårbarhet för avfall som innehåller de långlivade organiska föroreningar som anges i bilaga IV till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1021 av den 20 juni 2019 om långlivade organiska föroreningar. Framställan 2026-02-26. Ärendenummer NV-26-001805.

Tillväxtverket (2026). Basfakta om företag.
<https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/statistikochanalys/statistikomforetag/foretagande/basfaktaomforetag.1719.html> [2026-01-13].